

İstanbul

Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

ISTANBUL TURKISH FOR FOREIGNERS COURSE BOOK **C1/+**

İSTANBUL YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI C1 / +

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Mehmet Yalçın YILMAZ

EDİTÖR

Yrd. Doç. Dr. Ferhat ASLAN

EDİTÖR YARDIMCISI

Funda KESKİN

HAZIRLAYANLAR

Dr. Fatma BÖLÜKBAŞ

Enver GEDİK

Gökçen GÖÇEN

Gül GÖNÜLTAŞ

Fazilet ÖZENÇ

Hande TOKGÖZ

Serra YAVUZ

REDAKSİYON – TASHİH

Cengiz ÇAKMAK

Yavuz Selim KEMİK

Eren ÖZKARALI

ÇEVİRİ

Dr. Oğuz CİNCİOĞLU

TASARIM

Şeref KOCAMAN

Baskı 2013

Kültür Sanat Basımevi

www.kulturbasim.com

ÖN SÖZ

Günümüzde hayatımızın her alanını bilimsel, teknolojik, kültürel ve sosyal gelişmeler yönlendirirken, bu gelişmeler yabancı dil bilmeyi de farklı ülkelerle bilimsel, siyasal ve ekonomik alanlarda görüş alışverişinde bulunmak, iş ve kültürel ilişkileri geliştirmek ve yabancı dilin konuşulduğu ortamlarda günlük iletişime katılabilmek için bir ihtiyaç hâline getirmiştir.

Bu durum iletişim ortamlarını ve iletişimin işleyiş biçimlerini etkileyerek insanlar arasındaki iletişimin temel aracı olan dilin öğretim sürecinin, günümüzün şartları ve ihtiyaçları doğrultusunda yeniden düzenlenmesini ve yabancı dil öğrenen bireyleri yeterli dilsel ve düşünsel donanıma ulaştırmayı gerekli kılmıştır.

Bu doğrultuda temeli yüzyıllar öncesine dayanan ve dünyada en çok konuşulan diller arasında ilk sıralarda yer alan Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Türk Cumhuriyetlerinin bağımsızlık kazanması ve bunun sonucunda da kendi dillerine yönelme eğilimleri; dünyadaki sosyal ve ekonomik gelişmelere paralel olarak Türkiye'nin derin tarihî ve kültürel köklerinden edindiği mirasla bir kat daha önem kazanması; Avrupa Birliği sürecinde Avrupa ülkeleri ve Türkiye arasındaki ikili ilişkilerin gelişmesi; Türkiye'nin uluslar arası öğrenci değişim programlarına etkin olarak katılması ve Türkiye'deki eğitim olanaklarının iyi olması Türkçeye olan bu ilgiyi arttırmıştır.

Çok dillilik ve çok kültürlülüğün giderek önem kazandığı 21. yüzyılda yabancı dil öğretimi artık sadece dil becerisinin kazandırılmasından çok o dilin içinde geliştiği kültürün de öğretilmesini amaçlamaktadır. Bu sebeple öğrenciye hedef dili kullananların sosyal, kültürel yapısını, değer yargılarını, dünya görüşünü belirli ölçülerde tanıyabilmesine yardımcı olacak biçimde eğitim vermek gerekmektedir. Bu bağlamda "İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" öğretim seti yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminin, doğu kültürüyle batı kültürü arasında köprü durumunda olan ülkemiz kültürünü, düşünce tarzını aktaracak, günümüz şartlarına uygun, en güncel dil yöntemleri ile hazırlanmış kapsamlı bir settir. Bu set, 1933 yılından beri yabancılar için Türkçe eğitimi veren İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinin deneyim ve birikimlerinden oluşmuştur.

"İstanbul Yabancılar İçin Türkçe" öğretim setinin değişmez ilkesi Türkiye'nin resmî dili olan İstanbul Türkçesini, Türkçe eğitim alan öğrencilerimize en çağdaş teknik, metot ve yaklaşımlarla öğrenme fırsatı sunmaktır.

Yrd. Doç. Dr. Ferhat ASLAN

24.08.2012 / Beşiktaş

	ÜNİTE ADI	KONU	OKUMA
1. ÜNİTE sayfa 9-30	ÖYLE BİR GEÇER ZAMAN Kİ	A. Zamanı ölçmek B. Zamanınız var mı? C. Geçmişten bir sayfa: Anılar	A. Saatin icadı B. 24 saat yetmiyorsa C. Ünlü bilim adamlarının çocuklukları
2. ÜNİTE sayfa 31-48	AŞK OLSUN	A. Aşkın kimyası B. Ünlü âşıklar C. Aşkın sırrı	A. Aşkın kimyası B. Ünlü âşıklar ve aşk mektupları C. Aşkın sırrı
3. ÜNİTE sayfa 49-64	İŞİNİ ŞANSA BIRAKMA	A. Hayatın sürprizleri B. Kader oyunları C. Talih kuşu	A. Büyük ikramiyeyi kazanıp sonra kaybedenler B. Satranç ve tavla C. Elmas gerdanlık
4. ÜNİTE sayfa 65-78	BİR MARUZATIM VAR	A. Günlük hayat B. İş hayatı C. Dilek ve şikâyetler	A. Arzuholden dilekçeye B. İş görüşmelerinde işverenler nelere dikkat eder? C. Fatih Sultan Mehmet mahkemede
5. ÜNİTE sayfa 79-98	FİLM ŞERİDİ GİBİ	A. Film makinesi B. Ve ödülün sahibi C. Klasikler ya da diziler	A. Lumiere Kardeşler B. Susuz yaz C. Yabancı ülkelerde yayınlanan Türk dizileri
6. ÜNİTE sayfa 99-114	BİLGİ DÜNYASI	A. Bilgi B. Bilgi ve belge yönetimi C. Bilim yuvası	A. Bilge ve bilgelik B. Bilgi teknolojisi C. Bilgi toplumu ve üniversiteler

DİL BİLGİSİ	DİNLEME	YAZMA	KONUŞMA
A. Birleşik zamanlar (-lyordu, -(I/A)rdI) B. Birleşik zamanlar (-(y)AcaktI) C. Birleşik zamanlar (-mIştI)	A. Takvimin tarihi B. Olmak isterdim C. İstanbul'da bir dahi	A. Takvimin ortaya çıkışı B. Zaman makinesi C. Ünlü bilim adamları	A. Saatsiz hayat B. Geçmişte zaman C. Çocukluğun geleceğe etkisi
A. Rivayet Birleşik Zamanlar (-I)yormuş, -(I/A)rmiş) B. Rivayet Birleşik Zamanlar (-(y)AcAkmlş) C. Rivayet Birleşik Zamanlar (-mIşmIş-mAllymIş, -sAymlş)	A. Aşk B. Yusuf ile Züleyha C. Mevlana ve Şems	A. Aşkın tarifi B. Aşk mektubu C. Gerçek aşk	A. Aşk mı? Para mı? B. Geçmişte aşk C. Aşk üzerine
A. Şimdiki zamanın şartı (-I) yorsa) Geniş zamanın şartı (-I/A)rsA Zarf fiiller (mAsI şartıyla/ koşuluyla B. Duyulan / Görülen geçmiş zamanın şartı (-DIysA, -mIşsA) C. Gelecek zamanın şartı (-(y) AcAksA)	A. Her şey para mı? B. Şans mı? Şanssızlık mı? C. Dünyanın en şanssız ile en şanslısı	A. Başarının sırrı B. Şans oyunları C. Hüma kuşu	A. Şans üzerine B. Akıl mı? Şans mı? C. Geçmişte şans
A. Birleşik fiiller (-I)yor, -(I/A)r, -mIş, -(y)AcAk olmak B. Zarf Fiiller -(y)EcEk/-DIğI kadar -(y)EcEK/-DIğI gibi C. Bağlaçlar (Zira, aksi halde, açıkçası)	A. Derdini anlat Marko Paşa'ya B. Özgeçmiş C. Şikâyetim var!	A. Dilekçe yazma B. Ön mektup yazma C. Şikâyet kutusu	A. Resmî işlemler B. Mülakat C. Hak arama
A. Bağlaç olan 'ki' B. ki'li bağlaçlar (Demek ki, yeter ki, tut ki, şöyle ki, nasıl ki, illâ ki, nedir ki, kaldı ki) C. Tezlik fiili, Sürerlilik fiili, Yaklaşma fiili	A. Bilinçaltına yönelik mesajlar B. Sulhi Dölek'le röportaj C. Yazlık sinemalar	A. Film şeridi B. Senaryo yazma C. Sinemalar	A. Subliminal mesajlar B. Filmlere bakış C. Sinema mı? Televizyon mu?
A. Zarf fiiller (-DIğInA / -AcAğInA göre) B. Zarf fiiller (-DIğI takdirde) C. Zarf fiiller (-mEsİ durumunda)	A. Avuçtaki kelebek B. İnsan beyni bilgiyi nasıl depolar C. İngilizcenin kökeni Anadolu	A. İki soru B. Bilgi toplama C. Eğitimde aile mi? Okul mu?	A. Bilgi paylaşımı B. Bilim mi? Sanat mı? C. Üniversite eğitimi

	ÜNİTE ADI	KONU	OKUMA
7. ÜNİTE sayfa 115-128	SANAT SANAT İÇİNDİR	A. Sanat nedir? B. Sanat türleri C. Doğu Batı sanatı	A. Sanat nedir? B. Sanat türleri C. Türk süsleme sanatları
8. ÜNİTE sayfa 129-142	SUÇ VE CEZA	A. Suç ve suçluluk psikolojisi B. Suç, ceza ve adalet C. Suçlar ve sosyal hayat	A. Suç nedir? B. Adalet nedir? C. Esaretin bedeli
9. ÜNİTE sayfa 143-158	HAYATA GÜLÜMSE	A. Mizah nedir? B. Mizah çeşitleri C. Mizahın ustaları	A. Mizah her kapıyı açar B. Mizah türleri C. Hasan Kaçan
10. ÜNİTE sayfa 159-176	YASTIK ALTI	A. Para para para B. Ekonomik hayat C. Tasarruf	A. Dünden bugüne para B. Türkiye’de enflasyonun tarihsel gelişimi C. Öğrenciler için tasarruf yöntemleri
11. ÜNİTE sayfa 177-190	DÜNYA	A. Nasıl bir dünya? B. Dünya bugün C. Başka dünyalar	A. Dünyamız B. Küresel ısınma nedir? C. Dünya’dan Mars’a
12. ÜNİTE sayfa 191-214	DÖRDÜNCÜ KUVVET MEDYA	A. Medya B. Medyanın gücü C. Sosyal medya	A. Gençlerin medya tüketimi B. Mert’in iletişim serüveni C. İnternet ve medya bağımlılığı

DİL BİLGİSİ	DİNLEME	YAZMA	KONUŞMA
A. Sıfat fiiller (-miş/(y)AcAk/mAktA olan) B. Sıfat fiiller (-miş/(y)AcAk/mAktA olduğu) C. Edatlar (-DAn dolayı, nedeniyle, yüzünden, sayesinde, diye)	A. İstanbul modern B. Setenay Alpsoy ile röportaj C. Yıldız Kenter	A. İmgelerin gizini çözmek B. İstanbul C. Sanat sevgisi	A. Tablo çizim B. Sanatçının önemi C. Resim çözümleme
A. Ettirgen + Edilgen Çatılar B. İşteş + Ettirgen + Edilgen Çatılar C. Çift Ettirgen Çatılar	A. Suçlu kim? B. Suç ve ceza C. Kaşığı	A. Suçluları topluma kazandırma B. Olay raporu C. Suçluların eğitimi	A. Suçlu olma sebepleri B. Suç olayları C. Vicdan azabı
A. İkilemeler B. Mecaz anlam C. Ad aktarması	A. Pazarlık B. Mutluluk C. Ünlü bir komedyen ile röportaj	A. Fıkra yazma B. Argo C. İnsanları güldürmenin yolları	A. Başımızdan geçen komik bir olay B. Karikatürler C. Reklamda mizah unsuru
A. Çift olumsuzluk (-yor, -yAcAk, -miş değil) B. Zarf-fiiller (-AcAk gibi -miş gibi -cAsInA) C. Zarf-fiiller (-mA/İş önce / sonra / itibaren)	A. Paranın çeşitleri B. Lüküs hayat C. Enerji etiketi	A. Parasız bir hayat B. Günümüzde kredi kartları C. Banka kartı	A. Kredi kartları B. Eloğlu C. Tasarruf tedbirleri
A. Anlatım bozukluğu B. Anlatım bozukluğu C. “mi” imalı soru	A. Dünyanın oluşumu B. Çevko geri dönüşüm çalışmaları C. Mars’ta yaşam	A. Doğa B. Kampanya oluşturma C. Uzay’a mektup	A. Hayatımızda doğa B. Çevre günü etkinlikleri C. Uzay işi
A. Var-yok kullanımları B. Durum eklerinin yan işlevleri C. Paragrafta anlam	A. Haberleşme tarihi B. Sosyal medyanın gücü C. Sokakta sosyal medya	A. Rapor hazırlama B. Reklam C. Sosyal medya ve başarı	A. Röportaj yapma B. Sosyal hayatta medya C. Yorumlar

BECERİLER

Edebi metinleri anlama
Birleşik zamanlı yapıda
cümleler kurup anlama

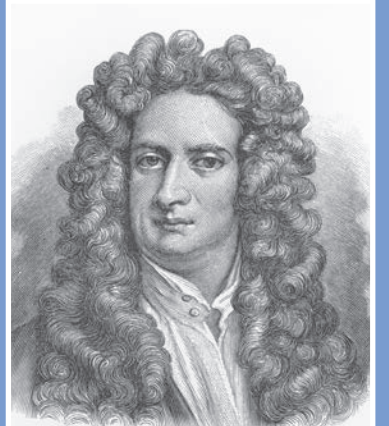
DİL BİLGİSİ

Hikâye birleşik
zamanlar
(-l)yordu, -(l/A)rdı)
Hikâye birleşik
zamanlar (-AcAktl)
Hikâye birleşik
zamanlar (-mıştı)

KELİMELER

Zaman
Alışkanlıklar
Geçmiş

ÖYLE BİR GEÇER ZAMAN KI

ÜNİTE 1

ÖYLE BİR GEÇER ZAMAN KI A. ZAMANI ÖLÇMEK

okuyordum, oynuyordu, yazardım, giderdi

- Lisedeyken her hafta bir kitap okuyordum.
- Ben yemek yaparken kızım bahçede oynuyordu.
- Gençken şiir yazardım.
- Ali arabası yokken işe tramvayla giderdi.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

“Zaman öldürmek en pahalı harcamadır.”

Balzac

1 Yukarıdaki sözden ne anlıyorsunuz? Yorumlayalım.

OKUMA

SAATİN İCADI

İnsanoğlu çağlar boyunca “zaman” denilen anlaşılması zor kavramla uğraşmış, yıldızlara ve güneşe bakarak zamanı anlamaya ve hesaplamaya çalışmıştır. Eski çağlarda insanlara sadece yağmurun, karın, soğğun, sıcakğın zamanını bilmek yetiyordu. Mevsimler insanların hayatlarını yönetiyor ve hasat zamanını, göç zamanını, barınma zamanını söylüyorlardı. Gittikçe daha küçük zaman birimlerine ihtiyaç duyan insan, yılı aylara ve ayları haftalara bölmeye başlamıştır.

Zaman geçişinin en belirgin göstergesi olan gün, güneş doğunca başlıyor ve çalışma süresi aydınlık zamanı kaplıyordu. İnsanların geceyi gündüze benzetme çabaları, günü daha küçük zaman birimlerine ayırmayı gerektiriyordu. Dakika ve saniyeler daha çağdaş dönemlerin ürünü olmakla birlikte, insanlar günü birkaç bölüme ayırmaya çalışmışlar ve gittikçe daha küçük zaman dilimlerine ihtiyaç duymuşlardır. Daha küçük zaman birimleri tarihî takvimle paralellik gösterir. Yılı ve günü ilk olarak birimlere bölen Sümerler, zamanı ölçmeye çalışmışlardır. Mısırlılarla devam eden bu çabalar Yunanlılar ve Romalılarla iyice gelişmiştir.

Saat, bugünkü halini alıncaya kadar hiç kuşkusuz çeşitli aşamalardan geçmiş, çeşitli şekiller almıştır. Haydi, gelin, insanların en eski çağlardan günümüze kadar kullandıkları saat türlerine bir göz atalım:

Güneş Saati:

Zamanı ölçmek için ilk çabalar güneş saatiyle başlamıştır. Bu ilk saatler, yüzyıllar boyunca zamanın ölçülmesi için kullanılan en yaygın araç olmuşlardır. Güneş saatleri, özel olarak hazırlanmış bir milin gölgesinin, Güneş'in görünen hareketine uygun olarak yine özel olarak hazırlanmış mermer, taş veya madenî bir zemin (kadrân) üzerindeki hareketine göre zamanın ölçülmesine yarayan araçlardır. Saat, güneşin oluşturduğu gölgeyi ölçtüğünden güneş saatleri ancak bol güneşli ülkelerde ve gündüzleri kullanılabiliriyordu.

Güneş saatlerinde zamanın uzunluğu bir mevsimden ötekine değişiyordu. Güneş saati karmaşık bir sistemdi ve çok esnekti. Daha basit sistemlere ve akşam saatlerini izlemeye duyulan ihtiyaç, değişik arayışlar getirdi ve insanlar zamanı ölçebilmek için gökyüzüyle ilişkisi olmayan başka araçlara yöneldiler.

Kum Saati:

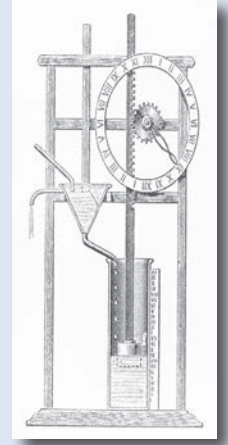
Kum saatleri zamanın geleneksel sembolüdür. Saatin ilk tasarımı olan yumurta biçiminde cam kaptan akan kum, yüzyıllar boyunca sabit kalmıştır. Saatlerde kumun yanında, zaman zaman pudra haline getirilmiş yumurta kabuğu, cıva ya da ince toz siyah mermer de kullanılmıştır. Kum saati, Avrupa'da ilk kez 8. yüzyılda kullanılmıştır. Camcılık becerisi geliştikçe, kumun doldurulduğu ağız da eritilerek kapatılmış ve nemlenerek akışın zorlaşmasının önüne geçilmiştir.

16. yüzyıldan günümüze kadar gelen bu saatler sadece zamanı ölçmek için değil, belirli bir sürenin başlangıcını ve bitişini göstermek için de kullanılmıştır. Soğuk iklimlerde su saatine göre daha yaygın kullanımı olduğu halde, kum saati gün boyunca zaman ölçümü için çok uygun bir gereç değildi. Bunun için ya çok büyük yapılması ya da başında her an birinin beklemesi gerekiyordu.

Su Saati:

Güneş saatleri kadar eskiye dayanan ancak tam zamanı bilinmese de ilk örnekleri Mısır'da bulunan su saatleri, dibinde delik olan bir kovanın boşalması ve dolmasıyla zamanı gösteriyordu. Bu saatler, zamana yeni bir bakış şekli olanaklı kılmıştır. Güneş saatleri belirli bir zamanı gösterirken, su saatleri ne kadar zaman geçtiğini de gösteriyordu. Bu yüzden su saatinin icadı zaman ölçümünün gerçek başlangıcı sayılabilir.

Su saatleri yüzyıllar boyunca mekanik saatlerin bulunmasına kadar kullanılmıştır. Tek çanakta oluşan su saatlerinde, içi su dolu ve altında bir delik olan çanağın içinden dışarı su boşaldıkça içindeki işaretler zamanın geçişini gösteriyordu. Birkaç çanaktan oluşan türlerde ise, su bir çanaktan diğerine doluyordu. Su saatlerinin başka bir çeşidi de dibinde delik olan metal bir kaptan oluşuyordu. İçi su dolu böyle bir kap daha geniş bir kabın içine konduğunda yavaş yavaş doluyor ve dibe batıyordu. Su saatleri, günümüzde hâlâ Kuzey Afrika'nın bazı bölgelerinde kullanılmaktadır.

Ateş Saati:

Zamanın ölçülmesi için değişik yöntem arayışlarıyla yapılan birçok deneme arasında ateş saati de bulunuyor. Petrol lambasının alevi ile çalışan saat mekanizmasında, tüketilen yağın bölmeli bir saydam kaptan izlenmesi ya da kısalan mumun gölgesinin arkadaki bir cetvel üzerindeki boyuna göre saatler belirleniyordu.

Değişik türleri olan ateş saatleri "alarm saati" olarak bile kullanılıyordu. İstenen saat yerine ipile bağlanan iki küçük ağırlık, alev ipi koparınca bakır bir yüzeye düşüp ses çıkarıyordu.

Mekanik Saatler:

İlk mekanik saatler, saati göstermek değil zamanı duyurmak üzere yapılmıştır. Bu saatler birer ağırlığa bağlı olarak çalışıyordu ve belirli zaman aralıkları ile gonga vuran tokmaklarla donatılmıştı. O dönemlerde saatlerin çan çalması gerektiğine inanılıyordu. İngilizcede saat anlamına gelen "clock" kelimesi Latince "clocca"dan gelmektedir ve çan anlamındadır. Ancak, daha sonra bu kelime, bütün saatleri tanımlamak için kullanılmıştır.

Mekanik saatler için bulunan mekanizma, ağırlığın asılı olduğu ipi ya da zinciri kısa aralıklarla tutan ve bırakan bir düzenektir ve bu tüm modern saatlerin ortak özelliğidir. Ucuna ağırlık bağlı bir metal çubuk ve yatay olarak gidip gelen bir milden oluşan mekanizmada, her gidişte bir tırnak salıveren bir düzenek oluşturulmuş ve milin hareketi de dış ucuna takılmış bir ağırlıkla kontrol edilmiştir. Böylece, başlangıçta dakikaların ve daha sonra da saniyelerin belirlenmesi mümkün olmuştur.

Zamanla küçülen saatler cepte ya da kolda taşınabilmiş başlanmış, başlangıçta sadece kadınların kullandığı kol saatleri I. Dünya Savaşı sırasında erkekler arasında da yaygınlaşmıştır.

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. İnsanoğlu niçin zamanı ölçmeye ihtiyaç duymuştur?
2. Güneş saatinin kullanışlı olmamasının nedenleri nelerdir?
3. Metne göre hangi saatler sadece zamanı değil, ne kadar zaman geçtiğini de göstermektedir?
4. Mekanik saatlerin mekanizması nasıl çalışmaktadır?

3 Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Güneş saati bütün ülkelerde rahatlıkla kullanılabilir. ( )
2. Su saatinin çeşitli şekilleri bulunmaktadır. ( )
3. Ateş saati bugünkü çalar saatlerin yaptığı işi yapabiliyordu. ( )
4. Mekanik saatlerin takvimli modelleri de vardı. ( )

4 Aşağıdaki cümleler hangi saat çeşidini anlatmaktadır, yazalım.

1. Gölgenin boyunu ölçerek zamanı anlayabilirsiniz. (.....)
2. Saniyeleri bile saymanız mümkün. (.....)
3. Alev ipi koparınca alarm çalmaya başlıyor. (.....)
4. Kovanın boşalma süresine bakarak zamanı anlayabilirsiniz. (.....)

YA SİZ?

Mekanik ya da elektronik saatler icat edilmeden önce sizin ülkenizde hangi saat türlerinin kullanıldığını biliyor musunuz? Daha önce metindeki saatlerden görüp zamanı nasıl gösterdiğini anlamaya çalıştınız mı?

DİL BİLGİSİ

Şimdiki Zamanın Hikâyesi (Present Continuous Tense 'Imperfect')

Şimdiki zamanın hikâyesi, geçmişte devam eden eylemleri anlatmak için kullanılır. Bu kip aynı zamanda eskiden yapılan ama artık yapılmayan alışkanlıkları anlatmak için de kullanılır.

It is used to describe ongoing actions in the past. Although the mood does not exactly comply with the use of Present Continuous Tense in English, The mood in Turkish is also used to describe the habits/routines that once used to be done, but not any more.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	okuyordum	okumuyordum	okuyor muydum	okumuyor muydum
Sen	okuyordun	okumuyordun	okuyor muydun	okumuyor muydun
O	okuyordu	okumuyordu	okuyor muydu	okumuyor muydu
Biz	okuyorduk	okumuyorduk	okuyor muyduk	okumuyor muyduk
Siz	okuyordunuz	okumuyordunuz	okuyor muydunuz	okumuyor muydunuz
Onlar	okuyor(lar)dı	okumuyor(lar)dı	okuyor(lar) mıydı	okumuyor(lar) mıydı

Örnek:

Çocukken bütün gün sokakta oynuyorduk.

Siz otobüsün saatini bilmiyor muydunuz? Neden geç kaldınız?

Öğretmen geldiğinde öğrenciler kendi aralarında tartışıyorlardı.

Dikkat et! Neredeyse düşünüyordun.

5 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Sarah geçen yıl Türkçe kursuna git....., şimdi üniversite öğrencisi.
2. Kapı çaldığında telefonla konuş....., bu yüzden geç açtım.
3. Suna ve Aysel geçen yıl küslerdi, birbirleriyle konuş..... .
4. Dün okula gelmediniz, ders olduğunuzu bil..... ?
5. Sen geçen yıl Fatih'te otur..... ? Şişli'ye yeni mi taşındın?
6. Sibel Rusya'ya gittiğinde hiç Rusça bil..... .
7. Az kalsın kamyon bisiklete çarp..... .
8. Evden çıktığımda yağmur yağ....., bu yüzden şemsiyemi almadım.

Geniş Zamanın Hikâyesi (Used to / Would)

Geçmişte her zaman yapılan ve süreklilik taşıyan işleri anlatmak için kullanılır. Geçmişte sürekli yapılan ama şimdi yapılmayan işleri, eylemleri, alışkanlıkları anlatmak için bu kip kullanılır.

It is used to describe the activities which are always and continuously done. The mood is also used to describe actions, habits, and routines that once used to be done, but not any more.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	dinlerdim	dinlemezdim	dinler miydim	dinlemez miydim
Sen	dinlerdin	dinlemezdin	dinler miydin	dinlemez miydin
O	dinlerdi	dinlemezdi	dinler miydi	dinlemez miydi
Biz	dinlerdik	dinlemezdik	dinler miydik	dinlemez miydik
Siz	dinlerdiniz	dinlemezsiniz	dinler miydiniz	dinlemez miydiniz
Onlar	dinler(ler)di	dinlemez(ler)di	dinler(ler) miydi	dinlemez(ler) miydi

Örnek:

Selim gençliğinde pop müzik dinlerdi.

Çocukken erken yatmak istemezdim.

Sen buralara gelir miydin?

Çok param olsa, kendime güzel bir ev alırdım.

6 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Sen üniversitedeyken futbol oyna..... ?
2. Zehra'yı önceden parka annesi götür..... ama şimdi kendi gidiyor.
3. Aykut çocukken hiç et ye....., şimdi yiyor.
4. Dedem eskiden sigara iç....., ama artık içmiyor.
5. Üniversitedeyken her hafta sonu maça git....., şimdi zaman bulup gidemiyorlar.
6. Siz gençken hiç yüksek sesle müzik dinle..... ? Şimdi niye gençlere anlayış göstermiyorsunuz?
7. Eskiden buralara çok kar yağ....., küresel ısınmanın etkisinden olsa gerek, artık yağmıyor.
8. Öğrenci evimizde arkadaşlarla sabahlara kadar sohbet et..... .
9. Senin yerinde olsaydım, o teklifi kabul et..... .
10. Daha çok paramız olsaydı, o evi satın al..... .

7 Aşağıdaki metni görülen geçmiş zaman (-DI), görülen geçmiş zamanın hikâyesi (-yordu) ve geniş zamanın hikâyesi (-(A/I)rdı) ile tamamlayalım.

Öğretmenlerim içinde beni en çok etkileyen, hayatımın şekillenmesinde tesiri bulunan, unutamadığım matematik öğretmenim Saffet Hoca'dır. Saffet Hoca sınıfa girerken normal hâlini kapıda bırakır, içerde bambaşka bir âlemin adamı ol..... . Şakalar, espriler, her ders için önceden hazırladığını hissettiğimiz fıkralar, kısa hikâyeler anlat..... . Zil çalar ama sınıftan çıkmak iste..... . Matematik dersinden çıkmak istemeyen öğrenciye şaşılır değil mi? Fakat biz iste..... . Bunu hocamızın sözünü ettiğim haline bağlamak doğru olur elbette. Dışarıda gayet ciddi bir dava adamı, bir hoca, bir ağabey, bir arkadaş, bir yol gösterici, bir rehberdi. Ama sınıfta yeni bir dünyanın inşacısı rolüne bürün..... hem şakalaş..... hem gülüş..... hem dersini anlat..... hem gönümüzü alır hem de mesajını bize ilet..... .

Geçen yaz hükümet konağının arka sokağındaki otobüs durağında kırk dakikaya yakın konuş..... . Kitaplarımın isimlerinden, içeriklerinden, okura vermek istediğim fikirlerimden söz et..... . Bu kadar büyük bir ilgiyle karşılaşmak, üstelik hayatımı değiştiren, yönlendiren bir öğretmen tarafından takip edilmek beni sevindir..... .

Saffet Hoca, liseyi okuduğum yıllarda öğrencilerle yurtta kal..... . Beni de yanına almıştı. Her akşam ders çalışıyor, soru çözüyor ve düzenli kitap oku..... . Beni asıl cezbeden kitaba olan ilgisiydi. Ara sıra yurdumuza edebiyat hocamız Metin Bey de gel..... . Metin Bey konuşması çok düzgün, hitabeti etkileyici, Saffet Hoca'mızın da en itibar ettiği, "üstadım" dediği bir insandı. Edebiyatı seçmemde Saffet Hoca'nın beni kitaba yönlendirmesinin yanında Metin Hoca'nın da büyük tesiri olmuştur.

Saffet Hocayı unutmam mümkün değil. Yaz tatillerinde ailesinin yanına git..... . Kendi memleketine Cuma günü varmak zorundaydı; çünkü Hoca'mızın köyüne araba sadece Cuma günleri çalış..... . On günden fazla kalmadan dön..... . Bizi de tatillerde evlerimizden çağırır, yaz vakti bütünüyle okuldan uzaklaşmamızı iste..... . Yaz günü, tatil günleri onun yanında eğitim öğretim devam et..... . Çokça da kitap okur, soru çözü..... . İlkokul üçe kadar öğretmenliğimi yapan Hüseyin Öğretmen'i gör..... onda. Hüseyin Öğretmen beni bir dağ köyünde okutmuştu. Her okul dağılışında ödüllendirir, bir şeker ver..... . Ondan bir sonraki gün yine şeker alabilmek için eve gelir gelmez ödevlerimi yapar sonra evimizin alt katına, ahıra iner babama, anneme yardım et..... .

Öğrencilik hayatım boyunca bütün öğretmenlerimde Saffet Hoca'mın izlerini ara....., bulduklarım ile iyi ilişkiler kur....., onlardan çok istifade et..... . Aynı izi bulamadıklarım ise her zaman mesafeli yaklaş..... .

DİNLEME

TAKVİMİN TARİHİ

8 Metni dinleyelim ve soruları cevaplayalım.

1. Dünyada en çok kullanılan takvimler hangileridir ve bunlar hangi yıl düzenine göre oluşturulmuştur?
2. Miladi takvim ve hicri takvim hangi olaylarla başlar?
3. Ay yılı ve güneş yılı arasında kaç gün fark vardır?
4. Güneş yılına dayalı ilk takvimi kimler geliştirmiştir?

9 Metni dinleyelim ve aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Türklerin en eski takvimi ..... takvimidir.
2. Miladi takvim ..... yılına göre hazırlanmıştır.
3. Hicri takvim ..... başlangıç olarak almaktadır.
4. Modern takvimlerin temeli ..... yüzyılda atıldı.
5. .... hem geçmişe hem de geleceğe yönelik bir takvim sistemi kurmuşlardır.

10 Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Takvim zamanın parçalara bölünüp bir düzen içinde gösterildiği çizelgedir. ( )
2. Miladi takvim ay yılına göre hazırlanmıştır. ( )
3. Mısırlılar ay takvimi kullanmışlardır. ( )
4. Babil takviminde bir ay 29,5 gündür. ( )
5. Mısırlılar takvimlerini Nil'in taşma dönemlerine göre yapılandırdılar. ( )

YAZMA

11 Ülkenizde hangi takvimi kullanıyorsunuz? Bu takvimin ortaya çıkış hikâyesini yazalım.

KONUŞMA

12 Saat olmasaydı hayatımız nasıl olurdu? Tartışalım.

ÜNİTE 1

ZAMAN ÖYLE BİR GEÇER Kİ

B. ZAMANINIZ VAR MI?

bitirecekti, gelmeyecek miydiniz, anlatmayacaktın

-Hastalığı nedeniyle okula ara vermeseydi o da arkadaşları gibi bu yıl okulunu bitirecekti.

-Dün akşamki düğünde sizi göremedim, gelmeyecek miydiniz?

-Bence hata ettin, her şeyi ona anlatmayacaktın.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıda yaşlı bir adamın gençken kurduğu ama yapamadığı hayalleri yer almakta. Bu hayalleri resimlerin altlarına yerleştirelim.

1. İyi bir okuldan mezun olacaktım.
2. Ünlü bir doktor olacaktım.
3. Çok param olacaktı.
4. Çılgın sporlar yapacaktım.
5. Çok pahalı bir araba alacaktım.
6. Her yaz tatile çıkacaktım.
7. Eşime pahalı hediyeler alacaktım.
8. Çok lüks bir evde oturacaktım.

OKUMA

24 SAAT YETMİYORSA...

Çağımızın en önemli sorunlarından biri zamansızlık. Kime sorsanız başını kaşıyacak zamanı olmadığından, işlerini bir türlü yetiştiremediğinden şikâyet ediyor. Örneğin işlerini bitiremeyen sekreter, "Biraz daha zamanım olsaydı, evrakları hazırlayacaktım"; yemeği yetiştiremeyen ev hanımı, "Misafir gelmeseydi, o yemeği pişirecektim"; istediği üniversiteyi kazanamayan öğrenci, "Bir yıl daha hazırlanmaya zamanım olsaydı, Tıp Fakültesinde okuyacaktım" diyor. Bu tür yakınmaları çevrenizden sıkça duymuşsunuzdur. İşte hayatı 24 saate sıkıştıramayanlar, "Keşke gün 24 saatten fazla olsaydı." diyenler için bir psikoterapistten tavsiyeler...

Elinize bir kâğıt kalem alın ve düşünmeye başlayın. Öncelikle hafta boyunca, daha sonra gün boyunca zamanınızı en fazla nerede harcıyorsunuz, anlamaya çalışın. "Koca bir hafta ne yaptım? Bunları yaptım ama asıl yapmak istediklerim bunlar mıydı? Geçtiğimiz hafta yapmak istediğim hangi önemli işleri bir türlü yapamadım?" gibi sorularla liste hazırlayın. Kâğıdın bir yüzü yapmak istedikleriniz ama yapamadıklarınız, ikinci yüzü yaptıklarınız ve yaparken gereksiz yere zaman harcadıklarınız şeklinde olsun. Gözünüzle zamanın nelere gittiğini fark edince, zamanı yönetmeye olan hevesiniz artacaktır.

Çalışan da olsanız, ev hanımı da olsanız fark etmez. Her gün için yapılacaklar listesi hazırlayın. Ama listeniz makul bir liste olsun. Yapabileceğinizden fazlasını yazıp listenin gerisinde kalmaktansa, aşırı ideal olmayan ama makul bir listeye başlayın yeni güne. Ve her akşam listenizin ne kadarını yerine getirdiğinizi kontrol edin. Yapamadıklarınız hakkında düşünün. Kendinize "Neden yapamadım? Benimle ilgili nedenlerden dolayı mı, yoksa hesap edemediğim ayrıntılardan dolayı

mı?” diye sorun. Eğer hesap edemediğiniz ayrıntılar her akşam dikkatinizi çekiyorsa, planınızda olmayan işlere çok zaman ayırıyorsunuz demektir. Ani gelen teklifler, başka insanların ricaları vs. Bu durumda birilerine “hayır” demeye başlamanız gerekir. Diyelim ki evinizi temizlemek için harekete geçtiniz, o sırada bir arkadaşınız aradı ve kahve içmeye davet etti. “Bugün olmaz, işe başladım, yarın gelirim.” dersiniz ve yarınki listenize arkadaşınızla kahve içmeyi de eklerseniz gününüzü planlamış olursunuz.

En tipik hata, önemli sandığınız işlerinizin aslında yeterince acil olmadığı gerçeğidir. Bu ikisini birbirinden iyi ayırmanızda fayda var. Diyelim ki buzdolabını temizlemeniz gerekli, çünkü çok pis. Onunla zaman kaybediyorsunuz ama aynı zamanda markete gitmeniz gerekli çünkü evde yenecek bir şey yok! Böyle durumlarda sizin için önemli olan değil, acil olan devreye sokulmalı. Zaman yönetimi hakkında en önemli tüyo bu aslında: “Önemli olan değil, acil olan önce yapılacak!”

Zamanı iyi yönetmek için yapılması gereken bir başka iş de televizyon başında harcanan vakitleri azaltmak. Her gün için en çok sevdiğiniz bir programı seçip onu düzenli izleyebilirsiniz belki, ama hepsini düzenli izlemeye kalkışırsanız yandınız! Kararlı olmalısınız. En azından televizyon izlerken ütünüzü yapabilir, yemeğinizi hazırlayabilirsiniz. Böylece hem istediğiniz programı izlemiş olursunuz hem de evdeki işlerin bitmesini sağlarsınız.

Çalışan kesimin televizyon tutkusu yok ama “facebook”u, “mail”leri var. Sizler de önemli işlerinizi yapmadan önce maillerinizle fazla zaman geçirmemeye özen gösterin. İşinizin bir parçası olarak maillerinize bakmak zorundaysanız bile, zaman öldürmenize neden olacak türden gereksiz postaları biliyorsunuz nasılsa. Hiç olmazsa onlara baktığınız zamanı ortadan kaldırmaya gayret edin. Telefon görüşmeleriniz de fazla zaman alıyor olabilir. Mümkün olduğunca konuşma sürelerinizi kısaltın. Konuşmalarınızı kısaltamıyorsanız, iş yaparken telefonunuzu sessize alıp kendinizden uzaklaştırın. Bir işi bitirdikten sonra diğer işinize geçmeden önce kim aramış diye bakın, acil olanlarına geri dönün. Uzun konuşup sizi oyalayacak olan görüşmeleri iş bitimine erteleyin.

Zamanınıza değer verin ki başkaları da sizin zamanınıza değer versin. Çalışanlar için de ev hanımları için de geçerlidir bu prensip. Evinize veya iş yerinize belirli kişiler sürekli gidip geliyorlarsa ve siz bir şey söyleyemiyor ama kendi işinizi aksatmalarından dolayı rahatsızlık yaşıyorsanız, durumu tatlı bir dille karşı tarafa iletmelisiniz.

Bazı günler insanın keyfi ve enerjisi yerindedir. O gibi anlarda en sevmediğiniz ve zorunuza giden işlerinizi bitirmeye çalışın. Ayrıca, gün içinde yapacağınız birbiriyle ilişkili işleri birlikte yapmaya çalışın. Böylece zamandan kazanmış olursunuz.

Herhangi bir işe başlarken, gereğinden fazla zamanınızı almaması için belirli bir zaman belirleyin; örneğin iki saat içinde şu işi bitireceğim, gibi. Ve o iki saatte bitirin. Rutin işleriniz için ne kadar zaman ayırdığınıza bakın. Daha hızlı yapmak için kısaltılmış zaman dilimleri belirleyin kendinize, böylece daha hızlı çalışırsınız.

Her günün akşamı mümkün olduğunca gününüzü gözden geçirin. “Ne yapmak istiyordum, ne kadarını yaptım?” diye sorun kendinize. Programınızın gerisinde kaldığınız yerleri ve geri kalma nedenlerinizi tespit edin. Ertesi gün için yapacağınız yeni listenizde bugünkü hataları yapmamaya çalışın.

Bu kadar öneriye rağmen yine de zaman planlaması yapamayanlar için son bir öneri daha: Bir işte kendinizi disiplin altına almak istiyorsanız, o konuda kendinizi zorlamanız, belki biraz da hoşlanmadığınız hâlde onu yapmanız gerekli. Yani kendinizi zorlamadan, keyfinizi bozmadan zaman yönetimi olmaz.

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Zaman yönetiminin temel ilkesi nedir?
2. “Başını kaşıyacak zamanı olmamak” sözünden ne anlıyorsunuz? Sizin dilinizde aynı anlamda kullanılan hangi deyimler var?
3. Size göre zamansızlık gerçekten bir sorun mudur, yoksa bir mazeret midir?
4. Her şeye rağmen zamanınızı planlayamıyorsanız ne yapmanız gerekiyor?

3 Yukarıdaki metinde zaman yönetimiyle ilgili bir takım tavsiyeler veriliyor. Bunların hangilerinin çalışanlar için, hangilerinin ev hanımları için, hangilerinin ise her ikisi için olduğunu yazalım.

Çalışanlar için	Ev hanımları için	Her ikisi için
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

4 Metinde geçen aşağıdaki kelimeleri eş / yakın anlamlılarıyla eşleştirelim.

1. tüyo	a. öneri
2. şikâyet	b. sıradan
3. tavsiye	c. yakınma
4. ayrıntı	ç. çaba
5. rutin	d. ipucu
6. gayret	e. detay

YA SİZ?

Sizce zaman yönetimi nedir? Başarı için mutlak bir zaman yönetimi şart mıdır?

DİL BİLGİSİ

Gelecek Zamanın Hikâyesi (Future In the Past)

Bu kip, geçmişte yapılan gelecekle ilgili planları anlatmak için kullanılır. Bu planlar, gerçekleşmiş ya da gerçekleşmemiş olabilir.

It is used to describe future plans made in the past. These plans may be realized or unrealized.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	gidecektim	gitmeyecektim	gidecek miydim	gitmeyecek miydim
Sen	gidecektin	gitmeyecektin	gidecek miydin	gitmeyecek miydin
O	gidecekti	gitmeyecekti	gidecek miydi	gitmeyecek miydi
Biz	gidecektik	gitmeyecektik	gidecek miydik	gitmeyecek miydik
Siz	gidecektiniz	gitmeyecektiniz	gidecek miydiniz	gitmeyecek miydiniz
Onlar	gidecek(ler)di	gitmeyecek(ler)di	gidecek(ler) miydi	gitmeyecek(ler) miydi

NOT: Gelecek zamanın hikâyesinin olumsuzu, bazen pişmanlık bildirir.

The negative sometimes tells of regret.

Örnek:

Söylemem gerekirdi.

Sana bu sözleri söylemeyecektim.

Örnek:

Dün alışverişe çıkacaktım ama vakit bulup çıkamadım.

Bu kadar çok yemeyecektin, bak şimdi miden bulanıyor.

Siz toplantıda konuşma yapmayacak mıydınız? Niçin gelmediniz?

5 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Sevim bize gel..... ama sanırım unuttu.
2. Güya artık bize yalan söyle.....
3. Sınav için sabaha kadar çalış..... ama uykuya yenik düştüm.
4. İşlerinden çok sıkılmıştı, artık tatile çık.....
5. Mete bizi burada bekle.....? Neden hâlâ gelmemiş?
6. Hiç parası kalmamış. Bu kadar alışveriş yap.....
7. Sinem bugün borcunu öde.....? Neden hâlâ getirmedi?
8. Üniversiteyi bitirip başarılı bir doktor ol..... ama maddi problemlerinden dolayı okulu bırakmak zorunda kaldı.

6 Aşağıdaki metni görülen geçmiş zaman (-DI), gelecek zaman (-(y)AcAk), şimdiki zamanın hikâyesi (-Iyordu), geniş zamanın hikâyesi ((A/I)rdi) ve gelecek zamanın hikâyesi (-(y)AcAktı) ile tamamlayalım.

Bornova'da temmuz ayı çekilmez olurdu. Sıcaklık kırk dereceye ulaşır, rüzgârlı havalarda körfezin pis kokusu Bornova'ya kadar gel..... . Bunun için yerli halk, sırf bu yüzden, temmuz ayı gelmeden Bornova'yı terk eder ve tatil yörelerine kaç..... .

Bu sene karısı Nihal Hanım'ın hastalığı nedeniyle, her sene gittikleri tatil beldesine gidemeyen Bekir Bey, sıcaktan yapış yapış olmuş hantal bedeniyle ilçenin meydanına çıkan yokuşu tırman..... . Fazla kilosunu ve kel kafası, sıcağı, onun için daha da çekilmez kıl..... . Tüm bunların üstüne bir de yorgunluk eklenince, gün Bekir Bey için tam bir işkenceydi. Neyse ki hastaneden alması gereken test sonuçlarını almış, işlemlerini öğle tatiline kadar bitirebil..... . Bekir Bey'in aslında ne sıcak ne de yorgunluk umurundaydı. Çünkü karısının tahlil sonuçları olumsuz çıkmıştı. Bekir Bey'in kulağında hâlâ doktorun söylediği sözler yankılan.....: "Karınızın hastalığı karşısında tıp maalesef çaresiz. Nihal Hanım yaklaşık iki ay içinde felç ol..... ve zamanla beyinsel faaliyetlerini de yitir..... . Tıp doktorları böyle konuş..... ama ben bir dost olarak size gerçekleri söylemeyi gerekli gör..... "

Doktor, Nihal Hanım ölecek dememişti. Yalnızca felç olacak ve beyinsel faaliyetlerini kaybet..... . Daha acımasız bir anlatımla bilinçsiz bir yatalak ol..... . Doktorun odasından çıkarken, onu bekleyen hayatın yeni koşullarına uygun planları çoktan kafasında tasarlamaya başlamıştı. İlk iş olarak, ne olursa olsun, Nihal Hanım'a gerçeği söyle..... .

Eve girdiği zaman düşündüğünü yap..... . Hiç oyalanmadan Nihal Hanım'ın yattığı odaya yönel..... . Bekir Bey'in odaya girdiğini gören Nihal Hanım, öksürmekten bitkin düşmüş ince bedenini doğrultmaya çalış..... . Bekir Bey, onun doğrulmasına yardım et..... ve ellerini ellerinin içine alarak yatağın bir köşesine otur..... .

Bekir Bey her şeyi anlatıp Nihal Hanım'ın gözlerinin içine baktığında, orada, yanaklara doğru taşmaya hazır iki damla gözyaşı gör..... . İkisi de tek bir kelime söyle..... . Nihal Hanım yaşamın kendisine sunduğu her şey gibi, bunu da sessizce kabullen..... . Yatağa uzanıp gözlerini kapa..... ve rüyalar âlemine doğru istemeyerek yönel..... .

Nihal Hanım uyandığında Bekir Bey, elinde yemeklerle ve ilaçlarla dolu bir tepsiyle başında bekle..... . O, yemeğini sessizlik içinde yerken Bekir Bey ona düşüncelerini anlat.....: Her şeyin ilacı sevgiydi ve ikisi el ele verip bu kötü durumu lehlerine çevirebil..... . Nihal Hanım'ın hiçbir şey yapmasına gerek yoktu, ümidini kaybetmemesi yeterliydi. Her şeyi Bekir Bey yap..... . İlk iş olarak bir hizmetçi tut..... ve ev işlerini bundan sonra o gör..... . Bu süre içinde, moralini bozacak her türlü olaylardan ve kişilerden uzak dur..... . Sevdikleri insanlarla görüş..... ve Nihal Hanım'ın gücü yettiği ölçüde, nişanlıyken her buluştuklarında gittikleri hoş mekânlara git..... .

DİNLEME

7 Şiiri dinleyelim ve aşağıdaki boşlukları dolduralım.

OLMAK İSTERDİM

Şu anda İstanbul'da olmak isterdim.

Mihrabat Korusu'nun dar yollarında seninle

Yan yana, ... yürümek...

Bir de martıların ..... seyretmek İstanbul'u.

Bir de sen ..... yanımda adamım.

Bakarken Çamlıca'dan mehtaba,

..... en güzel aşk şarkılarını.

Ve ben senin gözlerinde .....

Seni Seviyorum diye ..... Marmara'ya

Şimdi ..... belki ama,

Ne Mihrabat Korusunun dar yollarında,

Seninle yan yana, ...

Yürüyebildik...

Ne de ..... Çamlıca'dan mehtaba

Ne de ..... en güzel aşk şarkılarını

Sadece ..... gözlerinde ama

Seni seviyorum diye ..... Marmara'ya...

Özdemir Asaf

8 Aşağıdaki soruları şiire göre cevaplayalım.

1. Yukarıdaki şiirin konusu nedir?
2. Şair kime seslenmektedir?
3. Şair nelere özlem duymaktadır?

YAZMA

9 İstedığınız zamana dönme şansınız olsaydı hangi zamana gitmek isterdiniz ve neler yapardınız? Hayal edelim ve yazalım.

KONUŞMA

10 Aşağıda "zaman" kavramıyla ilgili bazı Türk atasözleri yer almaktadır. Bu atasözleri hakkında düşüncelerimizi söyleyelim ve kendi ülkemizin "zaman" ile ilgili atasözlerini arkadaşlarımızla paylaşalım.

Terazi tartıyla, her şey vaktiyle ölçülür.

Vakit nakittir.

Demir tavında dövülür.

Vakitsiz öten horozun başını keserler.

Geçti Bor'un pazarı, sür eşeği Niğde'ye.

Ağaç yaşken eğilir.

ÜNİTE 1

ZAMAN ÖYLE BİR GEÇER Kİ C. GEÇMİŞTEN BİR SAYFA: ANILAR

çalışmıştı, gitmemişti, okumamış mıydı

-İzmir'e taşınana kadar yıllarca bu fabrikada çalışmıştı.

-On yedi yaşına kadar hiç sinemaya gitmemişti.

-Acaba kendisine yazdığımız notu okumamış mıydı?

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki paragrafta Hasan'ın unutamadığı bir çocukluk anısı yer almakta. Buna benzer komik bir çocukluk anınızı arkadaşlarımıza anlatalım.

Bir gün komşumuz Hale Teyze çocuklarıyla beraber bize gelmişti. Annem misafirlerimiz için çok güzel pastalar, börekler hazırlamıştı. Salonda çok gürültü yaptığımızdan olsa gerek, biz çocuklara pastalarımızı mutfakta yememizi söylemişti. Hale Teyze'nin büyük oğlu Ömer benimle, küçük oğlu Selim ise kardeşimle yaşitti. Hepimiz büyük bir iştahla pastalarımızı yemeye başlamıştık. Selim gazozunu hepimizden önce bitirip kardeşimden gazoz istemişti. Kardeşim de yanlışlıkla gazoz yerine çamaşır suyu doldurmuştu bardağa. Selim'in bir yudum içtikten sonraki yüz ifadesini ve çığlığını ömrüm boyunca unutamam.

OKUMA

ÜNLÜ BİLİM ADAMLARININ ÇOCUKLUKLARI

Albert Einstein

14 Mart 1879'da Almanya'da dünyaya gelen Albert Einstein'ın babası Hermann bir elektrik şirketinin sahibi, annesi Pauline ise yetenekli bir piyanistti. Albert iki buçuk yaşındayken, kız kardeşi Maja dünyaya gelmişti. Albert okula başlamadan önce konuşma zorlukları yaşıyordu, annesi ve babası bu durumdan kaygılanarak onu doktora götürmüşlerdi. Bir gece yemek yerken sessizliğin içinden Albert'in sesi duyulmuştu: "Bu çorba çok sıcak." Ailesi daha önce niye hiç konuşmadığını sorunca Albert şöyle yanıt verdi: "Çünkü şimdiye kadar her şey düzenliydi."

Dört beş yaşlarında hasta bir şekilde yataktayken babası onu neşelendirmek için manyetik bir pusula vermişti. Pusula ibresinin hareketini o yaşta oldukça gizemli bulmuştu ve o pusula kendisinde büyük bir merak uyandırmıştı. Pusulayı defalarca etrafında döndürmesine rağmen içindeki ok aynı noktayı işaret ediyordu. Einstein, boş uzayda güçlerin olduğunu ve pusulaya etki ettiklerini söylemişti.

Einstein ilkokula başladıktan sonra, okuldaki sıkı disiplinden ve ezberci anlayıştan rahatsız olmaya başlamıştı. Albert dokuz buçuk yaşındayken Katolik ilkokulundan ayrılıp Luitpold Gymnasium'da eğitim görmeye başlamıştı. Gymnasium Antik Yunanca ve Latinceye büyük önem veriyordu. Müfredatta ayrıca modern diller, coğrafya, edebiyat ve matematik de bulunuyordu. Einstein, Latince ve matematikteki keskin mantığı seviyor ve bu derslerde en yüksek notları alıyordu. Gymnasium ilkokuldan çok daha sıkı bir disipline sahipti. Einstein burada otoriter öğretmenler ile sürekli çatışıyordu ve öğretmenleri Einstein'ın bağımsız, isyankâr kişiliğinden hiç hoşlanmıyordu.

Thomas Edison

İnsanlık tarihinin en büyük mucitlerinden biri olan Thomas Edison, 1847'de Amerika'nın Ohio eyaletinde dünyaya geldi. Yedi çocuklu bir ailenin en küçüğüydü. Yedi yaşındayken ailesiyle birlikte Michigan'daki Port Huron'a yerleşmiş, ilköğrenimine burada başlamıştı. Fakat başladıktan yaklaşık üç ay sonra algılamasının yavaşlığı nedeniyle okuldan uzaklaştırılmıştı. Bundan sonraki üç yıl boyunca özel bir öğretmen tarafından eğitildi. Son derece meraklı ve yaratıcı kişiliğe sahip bir çocuk olan Edison, 10 yaşına geldiğinde fizik ve kimya kitaplarına merak sarmıştı. Bu arada evlerinin kilerinde bir kimya laboratuvarı kurmuştu. Özellikle kimya deneylerine ve Volta kaplarından elektrik akımı elde etmeye yönelik araştırmalara ilgi duymuş; bir süre sonra kendi başına bir telgraf aleti yapmış ve Mors alfabesini öğrenmişti. O günlerde geçirdiği ağır bir hastalık sonucu kulakları zor işitmeye başlamıştı. 12 yaşındayken ailesine yardım etmek için Port Huron ile Detroit arasında çalışan bir trende dergi ve meyve satmaya başlamıştı. Bir yandan da evlerindeki laboratuvarını trenin yük vagonuna taşıyarak, çalışmalarını burada sürdürüyordu. Ama bir gün içinde kimyasal madde bulunan şeylerden biri kırılıp vagona yangın çıkınca Edison hem trendeki işinden oldu hem de ömür boyu ağır işitmesine yol açacak biçimde yaralandı.

Alexander Graham Bell

Telefonun mucidi olarak bilinen Alexander Graham Bell 3 Mart 1847'de İskoçya'da doğdu. Graham Bell'in annesi doğuştan işitme engelliydi. Dedesi ve babası yıllarını işitme engellilere adamıştı. Özellikle babası işitme engellilere duymasalar bile konuşmayı öğretmenin yollarını geliştirmeye çalışmıştı. İki kardeşi veremden ölünce, babası kalan tek oğlunun sağlığı için Kanada'ya göçmüştü. Alexander Graham Bell yaşlılarından önce okuma yazmayı öğrenmiş ve çocukluğundan itibaren konuşmada tonlamaya önem vermişti. Başkalarının aksine sağır annesiyle kısıf ses tonuyla konuşurdu. Annesinin kendisini anladığını görünce ses konusundaki teorilerini geliştirmeye başlamıştı. Daha 14 yaşındayken bilim ve teknolojiyle yakından ilgilenen Alexander Graham Bell, babasıyla gittiği Sir Charles Wheatstone'un konuşma makinesi gösterisinden çok etkilenmişti. Babasıyla eve dönüşlerinde kendi makinelerini yaptılar. Alexander Graham Bell, 16 yaşına geldiğinde müzik ve etkili konuşma dersleri vermiş, sağırlara konuşmayı öğretmeyi başarmıştı.

Isaac Newton

Isaac Newton, 4 Ocak 1642'de, bir İngiliz çiftçi ailesinin çocuğu olarak Lincolnshire'da dünyaya geldi. Babası, Newton doğmadan üç ay önce ölmüştü. Erken doğum'la dünyaya gelen Newton, o kadar zayıf, o kadar çelimsizdi ki çevresindeki kimse onun yaşayacağına inanmıyordu.

Newton üç yaşında iken annesi ikinci kez evlendi. Bunun üzerine bakımı anneannesine kalmıştı. Isaac Newton, çocukluğunda yaşlıları gibi dinç, canlı ve hareketli değildi. Bu nedenle arkadaşlarının oynadığı oyunların birçoğuna katılmazdı. Arkadaşlarıyla eğlenmek yerine, eğlencesini ve oyuncaklarını kendisi tasarlıyordu. Geceleri köylüleri korkutmak için yaptığı kandilli uçurtmalar, zamanının büyük bir kısmını ayırarak yaptığı su çarkları ve güneş saatleri onun zekâsının ne denli gelişmiş olduğunun işaretleriydi.

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Yukarıdaki metinde yer alan bilim adamlarının çocukluklarının ortak yönleri nelerdir?
2. Einstein'ın uzun yıllar konuşmamasının nedeni nedir?
3. Edison'un algılama yavaşlığı nedeniyle okuldan uzaklaştırıldığı halde büyük bir bilim adamı olması neye bağlanabilir?
4. Graham Bell'i telefonu icat etmesine kaynaklık eden çalışmalara götüren temel neden nedir?
5. Newton neden yaşlılarıyla oynamak yerine zamanın çoğunu çeşitli tasarımlar yaparak geçiriyordu?

3 Yukarıdaki metinde aşağıdaki sorulardan hangilerinin cevabı vardır? İşaretleyelim.

1. Einstein'ın ailesi niçin onun için endişeleniyordu? ( )
2. Einstein hangi alanda üniversite eğitimi aldı? ( )
3. Edison niçin algılama sorunları yaşıyordu? ( )
4. Edison niçin işini kaybetti? ( )
5. Newton niçin arkadaşlarıyla oyun oynamazdı? ( )
6. Newton hangi okulları bitirdi? ( )
7. Metindeki bilim adamlarının çocuklukları neden sorunludur? ( )
8. Metindeki bilim adamlarını buluşlarını yaparken kimlerden destek görmüşleridir? ( )

4 Aşağıdaki cümleler hangi bilim adamını anlatmaktadır, yazalım.

1. Trenlerde dergi satarak ailesine yardım ediyordu. (.....)
2. Konuşma makinesi gösterimi ona ilham vermişti. (.....)
3. Yaşlılarına göre oldukça zayıf ve çelimsizdi. (.....)
4. Kardeşi kendisinden iki buçuk yaş küçüktü. (.....)
5. Annesinin kulakları işitmiyordu. (.....)
6. Okuldaki sıkı disiplin yüzünden öğretmenleriyle arası iyi değildi. (.....)

YA SİZ?

Bu metinde anlatılanlardan başka ilginç çocukluk öyküleri olan ünlü insanlar biliyor musunuz? Anlatalım.

DİL BİLGİSİ

Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi, geçmişte yapılan bir eylemden daha önce yapılan işleri (geçmişten önceki geçmiş) ifade eder. Bu kip, geçmiş zamanda ortaya çıkan ve biten bir eylemi anlatmak için kullanılır.

It refers to the actions done before another action (past before past). This mood is used to describe an action that occurred and ended in the past.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	anlamıştım	anlamamıştım	anlamış mıydım	anlamamış mıydım
Sen	anlamıştın	anlamamıştın	anlamış mıydın	anlamamış mıydın
O	anlamıştı	anlamamıştı	anlamış mıydı	anlamamış mıydı
Biz	anlamıştık	anlamamıştık	anlamış mıydık	anlamamış mıydık
Siz	anlamıştınız	anlamamıştınız	anlamış mıydınız	anlamamış mıydınız
Onlar	anlamış(lar)dı	anlamamış(lar)dı	anlamış(lar) mıydı	anlamamış(lar) mıydı

Örnek:

Amerika'ya gitmeden önce İngilizce öğrenmiştim.
Bence onun ne demek istediğini anlamamıştı.
Siz Ömer'le daha önce tanışmamış mıydınız?

5 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Hakan çocukluğunu küçük bir kasabada geçir.....
2. Sen daha önce bir reklam filminde oyna.....?
3. Sınavım çok kötü geçti ama üzgün değilim, zaten çalış.....
4. Sevim bayram sabahı erkenden kalkıp hazırlan.....
5. Emekli olana kadar yıllarca bu fabrikada çalış.....
6. Tencere yanmış! Sen çıkarken ocağı söndür.....?
7. Misafirler gelmeden önce bütün işlerimi bitir.....
8. Neden bu kadar şaşırıdın? Daha önce hiç sihirbaz gör.....?

6 Aşağıdaki metni görülen geçmiş zaman (-DI), gelecek zaman (-(y)AcAk), şimdiki zamanın hikâyesi (-Iyordu), geniş zamanın hikâyesi ((I/A)rdi), gelecek zamanın hikâyesi (-(y)AcAktı) ve öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi (mıştı) ile tamamlayalım.

İşte gene hiç sevmediği bir duruma düşmüştü! Bin kez söyle..... kendi kendine “Dolmuşa bindiğim zaman değil, inerken parayı ver..... bundan sonra!” diye. Bundan önce bir değil, beş değil, belki de on, on beş, yirmi sefer hep aynı duruma düşmüş, şoförle takış..... En temizi, dolmuştan ineceği yere gelince, inmeden önce parayı vermektir. Bir süre öyle yap..... Ama bu sefer, bu sonuncu sefer...

Durak kalabalık..... Aynı anda birkaç kişi koş....., o da çevik bir hareketle arabaya binmeyi başar..... Dolmuş 50 kuruş..... ancak onun cebindeki en bozuk para iki buçukluktu. Öteki müşteriler verince o da onlara uymuş, iki buçukluğu uzat.....

Şoför parayı almış, diğer yolcuların para üstlerini vermesine rağmen onunkini ver..... Belki de şoför bir müşteriyle konuşmaya dalmış, iki buçuğun üstünü unut.....

Ne yapmalıydı şimdi? “Şoför efendi, iki buçuğun üstünü unut.....!” dese, şoför belki de, “Ne biliyorsun unuttuğumu?” diye bozabil..... Bozmasa bile, dolmuş yolcuları şöyle bir bakarlar, içlerinden, “Amma da para canlısı ha!” diye düşünebil.....

Tam bu sırada solundaki yolcu inmek için şoföre seslen..... Araba dur....., solundaki in..... Solundakinden boşalan yere kay..... Şoför hâlâ onun iki buçukluğunun üstünü ver..... yüzde yüz unut..... Bir ara: “Şoför efendi benim iki buçukluğun üstünü unut.....!” de....., vazgeçti. Adam belki de şöyle de.....: “Ne iki buçukluğu?”

Kan tepesine sıçra..... Sanki şoför gerçekten bu karşılığı vermiş gibi sinirleri geril..... Birden gözü dikiz aynasına kay..... Şoför adamakıllı sıkıydı. Eğer takırsa arabadan in....., yakasına yapış....., belki de iyice döv.....

İçini çek..... Eli yüzü kan içinde, üstü başı toz toprak, karakola gitmek, şoförden davacı olmak, bunların hiçbirini göze al..... Üstelik müşteriler de şoförden yana ol..... Onun için, vazgeçmeli, hatta iki buçuğun lafını bile etmeden, yeni elli kuruş vermeliydi şoföre. Besbelli, şoför aldığı iki buçukluğu unut.....

Pantolonunun bozuk para cebinden iki tane sarı yirmi beşlik çıkarıp avucunda tut..... Az sonra Cağaloğlu'na gelince incek, inerken de parayı ver..... Cağaloğlu'na gelince “Ben uygun bir yerde ineyim!” de..... Şoför arabayı uygun yere yanaştırıp durdur ..... Tam avucundaki elli kuruşu uzat....., şoför iki buçukluğu üstünü uzat.....: “Buyurun iki liranızı!”

Parayı al....., hızla oradan uzaklaş..... Yüzü alev alev yanıyor, kendi kendinden utan.....

DİNLEME

İSTANBUL'DA BİR DAHİ

7 Metni dinleyelim aşağıdaki soruları sıralayalım.

- ( ) Seyahat etmeyi seviyor musunuz?
- ( ) Sizin Oyun Teorisi kuramınız dünyaya “kazan-kazan” kavramını armağan etti. Peki, herkesin “kaybettiği” bir oyun var mı?
- (1) Nasıl geçti İstanbul yolculuğunuz?
- ( ) Einstein’la tanıştığınız doğru mu?
- ( ) Evliliğin büyük bir oyun olduğunu söylemiş miydiniz?
- ( ) Kalabalıktan pek hoşlanmıyorsunuz... Yalnızlığı tercih mi ediyorsunuz?
- ( ) Çocukken kimya ve fizikle daha çok ilgili olduğunuzu okumuştum, bu konuda neler söyleyeceksiniz?

- ( ) Herhalde dünyada birçok yer görmüşsünüzdür?
- ( ) Matematiğin adaletle ilgisi olduğunu düşünüyor musunuz?
- ( ) Müzik dışında pek hobiniz de yok sanırım, doğru mu?
- ( ) Bu sizin İstanbul’a ikinci gelişiniz, öyle değil mi?

8 Metni dinleyelim ve aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Galata Kulesi, Miniatürk, ... ziyaret ettiğim ve aklımda kalan yerler arasında.
2. Aslında bir enstrüman da çalmak isterdim ama ne yazık ki hiç ..... yok.
3. On iki yaşında evde ..... yapıyordum.
4. Matematik sadece ..... arar ve ..... dayanır.

9 Metne göre aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

1. John Nash Paris’i görmemiş. ( )
2. John Nash işbirliği içinde çalışmayı tercih ediyor. ( )
3. John Nash Einstein ile tanışmış. ( )
4. John Nash evliliğin büyük bir oyun olduğunu düşünüyor. ( )
5. Oyuncu, kazanmayı değil rakibe kaybettirmeyi düşünürse oyunu kaybeder. ( )

YAZMA

10 Ülkenizin en ünlü bilim adamı kimdir? Araştırın ve yazalım.

KONUŞMA

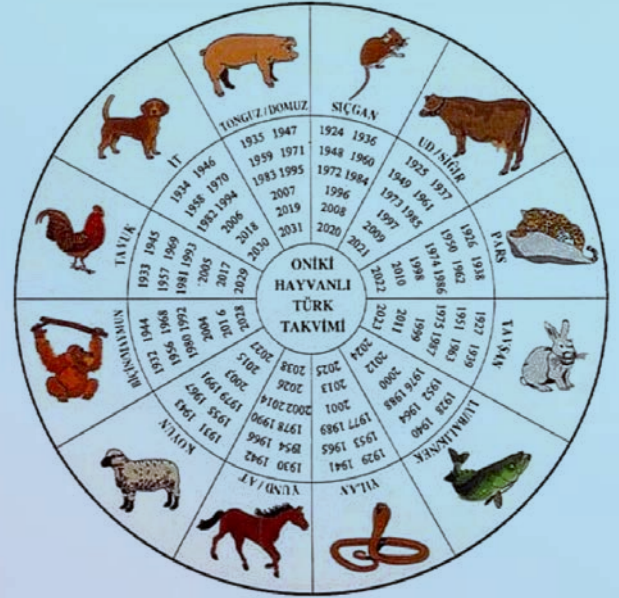
11 Genel olarak bilim adamlarının çocukluklarına baktığımızda diğer çocuklardan farklı olduklarını görmekteyiz. Siz de onların çocukluklarının ileriki hayatlarını etkilediğini düşünüyor musunuz? Tartışalım.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

12 Hayvanlı Takvim

Asya kökenli olan bu takvim Çinlilerin ve Türklerin kullandıkları en eski takvimdir ve güneş yılı hesabına dayanır. Bu takvim 12 yıllık bir süre içerir ve 12 yılın 5 katı olan 60 yıllık devreleri vardır. Göktürklerde, Uygur Türklerinde, Tuna-Bulgar Türklerinde, İtil Bulgar Türklerinde ve Hun Türklerinde kullanılmıştır. Yılbaşı olarak, gece-gündüz eşitliğinin yaşandığı 21 Mart (nevruz) kabul edilmiştir.

Edouard Chavannes, "Le Cycle Turc Des Douze Animaux (12 Hayvanlı Türk Takvimi)" adlı araştırmasında, Asya'da kullanılan 12 Hayvanlı Takvimin Türklere ait bir takvim sistemi olduğunu belirtmiş ve Çinlilerin bu takvimi Türklere aldığını düşünerek bu takvime "12 Hayvanlı Türk Takvimi" adını koymuştur. Bu eski Türk takvimi, her biri bir hayvan adı ile anılan "12 yıllık" devre esasına dayanır.

	Yılın Adı	Karşılık Geldiği Yıllar	Özellikleri
1. yıl	Fare Yılı	2008, 1996, 1984, 1972, 1960...	Hareket, sezgi.
2. yıl	Sığır (Öküz) Yılı	2009, 1997, 1985, 1973	Sakinlik, akıl, bilinç.
3. yıl	Pars (Kaplan) Yılı	2010, 1998, 1986, 1974	Atılganlık, kavga.
4. yıl	Tavşan Yılı	2011, 1999, 1987, 1975	Merhamet, korkaklık.
5. yıl	Ejderha Yılı	2012, 2000, 1988, 1976	Talih, zenginlik.
6. yıl	Yılan Yılı	2013, 2001, 1989, 1977	Saygı, hürmet, korku.
7. yıl	At Yılı	2014, 2002, 1990, 1978	Acele, telaş, sürat.
8. yıl	Koyun Yılı	2015, 2003, 1991, 1979	Sevgi, dürüstlük, çokluk.
9. yıl	Maymun Yılı	2016, 2004, 1992, 1980	Eğlence, kurnazlık.
10. yıl	Tavuk Yılı	2017, 2005, 1993, 1981	İsyan, cimrilik.
11. yıl	İt (Köpek) Yılı	2018, 2006, 1994, 1982	Sadakat, hissiyat.
12. yıl	Domuz Yılı	2019, 2007, 1995, 1983	Karmaşa ve sükûnet.

SÖZÜN ÖZÜ

İnsanlar, babalarından ziyade zamanlarına benzerler.

Hadis-i Şerif

Hayatınızı seviyorsanız zamanınızı boşa harcamayınız, çünkü zaman hayatın kendisidir.

Benjamin Franklin

İki kere yıkanamazsın aynı ırmakta; üzerinde akan sular, şimdi yeni sulardır.

Heraklet

Yaptığınız işin en iyisini, bir de zamanında yapın, o vakit dağ başında bile olsanız insanlar sizi bulur.

Thomas Brown

Zaman, birçok örtüleri kaldırabilir.

J. Jack Rousseau

Zamanın azaltmadığı, yumuşatmadığı üzüntü yoktur.

Cicero

CENGİZ DAĞCI

9 Mart 1919 tarihinde Kırım'ın Yalta şehrinin Gurzuf köyünde doğar. Çocukluğu kıtlık, yoksulluk ve büyük baskılar altında geçer. İlkokulu köyünde, ortaokulu Akmescit'te bitirir. Kırım Pedagoji Enstitüsü ikinci sınıfında iken İkinci Dünya Savaşı çıkar. 1941'de Ukrayna cephesinde Almanlara esir düşer. Almanların yenilmesi üzerine esir kampından kurtularak müttefik devletler safına sığınır. 1946'da Londra'ya yerleşir. İngiltere'deki hayatı da hiç kolay olmaz; bir taraftan yazarken bir taraftan da en vasıfsız ve ağır işlerde çalışmak zorunda kalır. Cengiz Dağcı, 22 Eylül 2011 tarihinde Londra'da vefat etmiştir.

Dağcı, Türk edebiyatının büyük yazarları arasındadır. Romanlarında, Kırım Türklerinin yaşadığı acıları hüznü ama berrak bir üslupla aksettirir. "Türkçe bana anamın konuştuğu dil" diyerek yazı dili olarak Türkçeyi kabul eden yazarın kitaplarından bazıları şunlardır: Yurdunu Kaybeden Adam, Onlar da İnsandı, Ölüm ve Korku Günleri, O Topraklar Bizimdi, Dönüş.

Dağcı, Yoldaşlar adlı eserinin sonuna şu satırları eklemiştir: "Teğmenin tutuklanmasıyla öykü burada sona erecekti; fakat teğmenin yaşam öyküsü burada bitmedi. Uzun yıllar sürecekti onun yaşamı. Sürdü de. (...)Yetmiş sekiz yaşını doldurmuş olan teğmen T., bugünlerde Taşkent'in Gülistan semtinde tek göz odalı küçük bir apartmanda yaşamaktadır. İhtiyarlık maaşı az da olsa yetiyor kendisine. Hayattan çok bir şey istemiyor teğmen; yalnızca Kırım'ı özleyiyor her gün. Her gün ve her gece... Günün ve gecenin her saatinde Akmescit'in Kantar sokağını, Subhi'nin yukarılarındaki çardaklı evleri, sarkık saçak evleri, Safiyeleri, Nigârları, Saniyeleri özleyiyor. Ama onları bir daha ömründe görebileceğine ihtimal vermiyor teğmen. Gün geçtikçe zayıflıyor. Bir yıl öncesi bir kalp krizi geçirdi. Öleceğini sanıyordu hastanede. Ama ölmedi. Sol kolu felç oldu. Güçlkle konuşuyor. Görme yeteneği de zayıf bugünlerde. Güçlkle okuyor Lenin Bayrağı gazetesini. Gene de büyültücü camla, okuyabiliyor gazeteyi teğmen. Kırımlıların Kırım'a dönme eylemlerini merak ediyor. Yıllardır kendi akrabalarını aradı sürgünde. Hiç kimseyi bulamadı. Oysa amcasının çocukları vardı. Onların da çocukları doğmuştur belki. Ah birisini bulabilse! Kırım'a dönen gençler gibi onun da bir akrabası Kırım'a dönse... Ama yoktu. Kimsesi yoktu teğmenin. Annesi ve babası Kırım'dan toplu sürgün sırasında ölmüşlerdi açlıktan, susuzluktan. Yalnızdı teğmen. Ama yaşıyordu teğmen."

"İnsanın umutlu olması ne güzel!.. Türkçe isimlerini bilmediğim iki çiçek ekdim üç yıl öncesi karşıkı çitin dibine. Çiçeğin verdiği malûmata göre Türk çiçekleriymiş; Türkiye'den getiriliyormuş. Yerden yarım metre kadar yüksek, eğreltileri hatırlatan koyu yeşil yaprakları arasındaki dalların ucunda zurna biçiminde çiçekleri pembemsi kızıl. Bahçemin en güzel bir yerine ekdim. Geçen yılın yazı ilk kez çiçeklendiler. Çiçeğin ismini öğrenirim diye tanıdıklara sordum soruşturdum; bilen bir kimse çıkmadı. Nihayet kütüphanede çiçek kitapları arasında Latince ismini buldum: "incarvillea delavayi" burada "Gloxinia" denen çiçeğin benzeri. Ama ismi önemsiz. Çiçekler Türk çiçeği; bu yetiyor bana. Yaz boyu her akşam suladım, üzerlerine eğilerek okşadım; okşarken, akrabamız, kardeşiz diye fısıldadım bile çiçeklere."

Yansılar I

NELER ÖĞRENDİK

1. Aşağıdaki cümleleri şimdiki zaman, geçmiş zaman ya da geniş zamanın hikâyesiyle tamamlayalım.

1. a. Çocuklar gelmeden önce bütün işlerimi bitir.....
b. Şimdi onlara yemek hazırla.....
c. Önceleri elim çok ağırdı, hiçbir işi zamanında yetiştire.....
2. a. Dün hastaydım, izin alıp işe git.....
b. Şimdi saat 20.30 ve ben hâlâ çalış.....
c. Eskiden ben bu kadar çalış.....
3. a. Eskiden hiç Türkçe bil.....
b. O geçen yıl Türkçe öğren.....
c. Şimdi Türkiye’de bir şirkette çalış.....
4. a. Teşekkür ederim, ben biraz önce ye.....
b. Biz, kahvaltıda genellikle süt iç.....
c. Eskiden çok çay iç..... ama şimdi içemiyorum.

2. Aşağıdaki cümleleri şimdiki zamanın hikâyesi, öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi, geniş zamanın hikâyesi ve gelecek zamanın hikâyesiyle tamamlayalım.

1. Arkadaşının sözleri aklına geldikçe daha çok üzül.....
2. Bazen çok kibarlaşır, bazen de sinir bozucu şakalar yap.....
3. Hani kütüphanede ders çalış..... ! Niye gelmedin?
4. Otobüsün hızı gitgide art....., bütün yolcular korkmaya başla.....
5. Ben eve gittiğimde onlar çoktan yemeklerini ye.....
6. O, geziye renk kattı, gelmeseydi sıradan bir gezi ol.....
7. Eskiden insanlar karşılık beklemeden birbirlerine yardım et.....
8. En çok sevdiği kitabı beş yaşındaki kardeşi paramparça et.....
9. O, dün Ankara’dan dön..... ama döndü mü dönmedi mi bilmiyorum.
10. Korkudan tir tir titriyor, katili gördüğünü kimseye söyleye.....
11. Buraya gelmeseydik, sizinle karşılaşa.....
12. Berin babasını hiç tanımadı çünkü o doğmadan önce öl.....
13. Telefon etseydin, seni ben havaalanından al.....
14. Benden özür dileyseydi onu affet.....
15. Daha uzun tatil yap..... ama paramız bitti.

3. Aşağıdaki metni görülen geçmiş zaman, şimdiki zamanın hikâyesi, öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi ve gelecek zamanın hikâyesiyle tamamlayalım.

O sabah anaokulunun bahçesinde büyük bir telaş ve canlılık vardı. Çocuk bayramıydı. İlk ve ortaokullar gruplar halinde marşlar söyleyerek sokaklardan geçiyor, şehrin uzak piknik alanlarına dağılıyordu. Çocuklar bayramlarını yirmi dakika uzaklıktaki bir dere kenarında kutla.....

Anaokulunun bütün gezilerinde olduğu gibi, grup lideri yine “Gamsız”dı. Gamsız; sarı tüylü, yaşlı ve sadık bir mahalle köpeği idi. Fakat o, köpeklerin en gamlısı idi, birkaç sene önce büyük bir felaket yaşa..... Dört yavrusunun zehirlendiğini, gözünün önünde kıvrana kıvrana öldüğünü gör..... Onları götüren çöp arabasının arkasından uzak mahallelere gitmiş, bir hafta geri dön..... Bir hafta sonra biraz daha yaşlanmış, uzun sarı tüyleri biraz daha çamurlu, bacakları biraz daha berelenmiş olarak mahalleye geri gel.....

Öğrenciler, artık mahalleden çıkmış, yeşil tarlaların arasından geçen bir ince patikaya varmışlardı. Gamsız, en önde, gururlu ve kendinden emin tavriyla yürü..... Fakat nedense bugün onda bir neşesizlik, anlaşılmaz bir durgunluk vardı.

Nihayet, bayram yerine varıldı. Burası, gölgeler içinde serin bir ırmak kenarıydı. Suların içine yeşil söğütler sark..... Çocuklar koşarak, neşeli çığlıklar atarak etrafa dağılıyorlar, ağaçlara tırmanıp çimenlerde yuvarlan.....

Gamsız da bir ara canlanmış, çocuklarla beraber oynamak iste..... Fakat birdenbire dur....., başını kaldırarak acı acı ulu..... Gamsız, hastaydı. Çocuklar hemen bunu fark et....., ona yemek götür..... O, verilen yiyecekleri ye....., yalvarır gibi dişlerini çıkararak hafif hafif bağır..... Çocuklardan biri, birden bire bir şey hatırlayarak bağırmağa başla.....: “Eyvah, Gamsız’ı zehirlədiler. Bu sabah, bir şey almak için bakkala git..... Köşe başında, çöplükte Gamsız’ı gör....., diğer köpeklerle beraber bir şey ye..... Mutlaka zehirli ekmek ye.....”

Çocuğun dediği doğruydu. Gamsız, bütün zehirlenen köpekler gibi kıvrınmaya, çırpınmaya başla..... Gamsız, ölmek üzere idi, durmadan çırpın..... Bazen yerde debeleniyor, ayaklarıyla toprakları kazıyor, bazen de kanlı ağzını gökyüzüne kaldırarak uğursuz bir sesle ulu..... Nihayet son bir gayretle toparlan..... İçindeki ateşi söndürmek için ırmağa doğru koşmaya başla..... Irmak kenarındaki tahta köprüünün yanında, beş yaşında iki kız vardı. Bunlar, köpeğin geldiğini görünce kork..... Tahta köprüden karşıya geçmek iste..... Fakat birisi telaşla ırmağa düş..... Gamsız, bu kazayı görünce tahta köprüye doğru koşmaya başla..... Çocuğun arkasından suya atla..... ve onu ağzıyla eteğinden yakala..... Öğretmenler yetmişinceye kadar onu suyun yüzünde tut..... Sonra, artık gücü kesilmiş gibi kendini suya bırak.....

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Çağdaş edebî metinleri kolaylıkla anlayabilirim.	1	2	3	4	5
2. Birleşik zamanları kullanarak karmaşık yapıda cümleler kurabilir, bu yapıdaki cümleleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

akım
alarm
aşama
ateş saati
atılğan
ay yılı
ayrıntı
barınma
beklenti
cıva
çanak
çelimsiz
devre
düzenek
felç
göç
güneş saati
güneş yılı
hasat
heves
hicrî
hürmetli
ibre
ipucu
isyankâr
işitme engelli
kadran
kum saati
makul
mantık
mehtap
mekanik
mekanizma
mermer
metal
mil
milâdî
periyot
piyanist

FİİLLER

buğulanmak
çırpınmak
doğrulamak
düzenlemek
eritmek
iletmek
ilişkilendirmek
istifade etmek
kaygılanmak
olanaklı kılmak
sözleşmek
takışmak
tasarlamak
taşmak
ulumak
yaygınlaşmak
zehirlenmek
zonklamak

KALIP İFADELER

başını kaşıyacak zamanı olmamak
bir şeyi lehine çevirmek
bir şeyin temelini atmak
birisini ekmek
çekip gitmek
ilgi duymak
ilham vermek
kalbi küt küt atmak
merak uyandırmak
para canlısı
renk katmak
sinirleri gerilmek
ümidini kaybetmek
yapış yapış olmak
zaman almak
zaman harcamak
zaman kaybetmek
zaman öldürmek

BECERİLER

Edebî bir mektup yazma
Bir metindeki sosyal, siyasal, tarihî öğeleri anlama

DİL BİLGİSİ

Rivayet Birleşik Zamanlar (-(I)yormuş, -(I/A)rmış)
Rivayet Birleşik Zamanlar (-(y)çAkmış)
Rivayet Birleşik Zamanlar (-mİşmiş, -mAllymış, -sAymış)

KELİMELER

Aşk
Sevgi
Duygular

AŞK OLSUN

ÜNİTE 2

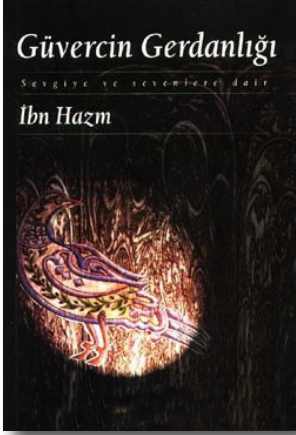
AŞK OLSUN

A. AŞKIN KİMYASI

oynuyormuş, yemiyormuş, yapıyor muymuş, gelmiyor muymuş, edermiş, çıkmazmış, korkar mıymış, sevmez miymiş

-Kısa bir süredir tenis oynuyormuş.
-Her zaman bu kadar çok yolculuk yapıyor muymuş?
-Eskiden sağlığına daha çok dikkat edermiş.
-Kar yağdığı zamanlar asla dışarı çıkmazmış.
-Yağmurda yürümeyi sevmez miymiş?

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

İbn-i Hazm; Endülüs Emevileri devrinde yaşamış bir şair, bilim adamı, devlet adamı, araştırmacı, yazar, hukuk bilgini ve edebiyatçıdır. Güvercin Gerdanlığı, onun önemli eserlerinden biridir. Bu önemli eserinde aşkı işlemiştir. Ona göre aşkın ilk belirtisi şudur:

“Aşkın ilk belirtisi sevgiliyi derinden derine seyre dalmaktır. Göz ruha açılan büyük bir penceredir. Gönül tercümanıdır göz. O zamana kadar başkalarına vermekten kaçındığı malının tümünü bir anda dağıtmaya başlayan kimse için de aşk belirtileri söz konusudur. Nice cimriler cömert, nice kaba insanlar kibar ve ince, nice bilgisizler bilgili ve kültürlü, nice korkaklar cesur, nice nahoşlar nazik, nice düşük kimseler güzel oldular. Nice yaşlılar gençleştiler. Yine aynı yolla nice akıllı kişiler bir sürü skandallar çıkardılar.”

1 Siz bu görüşe katılıyor musunuz? Size göre aşkın ilk belirtileri nelerdir?

OKUMA

AŞKIN KİMYASI

Aşk nedir?

Aşkın kesin bir tanımını yapmamız mümkün değildir. Herkesin kendine ait bir aşk tanımı vardır. Aşk, sosyal antropologlara göre bir tutkudur. Şairlerin özlemleri ve duygulu şarkılarıdır. Psikologlara göre aşk hem normal hem de nörotik olmaktır, yani yaratıcı ve yıkıcıdır. Filozoflara göre aşk erkekler için başkadır, kadınlar için başka. Ama herkes için iyiliğin ve kötülüğün, güzelliğin ve çirkinliğin başlıca kaynağıdır.

Neden âşık oluruz? Aşkı başlatan şey nedir?

Birbirini hiç tanımayan, tamamen başka ailelerden gelen ya da farklı eğitimi olan iki kişinin aşk yaşamaları... Bu, günümüzde bilim adamlarının açıklamakta zorlandıkları konulardan biridir. Bazı kişiler ilk görüşte âşık olur, bazıları da yıllarca aşkı arar durur. Peki, aşkı başlatan “şey” nedir? Son zamanlarda yapılan bilimsel araştırmalar, ilk karşılaşmada elde edilen izlenimin ve duyguların çok önemli olduğunu gösteriyor. Bu ilk karşılaşma sırasında her iki taraf da birbirini, çocukluk çağında elde ettikleri ve artık bilinçaltında depolanmış bulunan kusursuz arkadaşın özellikleri ile karşılaştırır. Bu kusursuz arkadaş özelliklerine bir uyum bulunduğu da aşkın ilk kıvılcımları oluşur.

Aşkın kimyası nedir?

Bilinçaltında depolanan kusursuz arkadaş özelliklerine uygun biriyle karşılaşıldığında aşkın ilk kıvılcımıyla birlikte kimyası da işin içine giriyor. Uyarılan beyin ile aşkın ilk fazı olan büyüleyici fazda feniletamin, dopamin ve norepinefrin salgılanıyor.

Feniletamin, aşkın molekülü yani ilk görüşte aşktan sorumlu kimyasaldır. Aşkta gözbebeklerinin büyümesine, karında kan çekilmesine bağlı kramp tarzı duyguya, aşk gülücüklerine ve bulutlar üzerinde yürüyor gibi hissetmemize neden oluyor.

Dopamin, beynin “ödül kimyasalı” olarak da bilinir. Âşık olunan kişiye karşı ilgi ve dikkatin artmasına neden olur. Aşkta yaşanan hareketli ve çocuklu olma, konuşkanlık, uykusuzluk, gıda alımının azalması, dopamin etkilerine bağlanıyor. Âşık olduğumuz kişiyi düşündüğümüzde salınımı artıyor.

Norepinefrin; aşkta kalp atış hızından sorumludur.

2 Aşağıdaki boşluklara metne göre doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

1. Aşkın tanımı evrensel ve tektir. ( )
2. Bilinçaltımızda bulunan bilgiler aşkı başlatır. ( )
3. Aşk serüveni üç bölümden oluşur. ( )
4. Hormonlar âşık insanın davranışlarını değiştirir. ( )
5. Aşk deneylerle çözülemez bir bilmecedir. ( )
6. Aşk herkeste aynı yaşanır. ( )
7. Aşkın ömrü 4 yıldır. ( )
8. Aşkın bitmesinin sebebi hormonlardır. ( )

3 Âşık olan kişiler hangi davranış değişikliklerini yaşamaktadır? Aşk nasıl yaşanmaktadır?

4 Aşkın nedeni ve ömrü üzerine yapılan deney ve araştırmanın sonucu nedir?

5 Sizce aşk nasıl başlıyor, nasıl devam ediyor ve nasıl bitiyor?

6 Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlılarıyla eşleştirelim.

1. antropolog	a. madde
2. depolamak	b. insan bilimci
3. ispat	c. sayım bilimi
4. istatistik	ç. kanıtlama
5. molekül	d. biriktirmek
6. nörotik	e. sessizlik / dinginlik
7. sükûnet	f. sinir bozukluğu içinde olmak

Bu üç kimyasalın karışımı ile aşk ve aşkın ilk fazı oluşur. Bu üç kimyasalın 6 ayla 3 yıl arası zaman diliminde salınımı azalır. Gerçek bir aşk var ise ikinci faza geçilir. İkinci fazda endorfinler rol oynar. Endorfinler, ilişkide sükûnet, içtenlik, sıcaklık, güven ve bağlılık verir. İkinci faz birinci faz gibi heyecan verici ve etkileyici değildir fakat ilişkideki bağlılığın temellerinin atıldığı dönemdir.

İlişkide bağlılığı artıran ve aşkın üçüncü fazında etkili olan hormon oksitosindir.

Aşkın kimyasıyla ilgili ilk bulunan hormonlardan biri de feromonlardır yani kişiye ait kokular. Âşık olan kişilerin birbirlerinin kokularını beğendikleri eskiden beri biliniyordu fakat bu durumun gerçekten feromonlarla ilgili olduğu henüz kanıtlanmış durumda değilse de kokunun önemini işte bir deneyle ispatı: Araştırmacılar bir odada erkek hormonu bulunan bir karışımı buharlaştırmışlar. Bu buharı onlarca sandalye arasından birine püskürtmüşler. Odaya alınan 840 kadından 810'u oturmak için bilin bakalım hangi sandalyeyi tercih etmiş!

Aşkı herkes aynı mı yaşar?

Âşıkların aşkı yaşama şekli birbirinden farklıdır. Bazıları aşkı coşkulu, neşeli ve hayatın vazgeçilmez bir rengi olarak yaşarken bazıları da aşkı, yaşama şekli tedavi gerektirecek kadar yoğun ve takıntılı yaşar. Kimi âşıklar oyuncudur, kimi âşıklar aşka bağımlıdır, kimi âşıklar kuralcıdır, kimi âşıklar da çekingen. Sonuç olarak hayatı nasıl yaşıyorsak aşkı yaşama şeklimiz de o şekilde yol alıyor.

Neden aşkımız biter?

Aşk sırasında kişilerin beyninde salgılanan huzur veren ve iyi duygular yaşatan hormonlardan bahsetmiştik. Bu hormonların salgılanması ne yazık ki sürekli değildir. Yaklaşık 6 ay ile 3 yıl arasında hormon düzeyleri düşer, âşık çift ayrılmasa da birbirlerine karşı duygularının yoğunluğu azalmaya başlar. Artık her ikisinde de aşk belirtileri yoktur. Bu dönem evli çiftler için ayrıca önem kazanır, dünyada çeşitli ülkelerde yapılan istatistik çalışmalarında evliliğin dördüncü yılı boşanmaların en sık görüldüğü dönem olarak bulunmuştur.

Aslında yazar Kenan Kalecikli'nin de dediği gibi “Aşkın ömrü yüreğimiz kadardır.”

YA SİZ?

Sizce aşk nedir?

DİL BİLGİSİ

Şimdiki Zamanın Rivayeti

Bu zaman, fiilin konuşma anında, geçmişte düzenli olarak gerçekleştiğini ya da yakın gelecekte gerçekleşeceğini ve bunun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini ya da sonradan fark edildiğini belirtir.

It indicates that the action took place at the time of speaking on a regular basis in the past or will happen in the near future, and there is someone else who heard, learned or got aware of it afterwards.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	kalıyordum	kalmıyordum	kalıyor muydum	kalmıyor muydum
Sen	kalıyordun	kalmıyordun	kalıyor muydun	kalmıyor muydun
O	kalıyormuş	kalmıyormuş	kalıyor muymuş	kalmıyor muymuş
Biz	kalıyorduk	kalmıyorduk	kalıyor muyduk	kalmıyor muyduk
Siz	kalıyordunuz	kalmıyordunuz	kalıyor muydunuz	kalmıyor muydunuz
Onlar	kalıyor(lar)mış	kalmıyor(lar)mış	kalıyor(lar) mıymış	kalmıyor(lar) mıymış

Örnek:

Anne, kardeşim eve geliyormuş, “Bir isteğimiz var mı?” diye soruyor?

Üniversiteyi kazanmak için gece geç saatlere kadar çalışıyormuş.

Bizi misafir olarak hiç beklemiyormuş, bizi görünce çok şaşırıldı.

O yemek yapmaktan anlıyor muymuş? Bunu hiç bilmiyordum.

Bu akşam sinemaya gelmiyorlar mıymış? Ama onlar için de bilet almıştık.

7 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Bir daha benimle konuşmak iste....., doğru mu?
2. Sanki o her şeyi çok iyi bil..... gibi bana akıl veriyor.
3. Haberlerde dinledim, bundan sonraki iki gün yağmur beklen.....
4. O, kursa gelmeden önce hiç Türkçe bil.....
5. Tezin için aradığın dergi artık yayınlan.....?

8 Aşağıdaki cümlelerde doğru olan cevabı işaretleyelim.

1. Duyduğuma göre eskiden yazlar bu kadar sıcak olmuyordu / olmuyormuş; biz ne kadar şanssız.
2. Dün yolda gördüğü kaza gözlerinin önünden gitmiyordu / gitmiyormuş; bu nedenle morali bozukmuş.
3. Gözleri eskisi gibi iyi görmüyordu / görmüyormuş; bu yüzden yolladığın mektubu okuyamamış.
4. Ne zamandır İstanbul'a gelmiyorduk / gelmiyormuşuz; ne iyi oldu da geldik.
5. Yıllardır halamı görmüyordum / görmüyormuşum; gördüğüme çok sevindim.

Geniş zamanın rivayeti “(I, A)r-mış”

Bu zaman, fiilin her zaman, düzenli olarak gerçekleştiğini ve bunun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini ya da sonradan fark edildiğini belirtir. Şimdiki zamanın rivayetine göre daha uzak bir geçmiş, daha uzun süreli bir alışkanlığı anlatır.

It indicates that the action always takes place on a regular basis in the past and that there is someone else who heard, learned or got aware of it afterwards. When compared to şimdiki zamanın rivayeti, it tells about more distant past and describes a longer term habit.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	yaparmışım	yapmazmışım	yapar mıymışım	yapmaz mıymışım
Sen	yaparmışsın	yapmazmışsın	yapar mıymışsın	yapmaz mıymışsın
O	yaparmış	yapmazmış	yapar mıymış	yapmaz mıymış
Biz	yaparmışsınız	yapmazmışsınız	yapar mıymışsınız	yapmaz mıymışsınız
Siz	yaparmışsınız	yapmazmışsınız	yapar mıymışsınız	yapmaz mıymışsınız
Onlar	yapar(lar)mış	yapmaz(lar) mış	yapar(lar) mıymış	yapmaz(lar) mıymış

Örnek:

Eskiden beri, kedileri değil ama köpekleri çok severmiş.

Çocukluğundan beri her gece uyumadan önce yarım saat kitap okurmuş.

İki iki daha her zaman dört etmezmiş.

Sen küçükken çok yaramazlık yapar mıymışsın?

Ben bu sınavı hiçbir zaman kazanamaz mıymışım?

9 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Bir zamanlar uzak ülkelerin birinde güzel bir prenses yaş..... .
2. Çocukken ne zaman yağmur yağsa uyumak için annemlerin yanına git..... .
3. Eskiden insanlar açık hava sinemalarına git..... . Şimdilerde kimsenin gittiğini görmedim.
4. Öğretmene sordun mu, okul bilgisayarları şifre olmadan kullanılır.....?
5. Televizyon, bilgisayar gibi cihazlar yokken insanlar nasıl zaman geçir.....?

10 Aşağıdaki cümlelerde doğru cevabı işaretleyelim.

1. Annemin söylediğine göre çocukken ne zaman yalan söylesem hemen ağlamaya başladım / başlarmışım.
2. Babam da gençliğinde çok güzel yazı yazardı / yazarmış; sanırım yazma yeteneğim ondan bana geçmiş.
3. Bu üniversiteyi bir kazanırdım / kazanırmışım, değmeyin o zaman keyfime.
4. Eskiden çok güzel yemekler yapardım / yaparmışım; şimdi yapmaya yapmaya unuttum.
5. Ne zaman İstanbul'a gelsem mutlaka Kanlıca'ya yoğurt yemeye giderdim / gidermişim.

DİNLEME

AŞK

11 Leyla ve Mecnun kimdir? Aralarındaki aşk hikâyesini biliyor musunuz?

12 Aşağıdaki boşlukları metne göre dolduralım.

1. Çünkü bir sevgili ediniyor, o sevgilinin yolunda yürüyor, kendinden....., ...
..... çünkü aşk, ...

2. Aklınız hâlâ size ..... yap ..... yap diyorsa aşkta daha ilerleyeceğiniz çok ..... var demektir.

3. Aşk "Yarın onun yanına gidince ..... yapayım, ... söyleyeyim"
dediğin hâlde yanına gidince bütün yapacaklarını bütün söyleyeceklerini ..... bu aşktır.

4. Böyle olunca o zaman ".....", "....." ve "....." kelimesi birdenbire Leyla'nın ..... âşık olan bir adamı meydana getiriyor.

13 Metne göre sevgi ve aşk arasındaki fark nedir?

Yani...

YAZMA

14 Aşağıdaki metinde Mevlana Celaleddin Rumi'nin aşk tanımı bulunmaktadır. Bu tanımdan ne anlıyorsunuz? Açıklayarak yazalım.

Aşk Nedir?

Şarabım aşk ateşidir, hele onun eliyle sunulursa öyle bir ateşe odun kesilmezsen yaşamak haram olur sana.

Söz dalga dalga coşmada amma onu dudakla, dille değil, gönülle canla anlatman daha iyi.

Aşk nedir, bilmiyorsan gecelere sor, şu sapsarı yüzlere, şu kupkuru dudaklara sor.

Su nasıl yıldızı, ayı aksettirir, gösterirse bedenler de canı, akli bildirir, gösterir.

Can, aşktan binlerce edep öğrenmede, öylesine edepler ki mekteplerde okunup öğrenilmesine imkân yok.

Gökyüzünde, yıldızlar arasında parlak ay nasıl görünürse âşık da yüzlerce kişi arasında öyle görünür, o göründü mü herkesin parlaklığı söner.

Akıl bütün gidilecek yolları bilse bile, gene aşk yolunu bilemez, şaşırır kalır.

Mevlana Celaleddin Rumi

KONUŞMA

15 Aşk mı para mı? Sınıf içinde iki gruba ayrılalım ve bunlardan birini savunalım.

I. Grup:

Siz aşkın daha önemli olduğunu düşünüyorsunuz. Çünkü;

- Para elin kiridir, her zaman bulunur ama aşk her zaman bulunmaz.
- Aşkın olduğu yerde mutluluk vardır. Elinizdekilerle yetinebilirsiniz.
- Aşk huzur getirir, beni hayata bağlar, mücadele edebilirim.

II. Grup:

Siz paranın daha önemli olduğunu düşünüyorsunuz. Çünkü;

- Aşk karın doyurmuyor.
- Para yoksa aşkımı nasıl yaşayabilirim.
- Para olursa aşk zaten olur.
- Para her kapıyı açar, aşkta problem olmaz.

ÜNİTE 2

AŞK OLSUN B. ÜNLÜ ÂŞIKLAR

edeceklermiş, götürmeyecekmiş, gidecek miymiş, çıkarmayacak mıymiş

-Bayramda İstanbul'a geldiklerinde bizi de ziyaret edeceklermiş.
-Yaramazlık yaptığı için çocuğunu bir daha sinemaya götürmeyecekmiş.
-Acaba bu akşam da bir yere gidecek miymiş?
-Annesini hatırlatan o kolyeyi boynundan hiç çıkarmayacak mıymiş?

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki tarihî kişiliklerin, tarihî aşklarını biliyor muyuz? Tahmin edelim ve eşleştirelim.

Hürrem Sultan

Kee Voos

Latife Hanım

Kleopatra

Marilyn Monroe

Mustafa Kemal Atatürk

Marcus Antonius

Arthur Miller

Vincent Van Gogh

Kanuni Sultan Süleyman

2 Siz bunlardan başka hangi tarihî çiftleri biliyorsunuz? Söyleyelim.

ÜNLÜ ÂŞIKLAR VE AŞK MEKTUPLARI

Aragon ve Elsa: “Sana bir sır söyleyeceğim: Zaman sensin.”

Elsa, Rus dilinde yazdığı öyküleriyle Gorki'nin bile ilgisini çekmeyi başaran genç bir yazardır. Aragon ise bu yıllarda, hem yazdıklarıyla hem de ilginç kişiliğiyle göz önünde bir adamdır. Aragon, ilk zamanlarda Elsa'yı tanımak istememiştir. Ancak on yıl önce “aşkın yüzüne tüküren” şairin sonraları dilinden düşürmediği türkü “Elsa” olacaktır.

“Senin gözünde kimdim ki zaten? Benim bir kitabımı okumuştun alt tarafı ve bir arkadaşına beni tanımak istediğini söylemiştin. (...) Ben de tamam, tanıyalım bakalım bu kadını demiştim. Akşam beş çayı bir değişiklikti benim için. (...) Artık hiçbir kadını sevemeyecek erkek rolündeydim. O İngiliz kadından sonra sana belki hayatımda ilk ve son kez Madam, dedim.”

Dostoyevski ve Maria: “İkimiz de mutlu değildik.”

Dostoyevski askerliğini yaptığı yerde Maria ile tanışır. Maria otuz yaşlarında, tüberküloz hastası, sarışın, kuru, yüz çizgileri ince, dudakları etli bir kadındır. Edebiyat dünyasından biriyle tanıştığı için de mutludur. Dostoyevski de ondan etkilenir ve

evlenirler. Ancak onun arkadaşına yazdığı gibi yoksullukla ve sorunlarla geçen hayatlarında mutluluk, yerini acımaya bırakacaktır.

“Ah, dostum, o beni sınırsız seviyordu ve ben onu ölçsüz seviyordum, ama birlikte mutlu değildik... Yabansı, kuşkucu, hastalık derecesinde değişken karakteri yüzünden, karı koca olarak, gerçekten mutsuz olmuşsak da hiçbir vakit birbirimizi sevmekten geri kalmadık; üstelik ne denli mutsuz olmuşsak o denli bağlanmıştık birbirimize.”

Einstein ve Mileva: “Yanımda olmadığında sanki ben tam olarak kendim değilmişim gibi geliyor.”

Einstein'in ikinci aşkı, sınıf arkadaşlarından biri olan fizik öğrencisi Mileva'ydı. O, 21 yaşındaydı ve sınıftaki herkesten -Einstein'dan üç buçuk yaş- daha büyüktü. Einstein iki dönem boyunca Mileva'yla birlikte ders aldı. İlk dönemde ona karşı romantik bir ilgisi yoktu, ne var ki ikinci dönemin sonunda âşık olmuştu ve evlenmişlerdi.

“Sevgili Pisicğim,

Az önce, Leonard'ın ultraviyole ışıktan katot ışınlarının elde edilmesine dair muhteşem bir makalesini okudum. Bu güzel yazının etkisiyle öyle bir mutlulukla doldum ki, senin de bundan mutlaka payını alman lazım.”

Furuğ Ferruhzad ve Perviz: “Ben bu ayette seni ah çektim, ah!”

Şair Furuğ, 16-17 yaşlarında kendisinden iki kat daha yaşlı bir adama âşık olmuştu. Baba sevgisine olan boşluk onu Perviz'e sürükledi. Furuğ'un aşk evliliği sona ermeden önce kendini, sanatını eşine adadığı görülüyor.

“Perviz, ben kim sanat kim! Ben ne zaman sanatçı oldum, ne zaman sanatçı olduğumu iddia ettim. (...) Beni senden ayıran sanata lanet olsun! Sen olmadan sanatı istemiyorum. (...) Ben sanatçıysam sen benden daha sanatçısın. (...) Şayet bir gün sana ihanet edersem, aynen söylediğin gibi vücudumu parça parça doğrayabilirsin ve gözlerimi kendi parmaklarınla oyabilirsin...”

Nâzım ve Piraye: “Kalbimin kızıl saçlı bacısı, en fazla bir yıl sürer yirminci yüzyıllarda ölüm acısı”

Nâzım'ın şiirlerine konu olmuş Kerem ile Aslı, Tahir ile Zühre, Ferhat ile Şirin gibi: Nâzım ile Piraye. Onlar da bir türlü kavuşamadılar; halk masallarının âşıkları gibi. Sevdaları mutlu bitmedi. Ama sevdaları dillerde dolaştı, dolaşıyor.

“Sen benim kuvvet, iyilik, akıl, hareket, sanat, insanlık, yurtseverlik, hasılı bende bulunan ne kadar iyi şey varsa hepsinin kaynağısın. Eğer sana hayatımda hiç olmazsa dört beş sene önce rastlasaydım şimdikinden beş kat kuvvetli, iyi bir insan ve verimli bir şair olurdu. Senden önceki hayatımı bu bakımdan kaybedilmiş bir ömür parçası sayıyorum.”

Kafka ve Milena: “Sen bir bıçaksın, ben de durmadan içimi deşiyorum o bıçakla dersem, gerçek sevgiyi anlatmış olurum belki...”

Milena, Kafka'nın yapıtlarını Almanca'dan Çekçe'ye çeviren ve Kafka'ya hayranlık duyan bir kadındır. Mektuplaşmaları ve arkadaşlıkları böyle başlar. 1920 yılında mektuplarla başlayan bu dostluk giderek tutkulu bir mektup aşkına dönüşür. Ta ki Kafka'nın kararıyla 1923 yılında kesilene kadar.

“...Kötü bir şey var, hiç ummuyordum böyle olacağını, bu mektupları, bu önemli mektupları yazmayacağım artık. Mektup yazmanın o korkunç büyü başladı gene ondan... Kötü geçen gecelerim büsbütün bölünüyor. Kesmeliyim, yazamam artık. Ah, Milena! Sizin uykusuzluğunuz benimkine benzemez. Yakarıyorum size: N'olur yazmayın artık.”

3 Metindeki ünlü kişilerin âşık oldukları insanların özellikleri nelerdir?

4 Metindeki mektuplar nasıl bir aşk duygusunu anlatıyor? Boşluklara yazalım.

1. Aragon ve Elsa (.....)
2. Dostoyevski ve Maria (.....)
3. Einstein ve Mileva (.....)
4. Furuğ Ferruhzad ve Perviz (.....)
5. Kafka ve Milena (.....)
6. Nâzım ve Piraye (.....)

5 Siz bu mektuplara göre aşkı nasıl tanımlarsınız?

6 Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlıları ile eşleştiririm.

1. deşmek a. verem
2. hasılı b. kısacası
3. tüberküloz c. oymak / yara açmak

YA SİZ?

Siz hiç sevdiğiniz bir insana mektup veya şiir yazdınız mı? Bu mektubu gönderdiniz mi? Konuşalım.

DİL BİLGİSİ

Gelecek Zamanın Rivayeti

Bu zaman, filin konuşma anından sonra gerçekleşeceğini ve bunun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini ya da sonradan fark edildiğini belirtir.

It indicates that the action will take place after the time of the speech and that there is someone else who hears, subsequently learns or gets aware of it.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	alacaktım	almayacaktım	alacak mıyım	almayacak mıyım
Sen	alacaktın	almayacaktın	alacak mıydın	almayacak mıydın
O	alacaktı	almayacaktı	alacak mıydı	almayacak mıydı
Biz	alacaktık	almayacaktık	alacak mıydık	almayacak mıydık
Siz	alacaktınız	almayacaktınız	alacak mıydınız	almayacak mıydınız
Onlar	alacak(lar)tı	almayacak(lar)tı	alacak(lar) mıydı	almayacak(lar) mıydı

Örnek:

Anneciğim, okuldakiler hep beraber Çanakkale gezisine gideceklermiş, ben de gidebilir miyim?

Dilek ile Bülent Eylül'de evleneceklermiş, biz de davetliyiz.

Kardeşim aradı bu akşam yemeğe gelmeyecekmiş.

Hava durumunu dinledin mi? Yarın kar yağacak mıydı?

Ölen kedisinin yerine, hiçbir zaman yeni bir kedi almayacak mıydı?

7 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Ah! Bir soruyu daha doğru yapabileseydin, istediğin bölümü kazan..... .
2. Anlamadım, üniversite sınavına gir..... ? Ne yap..... peki?
3. Babam şu an bizimle birlikte yazlığa gel..... , hafta sonu gel..... .
4. Başvuru ücretini zamanında yatırmayanlar üniversiteye kayıt yaptır.....?
5. Bu yıl da okulda kitap fuarı düzenlen.....?
6. Duyduğuma göre yeni bir araba al..... . Şimdiden hayırlı olsun.
7. Duydu mu? Bundan sonra derslerde hiçbir şekilde İngilizce konuşul..... .
8. Dün akşamki maç çok heyecanlıymış, hatta az daha maçı kaybet..... .
9. Söylediğine göre, üniversiteyi bitirdikten sonra çalışmak için yurt dışına git..... .
10. Yoksa raporu zamanında bitir.....? Müdür çok kızacak.

8 Aşağıdaki cümlelerde doğru olan cevabı işaretleyelim.

1. Kardeşim aradı, yarın iş gezisine gidecekti / gidecekti.
2. Anne, kardeşimi aradın mı? Dün akşam iş gezisine gidecekti / gidecekti; acaba gitti mi?
3. Doktorun söylediğine göre bundan sonra diyet yapacaktım / yapacaktım.
4. Doktora söz verdiğim gibi diyet yapacaktım / yapacaktım; ama yapamadım.
5. Yarın onunla konsere katılacaktım / katılacaktım; söz vermişim ama hiç farkında değilim.
6. Dün onunla konsere katılacaktım / katılacaktım; ama unutmuşum.

DİNLEME

YUSUF İLE ZÜLEYHA

9 Metni dinleyelim. Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

1. Komple bütün takımyıldızları, Büyük Ayı, Küçük Ayı, Samanyolu ve hatta Halley kuyruklu yıldızı bile ..... bu güzellik karşısında .....
2. Öyle âşık olmuş öyle âşık olmuş ki .....
3. “Şu hâlimi görmüyor musun? İhtiyarladım, eski Züleyha’dan bir ..... . Yusuf beni bu halimle ne yapsın?”

10 Metinde Yusuf ve Züleyha nasıl tarif edilmektedir? Söyleyelim.

11 Metindeki hikâyeyi kısaca sözlü olarak özetleyelim.

YAZMA

12 Okuma metnindeki aşk mektuplarından yararlanarak edebi bir dille bir aşk mektubu yazalım.

KONUŞMA

13 Aşağıdaki atasözlerinin anlamlarını kendimize göre açıklayalım. Siz bu sözlere katılıyor musunuz? Konuşalım.

- Kalp kalbe karşıdır.
Gülü seven dikenine katlanır.
Her yiğidin gönlünde bir aslan yatar.
Gönül bir sırça saraydır, kırılırsa yapılmaz.
Gönül kimi severse güzel odur.

ÜNİTE 2

AŞK OLSUN C. AŞKIN SIRRI

uyumuşmuş, içmeliymişiz, inanmamalı mıymışsın, baksaymış, etmeseymiş, gezse miymişim

-Dün akşam erkenden uyumuşmuş. Ne var ki çok yorgun görünüyordu.
-Hepimiz günde iki litre su içmeliymişiz.
-Anladın mı? Bir daha gözünle görmeden inanmamalı mıymışsın?
-Kendine iyi baksaymış, birkaç yıl daha yaşarmış.
-İstedığın keki bulabilmek için biraz daha gezse miymişim?

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Bildiğiniz bir aşk hikâyesi var mı? Kısaca anlatalım.

OKUMA

AŞKIN SIRRI

Bu akşam eve geldiğimde eşim akşam yemeğini servis ediyordu. Elini tuttum ve ona söyleyeceğim şeyler olduğunu söyledim. Masaya oturdu ve sessizce yemeğini yemeye başladı. Ve yine gözlerinde o korkuyu gördüm. Bir anda kasıldım, ağzımı açamıyordum ama düşüncelerimi söylemem lazımdı. “Ben boşanmak istiyorum.” dedim. Sinirlenmedi. Sözlerime karşılık vermedi, sadece sebebini sordu. Bir cevap veremedim ve buna çok sinirlendi. Elindeki çatal bıçağı fırlattı. Bana bağırdı ve çok kötü bir insan olduğumu söyledi. O akşam tek kelime konuşmadık. Eşim bütün gece ağladı. Evliliğimizin ne olacağını merak ediyordu ama onu tatmin edecek bir şey söyleyemeyecektim. Başkasına âşık olduğumu söylemedim. Bu vicdan azabıyla bir evlilik sözleşmesi hazırladım. Evi, arabayı ve şirketin %30’unu ona verecektim. Sözleşmeye kısa bir süre baktı ve yırttı. 10 yıl hayatımı paylaştığım bu kadın bana yabancı olmuştu. Onun harcadığı zamana ve enerjiye üzülüyordum, ama geri dönemezdim, Jane’e çok âşık olmuştum. Sonra hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başladı, bu benim beklediğim bir tepkiydi. Onun ağlaması benim hafiflememe sebep olmuştu. Bir süredir aklımdan geçiriyordum boşanmayı, bu fikir bende saplantı haline gelmişti. Şimdi bu duyguyu daha da güçlü hissediyordum ve doğru karardı.

Bir sonraki akşam eve geç gelmiştim ve eşimi masada yazı yazarken gördüm. Çok uykum vardı ve akşam yemeğini yemedim uyumaya gittim. Bir ara uyandım ve onu hâlâ yazı yazarken gördüm. Ama bu benim umurumda değildi ve başımı çevirip uyumaya devam ettim. Ertesi sabah bana şartlarını yazı hâlinde sundu. Benden hiçbir şey istemiyordu, sadece boşanmamızı ilan etmek için 1 ay müsaade istedi. Bu zamanda normal bir aile gibi davranmamızı istedi. Bunun sebebi olarak da oğlumuzun bir ay sonra sınavları olduğu için bu dönemde ona bu yükü bindirmemektir. Kabul ettim. Bir şey daha vardı: Benden onu evlilik gecesinde olduğu gibi bir ay boyunca her sabah yatak odasından kapıya kadar taşımamı istedi. Kafayı yediğini düşündüm, ama son günlerimizin iyi geçmesi açısından kabul ettim. Sonra bu şartlardan Jane’e bahsettim. Yüksek sesle gülüp bunun çok saçma olduğunu ve eninde sonunda boşanmayı kabul etmek zorunda kalacağını söyledi.

İlk gün onu kucağıma alıp kapıya götürdüğümde tuhaf bir duygu yaşadım. Oğlumuz arkamızda duruyordu ve alkış yapmaya başladı: “Babam annemi kucağında taşıyor.” Bu onu çok sevindirmişti. Sözleri canımı acıtmıştı... Yatak odasından evin kapısına kadar 10 metre taşıdım. Eşim gözlerini kapattı ve kulağıma, “Oğlumuz boşanmamızdan bahsetme.” diye fısıldadı. Ben de başımı öne eğerek “Tamam” dedim ve içime bir üzüntü çöktü. Kapı önünde onu bıraktım. Eşim otobüs durağına gitti ve onu işe götürecek olan otobüsü bekledi. Ben de tek başıma ofise gittim.

İkinci gün bu oyunu oynamak bize daha kolay gelmişti. Eşim başını göğsüme yasladı ve onun kokusunu duydum. Birden eşime uzun süredir bakmadığımı anladım ve onun evlendiğimiz zamanki kadar genç olmadığını fark ettim. Yüzünde hafif çizgiler oluşmuş, saçlarına ak düşmüştü. Geçen yıllar öylesine yanından geçmemişti.

Dördüncü gün onu kucağıma aldığımda bir güven duygusu yaşadım. Bu bana hayatının 10 yılını hediye eden kadındı. Beşinci gün bu güven duygusu daha da büyümüştü. Bundan Jane'e bahsetmedim. Günler geçtikçe onu taşımak daha da kolaylaşmıştı. Belki de bu sayede yaptığım antrenmandan dolayıydı bu.

Bir sabah onu ne giyeceğini düşünürken izledim. İsyan ederek her gün kıyafetlerinin biraz daha bol geldiğini söyledi. Birden onun ne kadar süzülüğünü ve kilo verdiğini fark ettim. Demek ki onu her sabah daha kolay taşıyabilmemin sebebi buydu. Birden bir düşünce yüzüme yumruk gibi vurdu. Bu kadar acıyı ve üzüntüyü kalbinde taşıyordu. Farkında olmadan başını okşadım. O an oğlumuz da geldi ve "Baba, annemi taşıman lazım." dedi. Bu hayatımızın bir parçası olmuştu. Babasının annesini odadan kapıya taşıması. Eşim oğlumuzu yanına çağırırdı ve ona sıkı sıkı sarıldı. Ben başımı çevirdim, son anda kararım vazgeçmek istemiyordum. Onu kucağıma aldım ve yatak odasından kapıya kadar taşıdım. Elini enseme koymuştu ve ben onu sıkı sıkı tutmuşum. Tıpkı evlendiğimiz gün gibi. Artık huzursuzlanmışım bu kadar kilo vermesinden. Son gün onu kucağımda taşıdığımda hareket etmedim. Oğlumuz okuldaydı ve eşime hayatımızdaki yakınlığın ne kadar eksildiğini söyledim. Ofise gittim. Kapıyı kilitlemeden arabadan fırladım. Bunun için zaman yoktu. Her anın kararımı değiştirmesinden korkuyordum. Merdivenden yukarı koştum, yukarı varınca Jane kapıyı açtı. Ona karımdan boşanmayacağımı söyledim. Şaşkın bir ifadeyle elini alnıma koydu ve "Senin ateşin mi var?" diye sordu. "Üzgünüm Jane ama ben artık boşanmak istemiyorum." dedim. Evliliğimizin renksiz kalması sevgi eksikliğinden değil, birbirimizin değerini unuttuğumuzdandı. Jane olayı anlayınca yüzüme bir tokat attı ve kapıyı kapatarak ağlamaya başladı. Hemen aşağı koşup ilk çiçekçiye gidip eşime bir buket çiçek aldım. Üzerindeki karta da "Seni her sabah hayatımın sonuna kadar taşıyacağım." yazdım. Eve vardığımda yüzümü bir gülümseme kapladı. Elimde çiçeklerle yatak odasına gittim ve eşimi yatağın üstünde ölü olarak buldum. Eşim aylardır kanser ile savaşıyordu ve ben Jane ile ilgilenmekten bunu fark etmemiştim. Fazla yaşamayacağını bildiği için, beni oğlumun negatif tutumundan korumaya çalışmıştı. En azından oğlumun gözünde iyi bir eş olarak kalmamı istemişti.

İlişkideki küçük şeylerdir önemli olan. Villalar, arabalar çok paralar değil. Bunlar hayatı kolaylaştırır ama asla mutluluğun temeli olamazlar. İlişkiye zaman ayır ve ilişkiye güven, huzur verecek şeylere meşgul ol. Mutlu bir beraberlik yaşa.

2 Aşağıdaki cevaplara uygun sorular soralım.

1. Adam 10 yıl hayatını paylaştığı eşinin kendisine yabancı olduğunu düşünüyor.
2. Oğullarının bir ay sonra sınavları olduğu için.
3. Kadın kocasından onu evlilik gecesinde olduğu gibi bir ay boyunca her sabah yatak odasından kapıya kadar taşımasını istedi.
4. Evliliklerinin renksiz kalmasının nedeni sevgi eksikliğinden değil, birbirlerinin değerini unutmalarıdır.
5. İlişkide küçük şeylerdir önemli olan. Villalar, arabalar çok paralar değil. Bunlar hayatı kolaylaştırır ama asla mutluluğun temeli olamazlar.
6. "Seni her sabah hayatımın sonuna kadar taşıyacağım."

3 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. Kadın, eşi kedisine yabancı olduğu için ondan boşanmak istemektedir. ( )
2. Bir evlilikte zamanla değeri artan asıl mesele küçük şeylerdir. ( )
3. Adam karısına boşanmak istediğini söylediği için kadın günden güne zayıflar. ( )
4. Adam 10 yıllık evliliklerine son vermek istedi. ( )
5. İyi bir ilişkinin temeli zenginlikle atılır. ( )

YA SİZ?

Size göre aşkın sınıflandırması nasıl olmalı?

DİL BİLGİSİ

Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti

fiil + mışmış

Bu zaman, fiilin konuşma anından önce gerçekleştiğini ve bunun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini ya da sonradan fark edildiğini belirtir. Ancak burada rivayetten çok fiile “inanmama, ciddiye almama” söz konusudur.

It indicates that the action took place before the speech and that there was someone else who heard, learned or got aware of it afterwards. However, it is not a case of report but rather “disbelief, not to take it seriously”.

Örnek:

Duydun mu bizim okula gitmediğimiz gün öğretmen çok fazla ödev vermişmiş.

Beni çok üzdü; ama sözde tüm bunları istemeyerek yapmışmış.

Herkesle kavga etmiş; ancak böyle olsun hiç istememişmiş.

O Türkçe kursuna daha önce gelmiş miymiş?

Bir şey öğrenebildin mi? Raporu, müdürün istediği gibi hazırlamamış mıymışım?

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Bu akşam yemeğe gelmeyeceğini söyle.....; ancak ben hiç hatırlamıyorum.
2. Bunca senedir çok iyilik yap..... da ben değerini bilmiyorum muşum.
3. Dün akşam evdeymiş, hiçbir yere git..... ama Ayşegül onu Taksim’de gördüğünü söylüyor.
4. Onu aramamı bekle.....? Hay Allah; ben tatilde diye onu rahatsız etmemek istemiştım.
5. Sözde bugün toplantı olduğunu duy..... ve o yüzden gelmemiş.

5 Aşağıdaki cümlelerde doğru olan cevabı seçelim.

1. Aileme göre, bu başarısız sonucu hak etmişim çünkü hiç çalışmamıştım / çalışmamışmışım.
2. Allah Allah, bu konuyu daha önce onunla konuşmuş muyduk? / konuşmuş muyumuzuz?; eğer öyleyse ben tamamen unutmuşum.
3. Hatırlıyor musun geçen bayram lunaparka gitmiştik / gitmişmişiz; ne kadar da eğlenmiştik.
4. Hayatımda bir kere motosiklet kullanmıştım / kullanmışmışım ve nasıl korktuğumu iyi hatırlıyorum.
5. Neden beni bu kadar üzüyor? Ben onu hiç sevmemiş miydim? / sevmemiş miymişim?

Gereklilik Kipinin Rivayeti (Necessitative in Report)

fiil + mAllymış

Bu ek, fiilin gerçekleşmesi gerektiğini ve bunun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini ya da sonradan fark edildiğini belirtir.

It indicates the necessity for the actions and that there is someone else who hears, learns or gets aware of it afterwards.

Örnek:

Bugüne kadar sağlığıma daha çok dikkat etmeliymişim, büyüdükçe anlıyorum.

Yarın mutlaka derse gelmeliymişsin. Öğretmen öyle söyledi.

Yaptıklarından hiç pişman görünmüyordu, onu hiç aramamalıymişim.

Bir bilgin var mı? Bu bölümü de imzalamalı mıymışım?

Ameliyat olmamam için yağlı yiyecekler yememeli miymişim?

6 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Ben rahatsız değilim ama doktoruma göre biraz daha dengeli beslen..... .
2. Görevlinin söylediğine göre tatilde bilet bulabilmek için bir dahaki sefere daha erken gel..... .
3. Öğretmen bir şey söyledi mi? Sınav için önceki konulara da çalış.....?
4. Saatimle denize gir..... . Ama üzerinde saatin su geçirmez olduğu yazıyordu.
5. Uzmanlara göre bu sıcaklarda, öğle vaktinde dışarı çık..... .

7 Aşağıdaki cümlelerde uygun olan cevabı seçelim.

1. Evden daha erken çıkmalıydık / çıkmalıymışız; gördün mü bak ben sana söylemişim.
2. Evden daha erken çıkmalıydık / çıkmalıymışız; biz bunu nasıl da akıl edemedik.
3. Dün akşam eve geç gelmemeliydim / gelmemeliymişim; ertesi gün yorgun olacağımı tahmin etmişim.
4. Dün akşam eve geç gelmemeliydim / gelmemeliymişim; anneme göre misafirlere çok ayıp olmuş.
5. Acaba bu kadar çok yemek yememeli miydim? / yememeli miymişim?; kendimi kötü hissediyorum.
6. Acaba bu kadar çok yemek yememeli miydim? / yememeli miymişim?; doktor ne diyor?

Dilek-Şart Kipinin Rivayeti (Desiderative in Report)

fiil + sAymış

Bu ek, fiilin gerçekleşmesi dileğini, arzusunu ve bunun başkasından duyulduğunu, sonradan öğrenildiğini ya da sonradan fark edildiğini belirtir.

It indicates that the action tends to have or express desire and that there is someone else who hears, learns or gets aware of it afterwards.

Örnek:

İlaçlarını kullanmaya devam etseymiş, daha çabuk iyileşecekmiş.

Yorgun olmasaymış, bu akşam bize yemeğe gelecekmiş ancak yorgunmuş.

Emniyet kemerim takılı olmasaymış, kim bilir başıma neler gelecekmiş.

Aylin, çok fazla beklememek için mülakata daha geç gelse miymiş?

8 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Biliyor musun? Kardeşim, bir soru daha yap....., sınavı kazanabilirmiş.
2. Doktora göre bu kadar yoğun bir şekilde çalış....., böyle hasta olmazmışım.
3. Ferda bizimle tatile gel.....? “Evde benim için de yer var mıymış?” diye soruyor.
4. Keşke dün orada hava bu kadar kötü ol....., siz de evde oturmak zorunda kalmazmışsınız.
5. Onunla bu kadar açık konuş.....? Ne söylüyor, onu kırmış mıyım?

9 Aşağıdaki cümlelerde doğru cevabı işaretleyim.

1. Keşke daha önce tedavi için gelseydim / gelseymişim; böyle olacağını hiç düşünmemişim.
2. Keşke daha önce tedavi için gelseydim / gelseymişim; doktor artık çok geç olduğunu söylemiş.
3. Bu kadar çok çalışmasaydım / çalışmasaymışım; başarılı olamayacağımı biliyordum.
4. Dediklerine göre bu kadar çok çalışmasaydım / çalışmasaymışım; asla başarılı olamazmışım.
5. Üniversitede İngilizcemi geliştirseydim / geliştirseymişim; şimdi güzel para kazanırdım.
6. Söylediklerine göre üniversitede İngilizcemi geliştirseydim / geliştirseymişim; beni işe alabilirlermiş.

DİNLEME

MEVLÂNA VE ŞEMS

- 10 Mevlâna ve Şems kimdir? Söyleyelim.
- 11 Metni dinleyelim. Metinde geçen “bana” kelimesi kimi ifade etmektedir? Metin kimin ağzından anlatılmaktadır? Söyleyelim.
- 12 Şems’in Mevlâna’ya “ettiği” şey nasıl açıklanmaktadır?
- 13 Başkalarına ve Mevlâna’ya göre Şems nasıl tanımlanmaktadır?
- 14 Metinde nasıl bir aşk anlatılmaktadır?
- 15 Metni dinleyelim. Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” ve yanlış ise “Y” yazalım.
1. İnsanlar kavramları kendilerine göre anlamlandırır. ( )
  2. Aşk insanı değiştirir. ( )
  3. Birini sevdiğinde başkalarının ne düşündüğü önemli değildir. ( )
  4. İnsan ruh ikiziyle birçok kez karşılaşabilir. ( )
  5. Metinde manevî aşktan söz edilmektedir. ( )

YAZMA

- 16 Aşağıdaki konularla ilgili ne düşünüyorsunuz? Birini seçerek düşüncelerimizi yazalım.

Gerçek aşk nedir?
İlk aşk unutulur mu?
Aşkın gözü kör müdür?

KONUŞMA

- 17 Aşağıdaki aşk ile ilgili özlü sözlere bakalım. Hangisine katılıyorsunuz? Nedenleriyle açıklayalım.

1. Aşkı, aşktan başka bir şey söndürmez. (*Mevlana*)
2. Aşkı akılla yenmek mümkün değildir. (*Gançarov*)
3. Aşk, iki iken bir olmak demektir. (*Victor Hugo*)
4. Hakiki aşk ızdırap çeker ve sessizdir. (*Oscar Wilde*)
5. Aşk ve öksürük saklanmaz. (*George Herbert*)
6. İnsan kalbindeki gerçek aşk, dörtlüye giden bir attır, ne dizginden anlar, ne ses dinler. (*Confucius*)
7. İnsan ne kadar büyük ruhlu olursa, aşkı o kadar derin bir şekilde duyar. (*Leonardo da Vinci*)
8. Gerçek aşkta ne vefa vardır, ne cefa. (*Mevlana*)
9. Aşk, gözle değil ruhla görür. (*William Shakespeare*)
10. Aşk bir güneşe benzer, âşık olmayan gönül, bir katı taşa benzer. (*Yunus Emre*)

AŞKIN TACI: EVLİLİK GELENEKLERİ

Türkiye “Tuzlu Kahve”

Türkler için kız isteme merasiminde kahve ikram etmek önemlidir. Gelin olacak kız tarafından yapılan kahvelerden damada ikram edilecek kahvenin içine tuz konması bu merasimde bir gelenek hâlini almıştır. Damadın seve seve içtiği tuzlu kahve, aile için sabrı ve gelinden gelecek her sıkıntıya katlanmayı simgeler.

Hindistan “Damada ayak banyosu”

Düğünde damat kayınvalidesi tarafından karşılanır, damadın ayakları yıkanır ardından süt ve bal ikram edilir. Ayrıca, gelin ve damat düğün yerinde yakılan kutsal ateşin etrafında 4 kere dönerler ve masalarına doğru koşmaya başlarlar, kim ilk oturursa evde onun sözünün geçeceğine inanılır.

Çin “Ayın 15’i uğursuz sayılır”

Çin’de evlilik astrolojiye göre yapılmaktadır. Evlenecek çiftlerden damadın ailesi astroloji uzmanına başvurarak evlenmeyi düşünenler hakkında yorum ister. Astroloji uzmanının hazırladığı horoskopu damadın ailesi uygun bulursa, çocuklarının doğum saatini ve tarihini kızın ailesine göndererek, aynı işlemi onların da yapması gerektiğini söyler. Ay takviminin 7. ayının son 15 gününde evlenmenin uğursuz olduğuna inanılır; çünkü o dönemde cehennem kapısının açılıp kayıp ruhların serbest kaldığına inanırlar.

1. Kültürler arası evlilik gelenekleri arasındaki farklar nelerdir?

2. Sizin kültürünüzdeki evlilik geleneği nasıldır? Söyleyelim.

SÖZÜN ÖZÜ

AŞK OLSUN!

Kelimeler gibi deyimlerin de manaları zamanla değişebiliyor. Bu değişimler ilk ve asıl mananın yorumlanması, yeni durumlarla harmanlanması gibi sebeplerle gerçekleşiyor çok zaman. Fakat ne kadar başkalaşmış olursa olsun yine de özündeki maksadı kaybetmiyor deyimler. Bir dilin kelime ve deyimlerinin “kültür”ü taşıması, bunların tedavüldeki manalarını bilmekten öte, bu manalarla asılları arasında irtibat kurulunca mümkün olabiliyor bu yüzden.

Tasavvufun dilimize armağan ettiği fakat günümüzde bilhassa hanımların sitem ifadesi için kullandıkları “aşk olsun” deyiminin aslını bu çerçevede arayıp bulmaya çalışalım. Daha yakın zamanlara kadar bir takdir, övgü yahut hayranlığı anlatmak için kullanılıyordu bu deyim. 17. asrın Mevlvî büyüklerinden Arşî Dede, sıradan insanların ihtiyaç saydığı şeylerin peşine düşmeyip kanaat tekkesini bekleyen, yani kanaat etmeyi bilen kalender dervişleri “aşk olsun” diyerek övüyor meselâ.

Ancak deyimın aslı bu da değil. Mevlvîlerde selamlaşma maksadıyla da kullanılan “aşk olsun” tabiri, muhatap için “Allah aşk versin, aşkını ziyadeleştirsin, yaptığın her işi aşkla yaptırısın.” makamında bir dua. Dikkat edilirse, kazandığı sonraki manalarda da bu dua yine deyimın zeminini oluşturuyor.

Sitem maksadıyla söylenen “aşk olsun” da, “Allah sana aşkla bakmayı nasip etsin; çünkü öyle baksaydın bu yanlış değerlendirmeyi yapmaz, doğruyu görürdün” de denilmek isteniyor. Takdir için söylenen “aşk olsun”un da ise övülen maharet, eser yahut tavır güzelliğinin ancak aşkla mümkün olabileceği kabulü yanında, bu güzelliğe ve harikuladeliğe imkan veren aşkın artırılması niyazı var yine.

“Aşk olsun” deyimının sizin kültürünüzde karşılığı var mı?

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER

CENGİZ AYTMATOV

1928 yılında Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'e bağlı olan ve Talas vadisinde yer alan Şeker köyünde doğar. İkinci Dünya Savaşı'nın yokluk yıllarını babasız geçiren Aytmatov, çocuk yaşından itibaren çalışmaya başlar. On yaşında toprağı işler. On dört yaşında Şeker köyünde köy sovyeti kolhozu sekreterliğine getirilir. Aytmatov, Cemile'nin yayımlandığı 1958 yılında Moskova Üniversitesi Edebiyat Fakültesine girer. Aynı yılın sonunda Kruşçev'in anti-Stalinist kampanyası sırasında Sovyet Komünist Partisi'ne ve Yazarlar Birliğine kabul edilir. Çeşitli gazete ve dergilerde muhabirlik ve editörlük yapar. 1963 yılında, İlk Lenin Edebiyat Ödülü'nü, 1968 yılında Büyük Sovyet Edebiyat Ödülü'nü kazanır. Aynı yıl Kırgızistan millî yazarı seçilir. Cengiz Aytmatov, 10 Haziran 2008 Salı günü tedavi gördüğü hastanede vefat etti.

"İnsanlar, "ilâh-varlıklar!" Mujunkum bozkırında onlar da Sayga (Bozkır antilobu) avlıyordu. Önce at sırtında gelmişlerdi buralara. Üzerlerinde dar elbise, ellerinde yay ve ok vardı. Sonra ateşli silahlarla geldiler, şimsek gibi çakan ve yıldırım püskürten silahlar! Bağırarak atlarını dörtnala sürüyor ve saygalar her yöne kaçıyordu. Uçsuz bucaksız bozkırın çalılıklarında onları bulup vurmak yine de zordu. Ama bir gün, bu "ilâh-insanlar" arabalarla sürek avı düzenlemeye başladılar. Tıpkı kurtlar gibi, antilopları yorgunluktan düşüp bayılıncaya kadar kovalıyor, sonra vuruyorlardı. Su son zamanlarda ise helikopter kullanmaya başladılar. Önce havadan sürünün yerini keşfediyor, sonra nişancılar arabalarla oraya hareket ediyor, saatte yüz kilometreden fazla hız yaparak saygaların kaçmasını engelliyorlardı. Arabalar, helikopterler ve hızlı ateş eden filintalar, Mujunkum bozkırındaki denge ve düzeni alt üst etmişti..."

Dişi Kurdun Rüyaları

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki cümlelere bakalım doğru cevabı işaretleyim.

1. Annen gençken spor .....? Genç görüntüsünü buna mı borçlu acaba?
a. yapar mıydı b. yapar mıymış
2. Duyduğuma göre tatile .....; neden fikir değiştirdin?
a. çıkıyordun b. çıkıyormuşsun
3. Dedemin anlattığına göre eskiden insanlar korkudan uç-ğa hiç .....
a. binmezdi b. binmezmiş
4. Güya her gün bir saat ..... ancak kilosuna bakılırsa bu pek inandırıcı değil.
a. koşuyordu b. koşuyormuş
5. Sana daha önce haber ....., benimle gelir miydin?
a. verseydim b. verseymişim
6. Bu saate kadar çoktan gelmiş .....; yolda kötü bir şey mi oldu acaba?
a. olmalıydı b. olmalıymış
7. Doğum günümde bana güzel bir hediye ....., ben de sana güzel bir hediye

verebilirdim.

- a. verseydin b. verseymişsin
8. Ev sahibi evi satacağı için Aylin'ler, en yakın zamanda başka bir eve .....
a. taşınmalıydılar b. taşınmalıymışlar
9. Gelemeyeceğini bana daha önceden haber ....., seni bu kadar beklemezdim.
a. verseydin b. verseymişsin

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Bir edebî eserin arka planında yer alan sosyal, siyasal ve tarihi öğeleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5
2. Tartışmalarda düşünce ve görüşlerimi açık ve net olarak anlatabilir, karşımdakinin görüşlerine tepki verebilirim.	1	2	3	4	5
3. Bir mektupta deneyimlerimi, duygularımı ve olayları ayrıntılı bir şekilde yazarım.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

alt tarafı	katot
antrenman	kaynak
antropolog	kıvılcım
ayet	kıymet
bağlılık	kimya
belirti	kramp
bilgin	kusursuz
bilhassa	kuşkucu
bilinçaltı	kuyruklu yıldız
cefa	lisan
cihaz	lunapark
çekişen	maharet
derviş	makam
dizgin	maksat
dörtmala	mânâ
edep	manevî
emniyet kemeri	mecnun
eser	mektep
faz	molekül
gazel	muhatap
gerdanlık	mülakat
gözbebeği	müsaade
güvercin	nahoş
hakiki	nasip
harikulade	nazik
hasılı	ne denli
hormon	niyaz
ıstrap	nörotik
içtenlik	övgü
ilham	öz
imkân	pisi
irtibat	ruh ikizi
ispat	salınım
izlenim	samanyolu
kalender	sanki
kanaat	saplantı
karışım	seyran

sır
sırça
sine
sitem
sükûnet
tabir
takdir
takıntılı
tasavvuf
tavır
tedavül
tekke
tepki
teslimiyet
tez
tutku
tüberküloz
ultraviyole
uyum
vefa
vicdan azabı
yiğit
zemin
zikir
ziyade

FİİLLER

adamak
aksetmek
depolamak
deşmek
fırlatmak
fısıldamak
harmanlamak
iddia etmek
isyan etmek
işlemek

kanıtlamak
kasılmak
katlanmak
oymak
övmek
püskürtmek
salgılamak
seyre dalmak
sınıflandırmak
sürüklemek
süzülmek
tatmin etmek
tercih etmek
ummak
yakarmak

KALIP İFADELER

aşk olsun
değmeyin keyfime
dilinden düşürmemek
dillerde dolaşmak
kafayı yemek
lanet olsun
payını almak
temelini atmak

BECERİLER

Edebî metinleri anlayabilme
Karmaşık olayları açıklayabilme

DİL BİLGİSİ

Şimdiki zamanın şartı
Geniş zamanın şartı
Zarf fiiller
(mAsl şartıyla/
koşuluyla
Duyulan / görülen
geçmiş zamanın şartı
Gelecek zamanın şartı

KELİMELER

Şans
Talih
Kader

İŞİNİ ŞANSA BIRAKMA

ÜNİTE 3

İŞİNİ ŞANSA BIRAKMA A. HAYATIN SÜRPRİZLERİ

geliyorsa, olursa, geç kalmamak koşuluyla,
yanılmışsa, sattıysa, alacaksa,

- Bu elbise sana uzun geliyorsa terziye götürüp kısalttırabilirsin.
- Bu konuda yanılmışsam
- Bir dahaki sefere bende kalman koşuluyla gitmene izin verebilirim.
- Arabasını sattıysa zor durumda demektir.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki cümlelerden hangisi olumlu hangisi olumsuz anlamdadır? Bulalım.

- Şansım yaver gitti.
- Bizde şans mı var?
- Şans bana güldü.
- Şansım yardım etti.
- Şansım olsaydı bu hâle düşmezdim.
- Bizde de ne şans var!
- Şanssızın tekiyim!

OKUMA

BÜYÜK İKRAMİYİYİ KAZANIP SONRA KAYBEDENLER

Şans kelimesi olumlu anlamda kullanıldığı gibi olumsuz anlamlarda da kullanılır. Toplumumuzda işleri yolunda olan kişiler, “Şansım yaver gitti.”, “Şans bana güldü.”, “Şansım yardım etti.”, “Şanslı olarak dünyaya gelmişim.” gibi sözleri olumlu anlamda kullanır. Sık sık tersliklerle karşılaşan bazı kimseler de “Bizde şans mı var?”, “Şanssızın biriyim.”, “Bizde de ne şans var!”, “Şansım olsaydı bu hale düşmezdim.” gibi sözleri olumsuz anlamda kullanır. Birçok kişi için şans gibi görünen olaylar diğerleri için şanssızlık demektir. Gazetelerde bazen piyangodan büyük ikramiyeyi kazanan ve zengin olanların daha sonra ne hallere düştüklerini okuruz. İşte size Türkiye’den ve Dünya’dan büyük ikramiyeyi kazananlar ve onların başına gelenler:

Osman Kaplan, Denizli’nin Çivril ilçesinde marangozluk yaparken çeklerini ödeyemediği için önce hapse girmiş ve 1999 yılında hapisten çıktıktan 2 gün sonra sayısal lotodan 340 milyar kazanmış. Kaplan’ın ilk işi, eşinden boşanmak olmuş. Ardından İzmir’de Pınar Şirin adlı şarkıcıyla 20 milyar lira harcayıp Hilton’da nişan yapmış ve 6 ay sonra ondan da ayrılmış. Şimdi ise, “Hızlı bir hayat yaşadım, param bitti.” diyerek yaşadıklarını özetliyormuş.

Millî Piyango’nun 1990 yılbaşı çekilişinde 1 milyar 250 milyon lira kazanan Adanalı Cem Postacı’nın peşini aksilikler bir türlü bırakmamış. 1996 yılında oğlunu trafik kazasında kaybetmiş. Oğlunu kaybettikten sonra kazandığı ikramiyeyle emlak işine girmiş ve bir süre sonra iflas etmiş. Postacı, işlerinin çok iyi gittiği dönemlerde, hiç tanımadığı kişilerin akraba olarak karşısına çıktığını anlatıyor. Şimdi ise ona kimse yardım etmiyormuş. Postacı, “Para mutluluk getirmiyor, yuvam dağıldı, toparlamak için varımı yoğunu harcadım. Eşim beni terk etti. Şimdi bir otomobilim, evim ve emekli maaşım var. Keşke o bileti almasaydım da o para çıkmasaydı.” diyor.

2 Aşağıdaki kişileri olaylarla eşleştirelim.

Osman Kaplan	Önce içkili araba kullanmaktan sonra da bir bar müdürüne saldırmaktan tutuklanmış.
Jack Whittaker	Hiç evlenmemiş, köyünde kendisine güzel bir ev yaptırmış.
Adanalı Cem Postacı	Kısa bir sürede mal varlığını kaybedince eşinden boşanmış, daha sonra da intihar etmiş.
Mehmet Sarioğlu	Bir şarkıcıyla 20 milyar lira harcaııp Hilton'da nişan yapmış ve 6 ay sonra ondan da ayrılmış.
Billy Bob Harrell	Oğlunu trafik kazasında kaybettikten sonra kazandığı ikramiyeye emlak işine girmiş ve bir süre sonra iflas etmiş.

3 Aşağıdaki cümleler metne göre doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazalım.

1. Sık sık tersliklerle karşılaşan bazı kimseler "Şansım yaver gitti." derler. ( )
2. Birçok kişi için şans gibi görünen olaylar diğerleri için şanssızlık demektir. ( )
3. Postacının işlerinin çok iyi gittiği dönemlerde tanımadığı kişiler akraba olarak karşısına çıkmış. ( )
4. Kaplan'ın, sayısal lotodan büyük ikramiyeyi kazandıktan sonraki ilk işi yeni bir ev almak oldu. ( )
5. Jack Whittaker, ikramiyeden kazandığı paranın bir bölümünü çeşitli hayır kurumlarına bağışlamış. ( )
6. Bir anda zengin olan Sarioğlu, köyündeki komşularına yardım etmiş. ( )
7. Billy Bob Harrell, büyük ikramiyeden kazandığı parayla kendisine bir çiftlik alarak çiftçiliğe başlamış. ( )
8. Hırsızlar, Whittaker arabasından toplam 745.000 dolar çalmışlar. ( )
9. Jack Whittaker, büyük ikramiyeyi kazandığında başarılı bir tekstil firmasının sahibiydi. ( )
10. Billy Bob Harrell, arabalara çok meraklıymış. ( )

YA SİZ?

Size millî piyangodan büyük ikramiye çıkarsa neler yapardınız?

Denizli'nin Sarayköy ilçesine bağlı Tırkaz köyünde yaşayan Mehmet Sarioğlu, 40 yıl önce bir Millî Piyango biletinden büyük ikramiye kazanmış. Bir anda zengin olan Sarioğlu, hiç evlenmemiş, köyünde kendisine güzel bir ev yaptırmış. Zamanla parası kalmayınca komşuları ona bakmaya başlamış. Devletten aldığı yaşlılık maaşıyla geçinen Sarioğlu'nun evi yanınca köylüler aralarında topladıkları parayla evini tamir ettirmişler. Sarioğlu bir süre önce barakasında donarak ölmüş.

Jack Whittaker, 55 yaşında 315 milyon \$'lık ikramiyeyi kazandığında başarılı bir müteahhitlik firmasının da sahibiydi. 17 milyon \$'ı varken servetine servet katmış. İlk önce kazandığı paranın bir bölümünü çeşitli hayır kurumlarına bağışlamış. Ancak hayırseverliği onun şanssızlığını engelleyememiş. Whittaker, önce içkili araba kullanmaktan sonra da bir bar müdürüne saldırmaktan tutuklanmış. Hırsızlar, Whittaker bir kulüpteyken arabasından 545.000 TL'sini çalmışlar. Whittaker, bu olaydan yaklaşık 1 yıl sonra da bu kez 200.000 TL'sini arabasından çaldırılmış. Biz o kadar çok parayı neden arabasında bıraktığını çözemedik. Sonra geçersiz çek kullandığı iddiasıyla dava edilmiş. Ardından eşi ondan boşanmış ama olaylar bu kadarla da bitmemiş. 2003 yılında torununun erkek arkadaşı Whittaker'ın evinde ölü olarak bulunmuş. Kendi torunu bu olaydan 1 sene sonra aşırı doz uyuşturucudan ölü bulunmuş, kendi kızı da anlaşıl原因 bir sebepten dolayı ölmüş. Bu hikâyeyi öğrenenler "Büyük ikramiye bize çıkmasa da olur." diyorlardır.

Billy Bob Harrell, 1997 yılında Texas'ta 32 Milyon \$'lık büyük ikramiyeyi kazandıktan hemen sonra kendine bir çiftlik alarak çiftliğinin garajını da arabalarla doldurmuş. Kısa bir sürede tüm mal varlığını kaybeden Harrell önce eşinden boşanmış, daha sonra da intihar etmiş. İntihar etmeden önce bıraktığı intihar mektubunda, "İkramiyenin bana çıkması hayatımda başıma gelen en kötü şeydi." diye yazıyormuş.

Bu tür olaylar sıra dışı olsa da gerçek payı vardır. Bu olaylardan ders alarak ne şansımıza güvenelim ne de şanssızlığımızdan şikâyet edelim.

Şimdiki Zamanın Şartı (If Clause In Present Continuous Tense)

fiil+ Iyorsa + kişi eki

İçinde bulunulan zamanda gerçekleşmekte olan bir oluş ve kılışı şarta bağlayan birleşik kiptir.

As a compound verb it connects an action that occurs in the current time to a condition.

Örnek:

Eğer tatile çıkıyorsan dikkatli ol.

Almanca biliyorsan Almanya'da işin hazır.

Aradığınız dosyaları bulamıyorsanız diğer dolaba bakın.

Dikiş dikmeyi biliyorsan bu düğmeyi diker misin?

Geniş Zamanın Şartı (If Clause In Simple Present Tense)

fiil+ (I/A)rsA + kişi eki

Geniş bir zaman kesiminde gerçekleşen oluş ve kılışları şarta bağlı olarak anlatan birleşik kiptir.

As a compound verb it connects an action that occurs in a large part of time under a certain condition.

Örnek:

Teklif getirirsen üzerinde görüşebiliriz.

Bu düşünceden vazgeçmezsen zararlı çıkarsın.

Bana kalırsa bu yemeği biraz daha pişirmelisin.

Telefonun sesini duyamazsam kapıyı çalarsınız.

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Eğer onunla evlenmek iste..... sen bilirsin ama ben bunu onaylamıyorum.
2. Olayla ilgili bir şey öğren..... mutlaka bize haber verir.
3. Küçük çocuğun her istediğini yapmaya çalış..... büyüyünce onunla başa çıkamazsın.
4. "Beni görmek demek yalnızca yüzümü görmek demek değildir, benim düşüncelerimi anla..... kâfidir." demişti Ulu Önder Atatürk.
5. Onunla ilgili gerçekleri bil..... lütfen açıkla, sonra çok geç olabilir.
6. Bugün arabayla yola çık..... ancak yarın Konya'da oluruz.
7. Faturayı bul..... elektrik parasını yatıramayız.
8. Ders çalış..... televizyonun sesini kısabilirim.
9. Beni biraz daha beklet..... düğüne gitmekten vazgeçerim.
10. O kızdan hoşlan..... niçin gidip duygularını ona açmıyorsun?

5 Aşağıdaki cümleleri tamamlayalım.

1. Uzun süre bilgisayar kullanırsan .....
2. Para biriktirmesek .....
3. Eğer zamanım olursa .....
4. Biraz dikkat ederseniz .....
5. Biraz acele edersen .....
6. Biraz param olursa .....
7. Israr ederse .....
8. Beni ararsan .....
9. Param olursa .....
10. Hava yağmurlu olursa .....

Zarf filler (Verbal Adverb)

fil+ ma + iyelik eki + şartıyla / koşuluyla

Temel cümlede yapılacak işin bir şarta bağlanması anlamını verir.

It is used to mean that the main clause is only realized in a certain condition.

Örnek:

Bu projeyi bana da danışmanız koşuluyla yapabilirsiniz.

İki saat sonra geri getirmek şartıyla arabamı alabilirsin.

Erken gelmen koşuluyla sinemaya gitmene izin veririm.

6 Aşağıdaki kelime gruplarını eşleştirelim.

1. Sessiz olmaları koşuluyla	a. hafta sonu pikniğe gidebiliriz.
2. İki saat sonra dönmek şartıyla	b. arabamı alabilirsin.
3. Hemen evden çıkman şartıyla	c. öğretmen öğrencilerine film izleme sözü verdi.
4. Erken dönmek koşuluyla	ç. sizin için izin alabilirim.
5. Ödevlerini bitirmen koşuluyla	d. bu yarışmaya katılabilirsin.
6. Sınıfını geçmen şartıyla	e. onu affedebilirim.
7. Benden özür dilemesi koşuluyla	f. sinemaya gidebilirsin.
8. Bilet almak koşuluyla	g. arkadaşına gidebilirsin.
9. Havanın güzel olması koşuluyla	ğ. sana istediğin bisikleti alırım.
10. Saat on ikiden önce evde olman şartıyla	h. otobüse yetişirsin.

7 Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını boşluklara yerleştirelim.

risk almaktan	uyanık olma	yaşıyorsak	gözünü açık tutmaktır	mazereti
	görürseniz	aydınlatmıyor	düşünüyorsanız	
	ders almıyorsunuz	söylemeniz koşuluyla	değiştirmiyorsanız	

Şans, ... hâlidir. Kendini hazır, ... Fırsatları görüp bunları hayatına dâhil edebilmektir.

Şans, başarısızlığın kendi dışımızdaki ..... değildir.

Psikolog, Profesör Richard Wiseman şansla ilgili bir deney yapıyor. Kendini şanslı ve şanssız diye adlandıran insanlara bir gazete veriyor. Gazeteyi inceleyip kaç fotoğraf gördüklerini söylemelerini istiyor. Gazetenin ortalarında bir yere de sayfanın yarısını kaplayan bir not koyuyor: Bu notu ..... . Deney görevlisine ..... 250 dolar kazanabilirsiniz. Şanssız olduğunu söyleyenler, başka bir şeyi aradıkları için bu notu görmüyor!...

Hayatımıza baktığımızda kendimizi şanssız hissedebiliyoruz. Oysa yaşananların arkasında, çocuk yaşta çevreden ve aileden farkında bile olmadan aldığımız inançlar var: Hayat zordur, para zor kazanılır gibi... Bu inançlar yolumuzu ..... . Bu inançlara göre hayatı tedbirler alarak, küçük düşünerek ..... uzak durarak ..... şanssızlığımızı garantiliyoruz.

Yaşanan her şey bir deneyim ise ve siz aynı hayatı tekrar edip durduğunuzu ..... o zaman yaşadıklarınızdan ..... . Attığınız adımları ..... çok şanssızsınız(!)

DİNLEME

HER ŞEY PARA MI ?

8 Metni dinleyelim. Olayları sıraya koyalım.

( ) Bir yıl sonra bozdurmadığı çekle parka gitti. Sözleştikleri saatte oradaydı, bekleme-ye başladı. Yaşlı adamın hızla geldiğini gördü. Tam başarısını onunla paylaşacakken ve çeki geri verecekken bir hemşire koşarak yanlarına geldi ve yaşlı adamı yakalayarak onun huzurevinden kaçtığını, herkese kendisini Rockefeller olarak tanıttığını söyledi. Yaşlı adamın koluna girip oradan uzaklaştı.

( ) İş adamı bu çekle bütün borçlarını ödeyebileceğini düşündü ama daha sonra çeki bozdurmaktan vazgeçti. Çekin verdiği güvenle tüm işlerini yeniden gözden geçirdi. Öde-me planlarını yeniden yaptı. Bütün yıl boyunca çalıştı durdu. Borçlarından kurtulup para kazanmaya bile başladı.

( ) İş adamının herkese borcu vardı. Alacaklılar onu sıkıştırıyorlardı. Hiçbir çözüm bulamıyordu.

( ) İş adamı bu olay karşısında donakaldı. Bir yıl boyunca yarım milyon doları olduğunu zannederek iş yapmıştı. Bu olaydan sonra insanın hayatını değiştiren şeyin para değil de kendine olan güven ve inanç olduğunu anladı.

( ) Biraz başını dinlemek için parka gidip banka oturdu. Düşünmeye başladı. O sırada yanına yaşlı bir adam yaklaştı. Onun çok üzgün görüldüğünü söyleyerek derdini paylaşabileceğini söyledi. Adam onu dinledikten sonra bir çek defteri çıkarıp 500 bin dolarlık bir çek yazıp gözden uzaklaştı. İş adamı elindeki çeke baktı. İmza dünyanın en zengin adamı Rockefeller'e aitti.

9 Aşağıdaki soruların hangilerinin dinleme metninde cevabı yoktur?

1. İş adamının işleri neden bozulmuştu?
2. Parka niçin gitti?
3. Parkta kiminle karşılaştı?
4. İş adamı kimden borç istedi?
5. Yaşlı adam, iş adamına neden borç verdi?
6. Yaşlı adam, iş adamına kaç liralık çek verdi?
7. Yaşlı adam kimdi?

YAZMA

10 Başarıda şans mı önemlidir yoksa çalışma mı?

KONUŞMA

11 Aşağıdaki özdeyişlerin hangisi talihi, hangisi çalışmayı savunur?

Kendi kendilerine yardım etmeyenlere talih bile yardım etmez. **Rochefoucauld**

Talih, çalışmak istemeyenlere yardım etmez. **Sophokles**

Her güne hayatının en güzel günü olması için şans ver. **Mark Twain**

Talihsizliklerin suçu kendimizdedir ancak bunu yaşlandıktan sonra anlarız. **D. Carneige**

Talih bize haberci göndermez. **Oscar Wilde**

Şans bir uğraşının eseridir. **Branch Rickey**

ÜNİTE 3

İŞİNİ ŞANSA BIRAKMA B. KADER OYUNLARI

aradıysa, sormuşsa, tanıdıysa, okumuşsa

- Ali beni aradıysa bulamamıştır. Çünkü şarjım bitti.
- Adresi bakkala sormuşsa evi kolaylıkla bulur.
- Seni tanıdıysa mutlaka ilgilenir.
- Gazeteyi okumuşsa mutlaka haberi olur.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki deyimleri anlamlarıyla eşleştirelim.

1. talih yüzüne gülmek
  2. feleğe küsmek
  3. şanslı dönmek
  4. işi rast gitmek
  5. uğur getirmek
- a. iyilik, şans, talih, bereket getirmek
  - b. şans yardımıyla işi iyi, istediği gibi olmak
  - c. herhangi bir konuda şanslı yaver gitmek
  - ç. uğursuzluğu, şanssızlığı, aksiliği yenme
  - d. talihten yakınmak, şanstın ümidini kesmek

OKUMA

SATRANÇ VE TAVLA

Satrançın zamanımızdan en az 4000 yıl önce Mısır'da oynandığına dair bilgiler, piramitlerdeki kabartmalarda bulunmaktadır. Oyunun satranç adını alması MS 4. yüzyılda Hindistan'da bu oyunun "çaturanga" denmesi ile başlar. Satranç ile ilgili ilk yazılı belgeler Hindistan'da bulunmaktadır. Daha sonra İran'a, oradan Araplara ve Endülüsler sayesinde de İspanya üzerinden Avrupa'ya yayılmıştır. Arap ve Avrupa el yazması kitaplardan sonra, İspanyolca ilk basılı satranç kitabı olan Lucena'da (1497) satrançın kuralları açıklanarak günümüze kadar değişmeden gelmiştir.

İki kişi ile oynanan, bir zekâ ve strateji oyunu olan satranç, 8x8'lik kare bir tahta üzerinde satranç taşlarıyla oynanır. Tahta üzerindeki 64 karenin yarısı siyah, yarısı beyaz renklerden oluşur. Oyuncular,

beyaz ve siyah renkli taşları alıp bir kerede bir hamle yaparak oynarlar. Oyun tahtasının başında beyaz ve siyahların 16 taşı bulunur. Bunlar bir şah, bir vezir, iki kale, iki fil, iki at ve sekiz piyondan oluşur. Oyunun amacı, karşı tarafın şahını mat etmektir.

İki kişilik bir oyun olan tavla, iki ayrı renkte 15'er pul ve bir çift zarla, özel tahtası üzerinde oynanır. Tavlaya benzer oyunların tarihi MÖ. 3000'lere kadar gider. Tavla, hızlı düşünme, atak davranma ve taktik gerektiren dünyanın en yaygın şans ve yetenek oyunlarından biridir. Türkiye'de de çok yaygın olan ve kahvehanelerin vazgeçilmez oyunu olan tavla, iki ayrı renkte 15'er pul ve bir çift zarla, özel bir tahta üzerinde oynanır.

Tavlanın pullarından köşesine kadar böyle anlamları olabileceği aklıma bile gelmezdi. Ta ki bu bilgileri toplayana dek... Eminim ki tavla ve satranç oyunu hakkındaki ilginç hikâyeye, benim kadar sizin de ilginizi çekecektir.

Tavlanın kutusu senenin birliği olarak kabul ediliyormuş. 4 köşesi 4 mevsimi, tavlanın içindeki karşılıklı 6'şar bölüm 12 ayı, pulların toplamı ayın 30 gününü, siyah-beyaz pullar ise gece ve gündüzü, karşılıklı 12'şer bölüm günün 24 saatini simgeliyormuş.

Tarihî kaynaklara göre, tavla 1400 yıl önce Pers İmparatoru Nevşiyân'ın başveziri Buzur Mehir tarafından geliştirilmiştir. Zaman kavramından alınarak tasarlanan tavlânın günümüze kadar hiç etkilenmeden gelmesi çok enteresan.

Eski zamanlarda Hint İmparatoru, satranç oyununu Pers İmparatoruna, yanında bir mektup ile hediye olarak göndermiştir. Hint İmparatoru mektubunda oyunla ilgili hiçbir açıklama yapmadan şöyle bir mesaj yazmıştır:

Pers İmparatoruna,
Kim daha çok düşünüyor,
Kim daha iyi biliyor,
Kim daha ileriye görüyorsa o kazanır.
İşte hayat budur...

Pers İmparatoru, bu mesajı dönemin başveziri Buzur Mehir ile paylaşarak ondan bu oyunu çözmesini ve kendisinin de karşılık olarak Hint İmparatoruna hediye edilmek üzere başka bir oyun icat etmesini ister. Vezir, haftalarca çalıştıktan sonra satrancın her taş hareketini ve oyunun nasıl oynandığını çözer, daha sonra da on günde tavlayı icat ederek imparatora sunar. Hint İmparatoruna tavla oyunu ile birlikte gönderilmek üzere şöyle bir mesaj hazırlanır:

Hint imparatoruna,
Evet, kim daha çok düşünüyor,
Kim daha iyi biliyor,
Kim daha ileriye görüyorsa o kazanır.
Ama bu biraz da şanstır. İşte hayat budur...

Tavla, 4500 kadar hamle ihtimali bulunur. Ancak oyunda kullanılan zarlar da oyunu kazanmak için önemli bir faktör olduğundan şans da işin içine girer ama satrançta şansa yer yoktur.

2 Aşağıdaki cümleler doğruysa “D”, yanlışsa “Y” yazalım.

1. Satranç binlerce yıl önce Mısır'da oynanmıştır. ( )
2. MS 4. yüzyılda İran'da satranca “çaturanga” denirdi. ( )
3. İlk basılı satranç kitabı olan Lucena'da (1497) satrancın kuralları açıklanmıştır. ( )
4. Satranç, 8x8'lik kare bir tahta üzerinde satranç taşlarıyla oynanır. ( )
5. Oyuncular, beyaz ve siyah renkli 16 taşı alıp bir kerede bir hamle yaparak oynarlar. ( )
6. Oyunun amacı karşı tarafın şahını mat etmektir. ( )
7. Tavla, taktik gerektiren dünyanın en yaygın şans ve yetenek oyunlarından biridir. ( )
8. Türkiye'de kahvelerde oynanan tavla, pullarla ve bir çift zarla, özel bir tahta üzerinde oynanır. ( )
9. Zaman kavramından alınarak tasarlanan tavla günümüze kadar hiç etkilenmeden gelmiştir. ( )
10. Tavla 1400 yıl önce İran Şahı Nevşiyân zamanında geliştirilmiştir. ( )

YA SİZ?

Siz tavla mı satranç mı oynamayı seversiniz? Hangisini neden tercih edersiniz?

DİL BİLGİSİ

Duyulan Geçmiş Zamanın Şartı (If Clause In Reported Past Tense)

fiil+ mışsA+ kişi eki

Fiile kesin olmama, başkasından duyulma anlamları yükler.

It refers to an occurrence that is possible but very unlikely, and is heard by someone else.

Örnek:

Teminatı yatırmışsanız ihaleye girersiniz.

İstanbul'a gelmişse beni mutlaka arar.

Tatile gitmişse onu evde bulamayız.

Haberi duymuşsa gelir.

Görülen Geçmiş Zamanın Şartı (If Clause In Simple Past Tense)

fiil+DİysA+ kişi eki

Gerçekleştiği kesin olarak görülen veya bilinen bir oluş ve kılışı şarta bağlayan birleşik kip türüdür.

It is a type of compound mood that indicates that a definite or known occurrence that took place under a certain condition.

Örnek:

Eğer kalacak yer bulamadıysanız niye bizi aramadınız?
Doymadıysan biraz daha makarna alabilirsin.

Bu antika vazoyu kim kırdıysa çabuk söylesin.
Bu konuyu anlamadıysanız tekrar sorabilirsiniz.

3 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Seni yemeğe çağır..... niye gitmiyorsun? Senin için değişiklik olur.
2. Baban söz ver..... mutlaka istediğin bisikleti alır.
3. Karşımdakini üz..... gönlünü almaya çalışırım.
4. Yemek az gel..... tabağını ver, biraz daha koyabilirim.
5. Arkadaşın doyma....., niçin bir tabak daha istememiş?
6. Başıma ne gel..... iyi niyetim yüzünden geldi.
7. Desenleri, Rembrandt çiz..... çok çok önemlidir, diyebiliriz.
8. Buraları kim kirlet..... o temizlesin.

DİNLEME

ŞANS MI? ŞANSSIZLIK MI?

4 Metni dinleyelim. Soruları cevaplayalım.

1. Yaşlı adam atını niçin satmıyor?
.....
2. Köylüler niçin ihtiyarın başına toplanmışlar?
.....
3. İhtiyar adamın kaçan atının geri dönmesi ona neler kazandırıyor, neler kaybettiriyor?
.....
4. Sizce ihtiyar adam şanslı mı şanssız mı?
.....
5. Erken karar vermek insana neler kazandırır, neler kaybettirir?
.....

YAZMA

5 Siz şans oyunları hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu tip oyunlarda sadece şans mı önemlidir? Kazanmadaki diğer faktörlerle ilgili görüşlerimizi yazalım.

KONUŞMA

AKIL MI ŞANS MI?

“...iki adam birlikte bir kır yolunda gidiyorlardı. Biri ‘Bir ton akla’ diğeri ise ‘Bir gram şansa’ sahipti. Bir yaz gecesi, onları iki köy arasında bastırınca, açık havada yatmaya karar verirler. Fazla düşünmeden ‘bir gram şans’ olan adam başını paltosuna sardı ve kendini yolun ortasına attı. ‘Bir ton akılı’ olan adam şöyle dedi: ‘Bir araba geçip beni ezebilir.’ ve yolun kenarında bir tarlanın çimeni üzerine yattı. Gece geç vakit iki atlı bir fayton geçti. Yolun ortasındaki kara lekeye yaklaşınca hayvanlar ürktüler, yana doğru hamle ettiler ve tarlada uyuyanı ezdiler...”

6 Hikâyedeki düşünceye katılıyor musunuz? Neden?

yapacaksan, oturacaksa, girecekse,

-Biriyle arkadaşlık yapacaksan onu iyi tanımalısın.

-Bahçeşehir’de oturacaksan trafikten şikâyet etmeyeceksin.

-Konservatuara girecekse mutlaka şan dersleri almalı.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının anlamlarını bulalım.

mütemadiyen

addetmek

sıkıntı çekmek

tereddüt etmek

telaflı etmek

aklına gelmek

modası geçmek

sıklamak

geldi çattı

eski püskü

OKUMA

ELMAS GERDANLIK

Ne çeyizi ne umutları ne de sevmek, anlaşılacak, fark edilmek, zengin ve seçkin bir koca bulmak gibi ümitleri vardı ve Bayındırlık Bakanlığındaki bir memurla evlenmişti.

Evlendikten sonra kendini mütemadiyen lüks ve güzel bir yaşam için doğ-

muş addediyordu. Devamlı evinin köhneliğinden, eskimiş koltuklardan, çirkin perdelerden yakınıyordu.

Bir akşam, kocası eve zafer kazanmış gibi elinde büyük bir zarfla geldi.

“Burada senin için bir şey var.”

Mathilde zarfı alıp açtı, davetiyede şunlar yazılıydı: “Bayındırlık Bakanlığı ve Madam ve Mösyö.... 18 Ocak Pazartesi akşamı bakanlık sarayındaki baloya şeref vermenizi rica eder.” Ama o sevinmek yerine suratını asarak davetiyeyi masaya koydu:

“Hayatım, sevineceğini sanmıştım, davetiyeyi alana kadar çok sıkıntı çektim, bunu tüm memurlara vermiyorlar, seçiyorlar, tüm resmi kişiler orada olacak.”

Kadın ona kızgın bir bakışla baktı ve “Ne giymemi istiyorsun?” dedi.

Karısının bakışlarını görünce durdu ve kekeleye başladı: “Mesele ne? Mesele ne?”

“Hiiii, sadece balo için elbisem yok, davetiyeyi karısının güzel giysileri olan bir arkadaşına ver.”

Adam çok mutsuz görünüyordu: “Tamam, Mathilde, basit bir elbise kaç çıkar?”

Kadın, birkaç saniye kafasında hesap yapmaya başladı. Sonunda tereddüt ederek cevapladı: “Tam olarak bilmiyorum ama dört yüz franka halledebilirim sanırım.”

Adam durakladı, çünkü gelecek yaz arkadaşlarıyla ava gitmek için alacağı tüfek de aynı fiyattaydı.

“Tamam, sana 400 frank vereceğim, güzel bir elbise diktirmeye çalış.”

Balo günü yaklaştığında elbisesi hazırды ama Madame Loisel yine üzgün görünüyordu. Bir akşam kocası sordu: “Son üç gündür çok üzgün görünüyorsun. Neden?”

“Tek parça bile mücevherim yok, yoksul biri gibi duracağım, baloya gitmesem daha iyi.”

“Madam Forestier’e gidip ondan birkaç mücevherini ödünç vermesini istesene.” dedi.

Mathilde sevinçle çığlık attı: “Doğru, hiç aklıma gelmemişti!”

Ertesi gün arkadaşına gitti ve biraz sıkılarak ricasını söyledi. Madame Forestier, büyük bir mücevher kutusu alıp getirdi. Kapğını açtı ve “Seç hayatım.” dedi.

Kadın önce birkaç bileziği ve diğer takıları aynanın önünde denedi. Karar veremiyordu. Birden kutunun içinde, bir elmas gerdanlık buldu. Kalp şeklindeydi. Boynuna taktı ve aynadaki aksinden çok mutlu oldu.

Biraz endişeyle, tereddüt ederek sordu: “Bunu verebilir misin? Sadece bunu?”

“Tabii ki, niye olmasın?”

Kadın arkadaşına sarıldı, onu candan bir şekilde öptü ve hazinesiyi eve gitti.

Balo gecesi geldi çattı. Madame Loisel şıklığı, zarafeti, gülümseyişi ve neşesiyle oradaki hanımların hepsinden daha hoş-

tu. Güzelliğinin yarattığı zaferle dans etti. Tüm erkekler onunla tanışmak ve dans etmek istedi, bakan bile onunla dans etti.

Balodan ayrıldıklarında sabahın dördüydü. Cadde bomboştu. Ümitsizce, soğuktan titreyerek Sen Nehrine doğru yürüdüler, sonunda eski püskü bir fayton buldular. Fayton onları evlerine götürdü, üzgün üzgün dairelerine çıktılar.

Kadın bir kez daha güzelliğine bakmak için aynanın önüne geçti. Fakat aniden bir çılgık attı, gerdanlık boynunda yoktu.

Kocasını "Ne oldu?" diye sordu.

"Madam Forestier'in gerdanlığını kaybettim!"

Adam şaşkın ayağa kalktı.

"Ne! Olamaz! Balodan çıktığında boynunda olduğuna emin misin?"

"Evet, bakanlık sarayının girişinde boynumdaydı, yolda düşünse sesini duyardık, faytonda olmalı."

"Herhalde, faytonun plakasını aldın mı?"

"Hayır, ya sen?"

"Hayır!"

Dehşet içinde birbirlerine bakakaldılar. Kocasını kolyeyi aramak için evden çıktı, kadının yatağına gidecek, düşünecek hali bile yoktu ve balo kıyafetiyle bir koltuğa oturdu.

Mösyö Loisel soluk bir benizle saat yedi gibi geri geldi, hiçbir şey bulamamıştı.

"Arkadaşına kolyenin kopçasının koptuğunu, tamire verdiği ni yazarsın, böylece bulana kadar biraz zaman kazanırsın."

Kadın, adamın söylediği gibi yazı gönderdi.

Haftanın sonunda tüm ümitleri kaybolmuştu. Loisel sanki beş yaş ihtiyarlamış gibiydi.

O dükkân senin, bu dükkân benim dolaştılar. İkisi de üzüntüden bitkin, kaybolan gerdanlığın aynısını bulmak istiyorlardı. Sonunda Palais Royal'da kaybolan gerdanlığın neredeyse aynısını buldular, 40.000 franktı ama 36 bin franka alabileceklerdi.

Kuyumcudan üç gün satmamasını, bekletmesini rica ettiler, ayrıca şubat ayının sonuna kadar kayıp gerdanlığı bulurlarsa bunu 34 bin franka satın alması konusunda pazarlık yaptılar.

Loisel'in babasından kalan 18 bin frangı vardı, gerisini de borç alacaktı. Ondan 5, ötekinden 10, diğerinden beş bin frank borç alarak fahiş fiyatlarla tefecilere borçlandı, başına gelebilecek tüm fiziksel ve ruhsal işkenceleri, dertleri, kara bulutları düşünüp korkuyorlardı. Sonunda kuyumcunun dükkânına gidip otuz altı bin frankı ödeyerek gerdanlığı aldılar.

Madam Loisel, gerdanlığı arkadaşına geri götürdüğünde kadın soğuk bir tavırla, "Daha önce geri getirmen gerekirdi, ihtiyacım olabilirdi." dedi.

Korktuğu olmadı ve arkadaşını kutuyu açmadı, açıp da gerdanlığın değiştiğini fark etse ne derdi? Madam Loisel'i hırslı yerine koyar mıydı?

Bundan sonra, Madam Loisel, muhtaç durumdaki insanların korkunç tecrübelerini yaşadı. Yine de payına düşene cesurca katlandı. Bu korkunç borç ödenmeliydi, hizmetçilerini gönderdiler, evlerinden taşındılar ve tavan arasında bir oda kiraladılar.

Madam Loisel, ağır ev işleri ne demekmiş, öğrenmek zorunda kaldı, o zarif parmakları, gül pembesi tırnaklarıyla yağlı kapları, tavaları, eski püskü çarşafı, giysileri yıkadı... Sıradan biri gibi giyinmeye başladı. Kolunda bir sepetle manava, kasaba gidip kuruşu kuruşuna pazarlık yapıyordu.

Her ay birkaç senet ödediler, kimisini ertelettiler, yeni borçlar aldılar. Kocasını akşamları bir tüccar için ek iş yaptı ve gece geç saatlerde sayfası 5 kuruşu yazılar yazdı. Bu durum tam on yıl sürdü. On yılın sonunda tüm borçlarını, faizleriyle birlikte ödemişlerdi.

Artık Madam Loisel yaşlı biri gibi duruyordu. Küf kokulu saçları, kırmızı elleriyle ev işleri yapan temizlikçi kadınlara benzemişti. Kocasını ofisteyken pencerenin kenarına oturup balodaki güzelliğini, herkesin kendisine nasıl hayranlık duyduğunu ve o güzel geceyi hatırlıyordu. Gerdanlığı kaybetmeseydi ne olurdu? Hayat ne kadar tuhaf ve değişkendi! Ufacık bir şey insanı yıkabiliyordu.

Bir pazar günü Champs Elysee'ye gittiğinde Madam Forestier'e rastladı, o hâlâ genç, hâlâ güzel, hâlâ cazibeliydi. Onunla konuşsa mıydı? Artık her şeyi ödediğine göre onunla konuşabilir, her şeyi anlatabilirdi. Neden olmasın?

Kadının yanına gitti. "İyi günler Jeanne!"

Diğeri bu alelâde görünümü ev kadının kendisine böyle samimi seslenmesinden şaşırıyor, kadını tanımamıştı.

"Ben Mathilde Loisel."

Arkadaşı bir çılgık attı.

"Ah, zavallı Mathilde'ciğim ne kadar değişmişsin!"

"Evet, son görüştüğümüzden bu yana çok zor bir hayatım oldu ve çok yoksulluk çektik. Hepsini senin yüzünden oldu!"

"Benim yüzümden mi? Nasıl?"

"Bakanlık balosunda takmam için ödünç verdiğin elmas gerdanlığı hatırladın mı? Ben onu kaybettim."

"Ne diyorsun? Ama onu bana geri getirmiştin."

"Sana tıpatıp aynısını alıp getirdim ve onu ödemek tam 10 yılımızı aldı, bizim gibi bir şeyi olmayan birileri için bunun kolay olmadığını anlamalısın, sonunda bitti ve çok memnunum."

Madam Forestier durdu.

"Benim gerdanlığımın yerine koymak için elmas bir gerdanlık aldığını mı söylüyorsun?"

"Evet, o gün fark etmedin, birbirine çok benziyorlardı."

Madam Forestier çok duygulanmıştı, kadının ellerini avucunun içine aldı. "Ah, benim zavallı Mathilde'ciğim, benim gerdanlığım sahteydi, en fazla beş yüz frank ederdi!"

2 Aşağıdaki cümleler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazalım.

1. Onun zengin ve seçkin bir koca bulmak gibi ümidi vardı. ( )
2. Evlendikten sonra o gözünü yükseklerle dikmişti. ( )
3. Arkadaşları onları verdikleri baloya davet ettiler. ( )
4. Mathilde balo için kendisine yeni bir elbise diktirdi. ( )
5. Mathilde arkadaşından ödünç bir gerdanlık aldı. ( )
6. Mathilde baloda umduğunu bulamadı. ( )
7. Eve dönerken gerdanlığı kaybetti. ( )
8. Kocasını ertesi gün kuyumcuya gidip yeni bir gerdanlık aldı. ( )
9. Mathilde arkadaşına gidip kolyesini geri verdi. ( )
10. Arkadaşı onu sıcak bir şekilde karşılayarak kolyesini geri getirdiği için teşekkür etti. ( )

3 Aşağıdaki kelimeleri anlamlarına uygun olarak boşluklara yerleştirelim.

ağır nefes almak yerine koymak alelâde sıradan fahiş yoksulluk çekmek kara bulutlar

1. Her zaman görülen, olağan olaylar ve nesnelere için ..... kullanılır.
2. Genellikle aşırı, çok fazla ücretler için ..... kelimesi kullanılır.
3. Kötü ve sıkıntılı durumlarda anlatmak için ..... kullanılır.
4. İnsana sıkıntı veren, insanı bunaltan işler için ..... kelimesi kullanılır.
5. Herhangi bir özelliği olmayan olağan olayları veya kişileri anlatmak için ..... kullanılır.
6. Dinlenmek, ferahlamak, rahatlamak için ..... kullanılır.
7. Sürekli fakirlik içinde bulunan insanları anlatmak için ..... kullanılır.
8. Yitirilen, elden çıkan bir şeyin, benzerini veya eşini sağlamak için ..... kullanılır.

YA SİZ?

Siz yukarıdaki hikâyedeki gibi bir olayla karşılaşıyorsanız nasıl tepki verirdiniz?

DİL BİLGİSİ

Gelecek Zamanın Şartı (If Clause In Future Tense)

Fiil+(y)AcAksA+kişi ekleri

Bir oluş ve kılışın gelecekte gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini şarta bağlı olarak bildiren birleşik fiil türüdür.
It is a type of compound mood that indicates whether an occurrence will take place or not under a certain condition.

Örnek:

Eğer bu konuda bir toplantı yapılacaksa bayilere şimdiden duyurunuz.

Yarın pişman olacaksan bu işe hiç girişme.

Tatile bizimle gelmeyeceklerse haber versinler.

Hakka yakın olacaksan,
Doğru yolu bulacaksan,
Cennetini tadacaksan,
Hoş görülme için...

Mevlana

4 Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Gecikecekseniz	a. size indirim yapabiliriz.
2. Hangi elbiseyi alacaksan	b. ben gideyim.
3. Bizimle yemeğe geleceksen	c. o işi kabul et.
4. Ders çalışacaksan	ç. niçin baştan itiraz etmedin?
5. Ne söyleyeceksen	d. beni mutlaka arayın.
6. Daha az yorulacaksan	e. söyle çabuk ol. Çok işim var.
7. Hep aynı şeylerden söz edeceksen	f. al, karar ver artık!
8. Koltukta televizyon izleyip benimle konuşmayacaksan	g. hemen hazırlanmalısın.
9. Şayet nakit ödeyecekseniz	ğ. seni dinleyemem.
10. Bu programa uymayacaksan	h. ben seni meşgul etmeyeyim

DİNLEME

DÜNYANIN EN ŞANSSIZI İLE EN ŞANSLISI

5 Aşağıdaki soruları dinlediğimiz metne göre cevaplayalım.

1. Yazar metinde adı geçen Selak'ın neden şanslı olduğunu ileri sürmüştür?
2. Bernard, yazara göre neden şanssızdır?

6 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

Selak

Sigortacı ( )	Öğretmen ( )	Bankacı ( )
70 yaş üzerinde ( )	70 yaşın altında ( )	65 yaşın altında ( )
Tren kazası geçirdi. ( )	Uçak kazası geçirdi. ( )	Gemi kazası geçirdi. ( )
Bacağı kırıldı. ( )	Kolu kırıldı. ( )	Kalbi kırıldı. ( )

Bernard

Öğretmen ( )	Sigortacı ( )	Kuaför ( )
17 yıl içinde 150 kaza geçirdi. ( )	15 yıl içinde 140 kaza geçirdi. ( )	16 yıl içinde 170 kaza geçirdi. ( )
Kolu kırıldı. ( )	Boynu kırıldı. ( )	Bacağı kırıldı. ( )
İlk kazasını 13 yaşında geçirdi. ( )	İlk kazasını 12 yaşında geçirdi. ( )	İlk kazasını 14 yaşında geçirdi. ( )

YAZMA

HÜMA KUŞU

Hüma kuşu (Farsça) çoğu kez cennet kuşu olarak da adlandırılan, görünmeyecek şekilde çok yükseklerde dolenmeksizin sürekli uçan, asla yere değmeyen, bazı kaynaklarda ayakları olmadığı da nakledilen efsanevi kuştur. Başına konduğu kimseye mutluluk getirdiğine inanılması sebebi ile talih kuşu veya devlet kuşu olarak da isimlendirilir. Bunun kaynağı eskiden bir hükümdar ölünce halkın bir meydana toplandığı ve Hüma'nın başına konduğu ya da gölgesinin üzerine düştüğü kişinin hükümdar olduğuna dair halk inancıdır.

Çok yaygın olan bir inanışa göre de "Devlet Kuşu" yani "Hüma" kuşunun gölgesinin bir insanın başı üzerine düşmesi, o insanın dünyada çok bahtiyar biri olacağına, taç giyeceğine ve hâkimiyete ulaşacağına işaret sayılırdı.

7 Siz bu devlet kuşuna inanıyor musunuz, inanmıyor musunuz? İnanıyorsanız / inanmıyorsanız nedenleriyle birlikte bir olay anlatarak yazalım.

KONUŞMA

8 Aşağıdaki atasözlerinin anlamlarını bulalım. Sizce bu sözler doğru mu? Konuşalım.

- Güzellerin talihi çirkin olur.
Talihsiz hacıyı deve üstünde yılan sokar.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

Dört Yapraklı Yonca

Dört yapraklı yonca bütün kültürlerde iyi şansın sembolü olarak kabul edilir.

Hristiyanlıkta Havva'nın cennet bahçesinde elinde dört yapraklı yonca ile dolaştığı kabul edilir. Yoncaya çok daha eski kültürlerin batıl inançlarında da rastlanıyor. İrlanda efsanelerinden bu inanın kökeninin Galler'de yaşayan Keltler'in Druid rahiplerine kadar uzandığı anlaşılıyor.

Druidler, dört yapraklı yoncanın ise kişiye çevresindeki bozuk ahlaklı ruhları, şeytanı ve cinleri görme yeteneği verdiği, yoncanın sihirli gücü sayesinde şeytanın kovulabildiğine inanıyorlardı. Bu inanın kökeninde dört yapraklı yoncanın uğurundan çok, kötü ruhlara karşı olan sihirli gücü yer alıyordu

ama ne yazık ki yoncanın dört yapraklısı da tabiatta çok nadir olarak bulunuyordu.

Yoncanın dört yaprağının da ayrı birer anlamı vardır. Birinci yaprak ümidi, ikincisi imanı, üçüncüsü aşkı, dördüncü yaprak ise şans simgeler. Tabiatta çok nadir bulunan işte bu dördüncü yapraktır.

Hem Korkulan Hem Hayranlık Duyulan Baykuşlar

Çoğunlukla geceleri avlanan baykuşlar hakkında çok az şey bilinir ya da bilinenler çoğunlukla yanlış- tir. Dünyanın çoğu bölgesinde, baykuşlar hâlâ ölümlü, felaketle ve şeytanla ilişkilendirilir. Afrikalılar, baykuşa "Cadı Kuşu" derken Hindistan'da yaşayan bir cins baykuş "Şeytan Kuşu" olarak bilinir.

Eski Yunanlılar baykuşa saygı duyarken Romalılar nefret ederdi. Baykuşlar, Yunanlılar için kutsal bir canlıydı. Onlar, baykuşların iyi şeylerin işareti olduğunu düşünüyorlardı ve baykuş resmini, Athena'nın, bilgelik tanrısının bir simgesi olarak demir paralarının üzerinde kullanmışlardı. Buna karşılık

Romalılar, ölümün habercisi olduğunu düşündükleri baykuştan nefret ederlerdi. Japonya'da, kıtlık tehlikesini ve salgın hastalıkları önlemek için baykuş resmi kullanılırdı. Şeytanın kötülüklerinden, hastalıklardan korunmak ve kısırlığı tedavi etmek için, baykuş tüyü kullananlar ise Orta Asya Türk topluluklarıdır. Amerika Kızılderilileri de baykuşu bir korunma simgesi hâline getirmişlerdi. Fransız ve İngiliz çiftçiler, şeytanın gözünü üzerlerinden uzak tutan şeyin baykuşlar olduğuna inanıyorlardı.

Sizin ülkenizde de uğurlu ve uğursuz olduğuna inanılan nesnelere veya canlılar var mı? Anlatalım.

SÖZÜN ÖZÜ

Talihi olanın horozu da yumurtlar. **Napolyon**

Aklını iyi kullananlara talih yardım eder. **Euripides**

Hayatınızın sonuna kadar yaşamadıkça talihinizden şikâyet etmeyin. **Çehov**

Yiğidin talihi yanındadır. **Terence**

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER

MEHMET AKİF ERSOY

Türk "İstiklâl Marşı"nın şairidir.

"Sivas'ta ortaokulun son sınıfındayım. Mehmet Akif'in bütün şiirlerinin toplu olduğu Safahat'ı okumak istiyordum. Ama Safahat, Sivas'ta yoktu. Ablam İstanbul'daydı. Eve dönerken bana mutlaka bir Safahat almasını, O'na mektup yazarak bildirdim. Ablam Sivas'a bir Safahat ile döndü. Ve ben 1950 yılından beri Safahat okuyorum. Mehmet Akif, bizim Meşrutiyet ve Cumhuriyet devrimizin en büyük, ama en büyük abide şahsiyetlerinden biridir. Eğer insanların ve milletlerin yaşayışında: doğruluk, samimiyet, ahde vefa, haksızlık karşısında susmamak, bütün güzel sanatlara ve bütün ilimlere gönülden bağlanmak, merhametli ve metin olmak; gafletten, cehaletten, kinden, nefretten uzak yaşamak bin yıl sonra bile, iki bin yıl sonra bile üstün vasıflar olarak kabul edilecekse, Akif bin yıl sonra bile, iki bin yıl sonra bile yine abide şahsiyetlerden biri olarak anılacaktır. Çünkü o, Kur'an ahlakıyla ahlaklanan, ışığını Kur'an'dan alan, mükemmel, müstesna şairlerimizden biridir."

Bir Gece

Ondört asır evvel, yine böyle bir geceydi,
Kumdan, ayın ondördü, bir öksüz çıkıverdi!
Lakin, o ne hüsrandı ki: Hissetmedi gözler,
Kaç bin senedir halbuki bekleşmedelerdi!
Neden görecekler, göremezlerdi tabii;
Bir kere, zuhur ettiği çöl en sapa yerdı,
Bir kerede, mamure-l dünya, o zamanlar,
Buhranlar içindeydi, bu günden de beterdı.
Sırtlanları geçmişti beşer yırtıcılıkta;
Dişsiz mi bir insan, onu kardeşleri yerdı!
Fevza bütün afakını sarmıştı zeminin.
Salgındı, bugün şarkı yıkan, tefrika derdi.
Derken, büyümüş kırkına gelmişti ki öksüz,
Başlarda gezen kanlı ayaklar suya erdi!

Bir nefhada insanlığı kurtardı o ma'sum,
Bir hamlede kayserleri, kusraları serdi!
Aczin ki, ezilmekte bütün hakkı dirildi;
Zulmün ki, zeval aklına gelmezdi geberdi!
Alemlere rahmetti evet şer-i mübini,
Şehbalini adl isteyenin yurduna gerdi.
Dünya neye sahipse, O'nun vergisidir hep;
Medyun ona cemiyet-i, medyun O'na ferdi.
Medyundur o masuma bütün bir beşeriyet
Ya Rab, bizi mahşerde bu ikrar ile haşret.

Mehmet Akif Ersoy

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Eğer onu sev..... niçin hâlâ onunla arkadaşlık ediyorsun.
2. Almanya'ya git..... haberim olsun. Oradaki arkadaşlarımın telefonlarını vereyim. Sana her konuda yardımcı olurlar.
3. Annen kahvaltayı hazırla..... bana haber verin.
4. Bu kadar hızlı yürü..... sen önden git. Ben sana yetişemiyorum.
5. Kesin kararını ver, gel..... ona göre bilet alacağım.
6. Kız..... sana bir şey söyleyeceğim. Annenin bana hediye ettiği yüzüğü kaybettim.
7. Mehmet Bey gel..... mutlaka bana da uğrar.
8. Yine kuzeninle kavga et..... seni bir daha onlara götürmem.
9. Haftaya taşın..... haber ver, size yardıma geleyim.
10. Eğer ev al..... bir de bizim emlakçıyla konuşalım.
11. Ali işten erken çık..... birlikte tiyatroya gideceğiz.
12. Eğer uçak rötar yap..... zamanında alana iner.
13. Benimle dalga geçmeye devam et..... konuşmayalım.
14. Sen geziye katıl..... ben de katılmam.
15. Türkiye, AB'ye gir..... çok iyi düşünmeli. AB vatandaşları durumlarından pek memnun değil, galiba.
16. Aslı nerede kaldı? Gel..... gelsin artık.
17. Eğer kork..... korku filmlerini niye izliyorsun? Tabi, uyuyamazsın.
18. Aniden işi çık..... işini bitirinceye kadar beklemekten başka çaremiz yok.
19. Yemekleri bu kadar tuzlu ve yağlı yap.....
..... sevindirir.
20. Sen de bizimle gel..... çabuk ol.
21. Böyle şakalar yap..... benim yüzümü bir daha asla göremezsin.
22. Eğer iş yerinden avans al..... seninle tatile gelemeyeceğim.
23. Yemeğini bitir..... seni parka götürürüm.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Uzun ve karmaşık, somut ya da edebî metinleri okuyabilirim.	1	2	3	4	5
2. Karmaşık olayları açık ve ayrıntılı olarak anlatabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

yaygın
hâkimiyet
iman
muhtaç
köken
yorum
kesin
zarf
tempo
kıtlık
kısırlık
geçersiz
gelişigüzel
hayırsever
nalbant,
felaket
aşırı doz
çeyiz
bayındırlık
malvarlığı
huzurevi
uğraşı
kabartma
pul
zar
karşılıklı
enteresan
karşılık olarak
sunmak
kebe
değişken
seçkin
tabut

FİİLLER

desteklemek
sıklamak
özetlemek
ilişkilendirmek
itiraz etmek
ayırt etmek
çek bozdurmak
ummak
katlanmak
yakınmak

KALIP İFADELER

suratını asmak
sıkıntı çekmek
ileri geri konuşmak
geri çevirmek
ele geçmek
yaşayıp gitmek
iş işten geçmek
şeref vermek
aman dilemek
ümidi kaybolmak
kılık değiştirmek
işleri yolunda olmak
hale düşmek
onaylamak
uzak durmak
başını dinlemek
adım atmak
küçük düşünmek
peşini bırakmamak
süzülüp gitmek
gözünü yükeklere dikmek
hamle yapmak

BECERİLER

Dilek ve şikâyetleri
iletebilme
Kurumlarla yazışma
yapabilme

DİL BİLGİSİ

Birleşik fiiller
(-l)yor, -(l/A)r, -miş,
-(y)AcAk olmak
Zarf Fiiler
-(y)EcEk/-Dİğl kadar
-(y)EcEK/-Dİğl gibi
Bağlaçlar (Zira, aksi
halde, açıkçası)

KELİMELER

İş Hayatı
Şikâyetler
Dilekçeler

BİR MARUZATIM VAR

okuyor olacağım, gülmez oldu, okumuş
olduk, çalışır oldum

-Gelecek yıl üniversitede okuyor olacağım.
-Memleketinden ayrıldığından beri yüzün hiç gülmez oldu.
-Bu kitabı da okumuş olduk.
-Sizinle beraber çalışa çalışa daha dikkatli çalışır oldum.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki dilekçe örneği sizce hangi durum için yazılmıştır?

Tarih: 02.01.2013

Istanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanlığına,
2302511 numaralı Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencisiyim. Yurt başvurusu için öğrenci belgemin hazırlanıp tarafıma verilmesini istiyorum.
Saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı: Ahmet Başaran

İmza:

Adres: Akkaya Mah. Yılmaz Sok.
Ömür Apt. No: 51/9 Beşiktaş/İSTANBUL
Tel: 0520 548 52 78

OKUMA

ARZUHÂLDEN DİLEKÇEYE

Eskiden, yetkili makamlara bir durumu, şikâyeti ya da dileği belirtmek için yazılan yazılara arzuhâl denirdi. Arzuhâller, belli kurallara göre yazılırdı; ilk bölümde arzuhâlin verildiği makama ya da makam sahibinin rütbesine göre değişen unvanlar, kalıplaşmış saygı ve dua sözleri yazılırdı. Daha sonra resmi yazım kurallarına uygun bir anlatımla dilek belirtilirdi. Bütün bunları para karşılığında yapan kişiye arzuhâlcî denirdi.

Arzuhâlcilik, okur-yazarların az olduğu geçmiş dönemlerde ancak resmî izinle yapılabilen bir meslekti. Arzuhâlcî olmak isteyen kişi, arzuhâlcî başına başvurur, resmî bir kurul önünde yapılan sınavda başarılı olursa kendisine "izin tezkeresi" verilirdi. Arzuhâlcinin; namuslu olması, kanunları, yasaklanmış konuları iyi bilmesi, yazısının güzel olması gerekirdi. 19. yüzyıl sonlarında arzuhâlciler İstanbul'da genel olarak Beyazıt'ta, Ayasofya Camisi çevresinde, Sultan Ahmet Meydanı'nda, Yeni Cami yakınlarında bulunur, açık havada çalışırlardı. Arkalıksız hasır iskemlelerde oturan arzuhâlcilerin önlerinde mürekkep, kâğıt, kalem gibi yazı araçlarının durduğu küçük bir masa, yanlarında da müşterilerin oturacağı birkaç iskemle bulunurdu.

Ülkemizde okur-yazar sayısının artması, eski sistemde dilekçe yazma yöntemlerinin kalkması ve Latin alfabesinin benimsenmesi üzerine arzuhâlcilerin sayısı azaldı. Bugün adliye ve hükümet binalarının önünde küçük masalar üzerinde dilekçe yazan kişiler, bitmeye yüz tutan arzuhâlcilik mesleğinin son çalışanlarıdır.

2 Aşağıdaki sorulara doğruysa “D” yanlışsa “Y” yazalım.

1. 19. yüzyılda arzuhâlciler İstanbul’da genellikle kapalı mekânlarda çalışırlardı. ( )
2. Bir kuruma durumu, şikâyeti veya isteği belirtmek amacıyla yazılan yazıya arzuhâl denir. ( )
3. Herkes arzuhâlcî olabilirdi. ( )
4. Arzuhâl yazmak için belirli kalıplar vardır. ( )
5. Günümüzde arzuhâlciler artmıştır. ( )

3 Aşağıdaki kelimelerle cümle yazalım.

makam : .....
 rütbe : .....
 unvan : .....
 tezkere : .....
 iskemle : .....

YA SİZ?

İnsanlar neden dilekçe yazarlar? Siz hiç resmî bir kuruma dilekçe yazdınız mı?

DİL BİLGİSİ

Birleşik fiiller (Compound Verbs)

Birleşik zaman, (belirli geçmiş zaman hariç) zaman eklerinin temel cümlelerin, bütün zaman eklerinin ise ol- yardımcı fiilin üzerine gelmesiyle oluşan zaman yapılarıdır.

It is constructed by adding the tense suffixes (except Simple Past Tense) to the main sentence’s verb, and adding all the tense suffixes to the end of the auxillary verb suffix “ol-”.

-iyor	oldu	- (A/I)r	oluyor	-miş	oluyor	-(y)EcEk	oluyor
	olmuş		oldu		oldu		oldu
	olur		olmuş		olur		olmuş
	olacak		olacak		olacak		olur
	olmalı		olmalı		olmalı		olmalı
	olsa		olsa		olsa		olsa
	ol		ol		ol		ol

Örnek:

Yarın bu saatlerde memleketimde ailemle konuşuyor olacağım.

Ne zaman seninle buluşacak olsak mutlaka bir işin çıkıyor. Sıkıldım artık.

4 yıl önce üniversite sınavını kazansaydım geçen yıl mezun olmuş olacaktım.

Bu çocuk artık bizi dinlemez oldu.

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Gelecek yıl yüksek lisans yapmak için İngiltere’de yaşa..... olacağım.
2. Dün misafirlerin gelmemesi iyi oldu. Böylece biz de seninle sohbet et..... olduk.
3. Çocukken her pazar bize kahvaltı yapmaya gelirdin. Artık hiç uğra..... oldun.
4. Sen eve gelirken ben öğretmenimle çalış..... olacağım.
5. Gelecek yaz bu zamanlar tatilde Bodrum’da güneşlen..... olacağız.
6. 2 yıl sonra kendi işimizi kurduktan sonra kimseye boyun eğ..... olacağız.
7. Zamanında beni dinleseydin. Şimdi çok rahat yaşa..... olurdun.
8. Ne zaman tatile çıkmaya niyet et..... olsak mutlaka bir sıkıntı çıkıyor.
9. Seninle kalmaktan ben de senin gibi her şeye dikkat et..... oldum.
10. 3 ay sonra kursumuz bit..... olacak.

5 Aşağıdaki boşluklara cümleler yazalım.

1. Gelecek ay bu günlerde .....
2. Ne zaman işe başlasam .....
3. Teknoloji hayatımıza girdiğinden beri .....
4. Tayini çıktığından beri .....
5. 4 yıl sonra bu zamanlar .....

DİNLEME

DERDİNİ ANLAT MARKO PAŞA'YA

6 Dinlediğiniz metinde aşağıdaki cümlelerden hangisi yer almaktadır? Var olanları işaretleyelim.

1. Marko Paşa zamanın en iyi ve en meşhur doktorlarından biridir. ( )
2. Sultan Abdülaziz Marko Paşa'dan hastalığı için yardım ister. ( )
3. Hekimin anlamsız soruları hastaları çileden çıkarır ve hastalar oradan uzaklaşırlar. ( )
4. Marko Paşa kendisine tedavi olmaya gelen hastaları sağlığına kavuşturur. ( )
5. Hastaların yoğunluğundan sıkılan hekim kendince bir çözüm yolu bulur. ( )
6. Kapısına gelen hastaları dikkatle dinler ve onlara hastalığının ne olduğunu sorar. ( )
7. Marko Paşa hastalarıyla çok ilgili olduğu için hastalar Marko Paşa'dan çok memnun kalırlar. ( )

7 Aşağıdaki kelimeleri cümle içinde kullanalım.

- üstat: .....
- çare aramak: .....
- biçare: .....
- derdine çare olmak: .....

YAZMA

8 Aşağıdaki yapılan açıklamaya uygun bir şekilde siz de okuldan öğrenci belgesi almak için bir dilekçe örneği yazın.
Dilekçe Planı

- a. Kurum Adı:** Dilekçenin sunulacağı kurumun adı, kâğıdın üst tarafına satırı ortalayacak şekilde yazılır. Kurum adının tamamı ya da adı oluşturan kelimelerin ilk harfleri büyük yazılır.
Kurum adının sonuna gelecek şekilde bir alt satıra kurumun bulunduğu il ve ilçe adı yazılır.
- b. Dilekçe Metni:** Dilekçeyi yazan kişi kendisini kısaca tanıtır. İstek veya şikâyetini kısa ve öz bir anlatımla dile getirir.
- c. Saygı Sözü:** İstek veya şikâyetin dile getirildiği paragraftan sonra satırbaşı yapılır. "Gereğini arz ederim.", "Gereğini rica ederim.", "Gereğini bilgilerinize sunarım." gibi saygı sözlerinden biri yazılır.
Alt makamdaki bir kişi üst makama yazıyorsa "Gereğini arz ederim.", üst makamdaki biri alt makama yazıyorsa "Gereğini rica ederim." sözünü kullanır.
- ç. Tarih:** Saygı sözünden sonra, metnin sağ alt köşesine tarih, gün/ay/yıl olarak yazılır.
- d. Ad-Soyad, İmza:** Tarihin hemen altına dilekçeyi yazan kişi adını, soyadını yazır, hemen altına imzasını atar.
- e. EK:** Eğer dilekçe ile birlikte başka belgeler de sunulacaksa, metnin sol alt köşesine "EK" yazılıp altına bu belgelerin adları numara verilerek sıralanır.
- f. Adres:** Sol alt köşeye dilekçeyi yazan kişinin adresi yazılır.

KONUŞMA

9 İkamet başvurusunda bulunurken doldurduğunuz formda sıkıntı yaşadınız mı? Sizce resmî işlemlerin nasıl olması gerekiyor?

ÜNİTE 4

BİR MARUZATIM VAR B. İŞ HAYATI

Anlattığın kadarıyla, yiyebileceğiniz kadar, kapattığı gibi, soracağınız gibi

-Anlattığın kadarıyla gerçekten durumu ciddiymiş.
-Yiyebileceğiniz kadar yemeği tabağınıza koyunuz.
-Telefonu kapattığı gibi yerinden fırlayıp dışarı çıktı.
-Sınavda bana soracağınız gibi asistan arkadaşşıma da sorabilirsiniz.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

- 1 İş başvurusuna giderken nasıl giyinmeliyiz? Sizce kıyafetlerimizin renkleri mülakat esnasında ne kadar önemli? Soruları cevaplarırken nelere dikkat etmeliyiz?
- 2 Siz hiç iş başvurusunda bulundunuz mu?

OKUMA

İŞ GÖRÜŞMELERİNDE İŞVERENLER NELERE DİKKAT EDER?

İlk imaj ve ilk 10 saniye önemlidir. Tanışma anında oluşan olumlu frekansın devamlılığı da önem taşır. Dış görünüş önemlidir. Uçuk kıyafetler, aşırı makyaj ve ağır parfümden kaçınmak gereklidir. İş görüşmelerinde kadın adaylarda olduğu kadar erkek adaylar için de mümkünse koyu renklerde takım elbise giymeleri daha etkili olur. Görüşmeye güncel konuşmalarla başlanmalı ve pozitif bir hava yaratılmalıdır.

Kendinizi net ifade etmelisiniz ve dürüst davranmalısınız. Çalıştığınız firmaları, deneyimlerinizi, firmanıza sağladığınız katkıları ve işten ayrılma sebeplerinizi çok açık ve dürüst bir şekilde anlatmalısınız. Kariyer hedeflerinizi, gelecekte beklentilerinizi anlattığınız kadar güçlü olduğunuz yanları da anlatın.

Önceki işyerlerinizi veya yöneticilerinizi, ne kadar olumsuz şeyler yaşanmış olsa da hiçbir şekilde kötülemeyin. Bunu özgeçmişinize de kesinlikle yansıtılmak gerekir. Makul ve mantıklı bir şekilde işten ayrıldığınızı anlatın; bu yaklaşım, etkili olacağı gibi hakkınızda pozitif düşünülmesini de sağlar.

Motivasyon, sürekli öğrenme, kendini geliştirme, sorumluluk duygusu, sabır, fırsatları hissedebilme, başarıya arzusunu ve hırsını içinde taşıyın. Başarıya odaklanma, yeteneklerinizi ifade etme ve o iş için istekliliğinizi vurgulayın.

Mülakatlarda sorulan soruların yanıtlarını verirken, gereksiz uzun konuşmak doğru değildir. Net, örneklerle tamamlayarak, olaylar karşısındaki yaklaşımlarınızı iyi yorumlamaya özen gösterin. Kişilik yapısı, kişilik özellikleri söz konusu pozisyon için çok etkilidir. Görüşmeye girmeden, iyi hazırlanmak olumlu olumsuz yönlerinizi kendi içinde düşünerek ve buna hazırlıklı olmanız gerekir.

Mülakat saatinden 5-10 dakika önce orada olun. Daha erken gitmek ve orada uzun süre beklemek olmaz. Orada uzun süre beklemek size stres yapacağı gibi yapacağınız konuşmayı da olumsuz yönde etkileyebilir. Gitmiş olduğunuz firma hakkında araştırma yapın. Firmayı tanıyın, faaliyet alanları, organizasyon yapısı, yurt içi yurt dışı faaliyetleri, sektördeki itibarını mutlaka bilin. Mümkünse görüştüğünüz iş pozisyonu ile ilgili bilgi toplamaya ve işin tanımı hakkında araştırma yapmaya özen gösterin. Bilgili ve bilinçli olmak gerekir.

İş görüşmesinin sonlarına doğru firma ve pozisyon hakkında bilgi isteyin. İşin tanımı, sorumluluk ve yetki alanları, bağlı olacağınız kişinin unvanı, sizden beklentilerini öğrenin. Sizin firmaya katabileceklerinizi ve sizi neden tercih edeceklerini algılamalarını sağlayın. Farklılık yaratmaya çalışın. İş istiyorsanız sizi tercih etmelerini sağlayın.

3 Metne göre aşağıdaki cümleler doğruysa “D” yanlışsa “Y” yazalım.

1. İş görüşmesine giderken gösterişli, parlak ve koyu renkte elbiseler giymeliyiz. ( )
2. Eski iş yerimizde yaşadığımız sıkıntılarımızı bu iş yerinizde yaşamayacağımızı ifade etmeliyiz. ( )
3. Mülakat esnasında sürekli öğrenmeye açık olduğumuzu ve kendimizi geliştirmeyi hedeflediğimizi iyi bir şekilde ifade etmeliyiz. ( )
4. Mülakat sorularını cevaplarırken olabildiğince ayrıntılara dikkat ederek anlatmalıyız. ( )
5. Görüşme sonrasında firma ile ilgilendiğimizi göstermek için firma hakkında sorular sormalıyız. ( )
6. Firmaya iş görüşmesine gitmeden önce firma hakkında piyasadaki yerini, alanındaki faaliyetlerini ve yapmış olduğu organizasyonlarını araştırmalıyız. ( )

DİL BİLGİSİ

Zarf-fiiller (Verbal Adverbs)

-Dik/-(y)EcEk + iyelik eki kadar

Bu zarf-fiiller “süre, miktar, büyüklük, zorluk, yoğunluk” vb. açılardan fiillerin üst sınırdaki gerçekleştiğini ölçü olarak anlatan cümleler kurar.

It helps building up sentences in that the actions occur in the possible atmost top levels with a reference to “time, quantity, size, difficulty, intensity”.

-Dik/-(y)EcEk + iyelik gibi

Bu zarf-fiiller yapısında ana cümleye benzerlik nitelemesi yapan veya ana cümlenin yanı sıra veya hemen öncesinde gerçekleşme anlatan yan cümleler kurar.

It produces dependent clauses that present similarity characterization to the independent clause, or present situations that occur just before or after the independent clause.

Örnek:

Yolculuğumuz tahmin ettiğimiz kadar uzun sürmedi.

Bu sizin anlayabileceğiniz kadar kolay bir soru değil.

Her şeyi tam senin istediğin gibi planladım.

Bana yardım etmediğin gibi sorularıma da cevap vermedin.

Dün çok yorgundum. Yatağa yattığım gibi uyudum.

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Düşün..... güzel bir iş değilmiş.
2. Senin yap..... güzel çay demleyemiyorum.
3. Haberi duyar duymaz arabasının anahtarını al..... çıkıp gitti.
4. Sınav kağıdında da gör..... sorularımız 3 bölümden oluşmaktadır.
5. Ahmet'ten özür dile..... bundan sonra kavga etmeyeceğinize söz vermelisin.
6. Sen saygı göster..... insanlar da sana saygı gösterir.
7. Dün mutlu ol..... daha önce hiç mutlu olmamıştım.
8. Tahmin et..... konser geç başladı.
9. Gör..... yapılacak çok iş var. Hemen çalışmaya başlamalısın.
10. İste..... yemek yemeyeceğini söyle. Yemek zorundasın. Yoksa hasta olursun.

DİNLEME

ÖZ GEÇMİŞ

5 Metne göre boşlukları tamamlayalım.

1. Erzurum Zübeyde Hanım Lisesi'nde ..... okudum.
2. .... yılında kazandığım İstanbul Teknik Üniversitesi ..... Bölümü'nü 1986 yılında ..... bitirdim.
3. Görevlerim sırasında İngiltere, Hollanda ve ..... çeşitli fabrikalarda ..... yapacak kadar orada bulundum.
4. .... yılından beri ..... İhtisas Kulübü'ne üyeyim.
5. .... kadar da Arapça biliyorum.

6 Aşağıdaki cümleler doğruysa "D" yanlıysa "Y" yazalım.

1. Selin güzellik merkezinde çok uzun yıllar çalışmış. ( )
2. Çalışırken bazen yurt dışına çıkıp orada da çalışmak zorunda kalmış. ( )
3. Sosyal bir kişi olduğu anlaşılıyor. ( )
4. Dünyada en çok konuşulan dillerin hepsini iyi derecede biliyor. ( )
5. İş başvurusu için yazılan bir özgeçmiştir. ( )

YAZMA

7 Aşağıdaki özgeçmiş formunu metin (ön mektup) şeklinde yazalım.

METİN ÖZER

Adres: Salacak Mh. No: 3 D: 11 Üsküdar/İSTANBUL • (567) 2511-7788 • metinoz@mail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

- 2002–Devam: İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi, Uzay Mühendisliği, Anadal, Sınıf: 2
- 1999 –2002: Özel Yesevi Lisesi (Burslu)
- 1995–1999: Hilmi Fırat Anadolu Lisesi
- 1990–1995: Sıdika İlköğretim Okulu

STAJ DENEYİMİ

- 2004 Yaz Stajı: İTÜ Maçka Atölye Stajı

BECERİ VE YETENEKLER

Bilgisayar

- Windows 95/98, Windows XP Microsoft Word, Excel, Access, Powerpoint

YABANCI DİL

- İleri Düzey İngilizce
- Orta Düzey Almanca

DİĞER BİLGİLER

Sosyal Aktiviteler

- Bilkent Üniversitesi Teknoloji Topluluğu Üyesi
- Bilkent Üniversitesi Sinema Topluluğu aktivitelere katılım
- Sinema, Dart

KİŞİSEL ÖZELLİKLER

- Sosyal
- Takım çalışmalarına uyumlu
- Analitik ve yaratıcı düşünebilen
- Öğrenileni kolay uygulayabilen

KONUŞMA

8 Siz bir şirketin işverenisiniz. Başvuruda bulunanlarla mülakat için tek tek görüşüyorsunuz. Sizin için mülakatta dikkat edilmesi gereken kurallar nelerdir? Siz olsaydınız nelere dikkat ederdiniz?

Zira, aksi halde, açıkçası

-Bu akşam bütün işlerimi bitirmeliyim. Zira yarın tatile çıkacağım.

-Hemen çıkmamız gerekiyor. Aksi halde geç kalacağız.

-Açıkçası senden bunu beklemezdim.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Şikâyetçi bir insan mısınız? En çok nelerden şikâyet edersiniz?

OKUMA

FATİH SULTAN MEHMET MAHKEMEDE

Fatih, İstanbul'un sadece imarı ile uğraşmadı; aynı zamanda ilk İstanbul kadısının atanmasını da sağladı. Bursa Müderrisi Hızır Bey, şehrin ilk kadısı olarak atandı. Geçimlik olarak da kendisine Kadıköy bölgesi verildi. Kadı ile Fatih arasında geçen tarihî olayın hikâyesi ise şöyle:

İstanbul'u fetheden Fatih Sultan Mehmet, fethin üzerinden yaklaşık on sene sonra cami inşasında kullanılacak iki mermer sütunu Sinan Atik isimli Rum mimara (bazı kaynaklarda bu mimarın ismi Khristodoulos olarak geçer) teslim eder. Fatih Sultan Mehmet, fetihden on yıl sonra da Mimar Atik Sinan'a, kubbesi Ayasofya'dan daha büyük bir cami yapması için emreder. Atik Sinan her ne kadar bu işe, "Emrin başım üstüne" diyerek başlasa da malzemeler arasında bulunan yüksek mermer sütunları kendi hesabına göre ölçüp biçip "üç arşın" kestirdikten sonra yaptığı cami Fatih'in istediği ölçüde heybetli olmaz.

Fatih Sultan Mehmet, yeni yapılan camiye görünce, "Kubbesi Ayasofya'dan daha büyük olsun." emrine neden uyulmadığını sorar. Mimar, büyük bir depremde caminin yıkılacağından korktuğu için kubbesini Ayasofya'dan daha küçük yapmak zorunda kaldığını ve bu yüzden sütunları kestirdiğini söyler.

Fatih, mimarın hem Ayasofya'yı (emrine rağmen) özellikle kayırdığını düşündüğü için hem de kendinden izin alınmadan böyle bir işe kalkıştığı için, "Mermer sütunları kesen ellerin kesilmesi" emrini verir.

Mimar Atik Sinan bunu özellikle yapmadığını, "Hesaplarına göre Ayasofya'nın kubbesinden daha büyük bir kubbenin, ilk depremde yıkılacağını" düşündüğünü söyler; ama emir büyük yerdendir ve geri dönüşü yoktur.

Fakat çevresindekilerin de cesaretlendirmesiyle, mimar haklılığına olan güvenini daha da bir pekiştirir ve İstanbul'u fetheden, fatihler fatihi, Padişah Fatih Sultan Mehmet'i mahkemeye verip hakkını aramak için Kadı Hızır Bey'e şikâyet eder.

Bizzat Fatih Sultan Mehmet tarafından atanmış, Osmanlı adaletini simgeleyen Kadı Hızır Bey, mimarın dinleyip dava açılması için haklı sebep olduğuna kanaat getirir ve Fatih Sultan Mehmet'in mahkemeye çıkarılmasına karar verir.

Fatih mahkemeye gelir ve duruşma başlar. Fatih Sultan Mehmet çok büyük bir insan olabilir ama emrindeki birini mahkeme etmeden cezalandırmamıştır. Karşı taraf savunmasını yapar, mimar gerekçelerini açıklar ve kadı kararını verir. Fatih Sultan Mehmet suçlu bulunur ve kendisi de mimara uyguladığı cezaıyla yani elleri kesilerek cezalandırılacaktır. Bunu duyan Mimar Atik Sinan kulaklarına inanamaz ve kadıya yalvararak şikâyetini geri çeker. Kadı, bunu göz önünde bulundurarak cezayı maddi tazminata çevirir ve mimara yüklü bir miktarda para verilmesine karar verir.

Evliya Çelebi'nin aktardığına göre, karardan sonra Fatih, çıkardığı demir sopayı kadıya göstererek, "Eğer sen Allah'ın hükmünü uygulamayıp, elimi kesmeye beni mahkûm etmeseydin bununla başını paramparça ederdim" der. Kadı Hızır Bey de sakladığı kamayı çıkararak cevap verir: "Sen de benim hükmümü kabul etmeseydin, ben de bununla seni delik deşik ederdim."

Mimarın yaptığı bu cami gerçekten de 1766 depreminde yıkılmış, yerine Fatih Külliyesi yapılmıştır.

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Mimar Atik Sinan hangi sebepleri göz önünde bulundurarak padişahın emrini yerine getirmemiştir?
2. Osmanlı dönemindeki adalet sistemi ile günümüzdeki adalet sistemi arasındaki fark sizce nedir?
3. Osmanlı dönemindeki kadının önemini anlatınız?

3 Aşağıdaki kelimeleri cümle içinde kullanalım.

Kadı: .....

Heybetli: .....

Kanaat getirmek: .....

Tazminat: .....

Hüküm: .....

Mahkûm etmek: .....

Kama: .....

Delik deşik etmek: .....

DİL BİLGİSİ

Bağlaçlar

Zira / Çünkü (Because, Likewise/Because): “Yeter ki şu ikramiyeli çikolatalardan vazgeçiniz. Zira görüyorum ki merakınız günden güne artıyor.” -N. Hikmet.

Aksi halde / Aksine (Otherwise /On the contrary / Unless): Yoksa, öyle olmazsa, aksi takdirde: “Aksi hâlde, koşulların ve ilişkilerin verimsizliğini izleyiciye nasıl algılatırız?”

Açıkçası / Doğrusu (Frankly, Honestly, Clearly, Sincerely): Açık bir biçimde: “Açıkçası durmadan yakınan o kadınlara burun kıvırdım.

4 Aşağıdaki kelimeleri boşluklara yerleştirelim.

nihayet / zira / aksi halde / böylece

Anlatıldığına göre, Sasani hükümdarlarından Adil Nuşirevan, güzel bir yaz günü, adamlarıyla ava çıkmış. O tepe, bu yamaç epey uğraştıktan sonra, hükümdarın adamları bir dağ keçisi vurmuşlar. .... vurdukları dağ keçisini düze indirip kebab yapmak hükümdara sunmak istemişler.

Düze iner inmez ateş yakmışlar. Avı kesmişler, kızartmak için hazırlamışlar. Bakmışlar ki yanlarında tuz yok. Yakınlarda bir köy varmış.

Tuz getirmesi için bir asker görevlendirmişler. Yola çıkmadan önce Adil Nuşirevan askeri çağırmış. Karşısına alıp:

–“Tuzu para ile al!” demiş.” “..... bedava alma adeti çıkar, köy harap olur”

Etrafındakiler:

–“Bu kadcılık şeyden ne zarar gelir ki, padişahım?”

Padişah şöyle cevap vermiş:

–“Cihanda zulmün temeli ufacak bir şeydi. Ama her gelen onu büyüttü. .... şimdiki duruma ulaştı. Eğer padişah halkın bahçesinden bir elma yerse, etrafındakiler ağacı kökünden sökerler. .... padişah beş yumurta için zulmü reva görürse, askerleri bin tavuğu şişe vururlar.”

5 Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Kalacak yerimiz yok	a. kuşkusuz her şeyi teslim edebilirim.
2. İlk benzin istasyonundan benzin almamız gerekir	b. o halde en yakın bir otele gidelim.
3. Bu toplantıya	c. zira hep canım sıkılıyor.
4. Sana o kadar çok güveniyorum ki	ç. aksi halde yolda kalırız.
5. Bir daha hiçbir yere seninle gelmeyeceğim	d. açıkçası hepinize çok ters.
6. Benim görüşlerim	e. özellikle senin katılmanı istiyorum.

DİNLEME

ŞİKÂYETİM VAR

6 Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

SAHİL ŞERİDİ OTELI

Otelinizin Hiçbir Hizmetinden Memnun Kalmadık!

1. .... otelin yemekleri kötüydü ısıtıp ısıtıp ..... gibi, gündüz su istedim otelde içecek su bile kalmamış, otelde su yok.
2. .... 2 gün zor dayandık, üçüncü günde de ipler iyice koptu.
3. Müdürün cevabı da “....., ...” oldu.
4. .... otel görevlileri cüzdanımı ve telefonumu .....

MarkaTon.com

Gönderilmeyen Siparişimin Para İadesini İstiyorum!

1. Ürünle ilgili ödemeyi hemen ..... . Asıl süreçte bundan sonra başladı.
2. Kargoya verdik diye bilgilendirme yaptılar ve ..... bildirdiler.
3. .... ilk defa bu kadar çalışma ..... bir firma gördüm.
4. .... cevap gelmezse yasal süreci başlatmayı düşünüyorum, hiç .....

BİLGİÇ İNSAN

Kurs Dondurma Sürecinde Sorun Çıkardılar!

1. .... iş pozisyonumdaki değişiklik ve saatler nedeniyle kursumu önce dondurmak istedim.
2. Sözleşmede ..... istediler.
3. Hukuki davalarımı açtım şu an .....

7 Aşağıdaki cümlelere doğruysa “D” yanlışsa “Y” yazalım.

1. Otelde arkadaşım ile beraber daha büyük sorun yaşamamak için anlayışlı davranmaya çalıştık. ( )
2. Sabah gittiğimiz plajdan öğlen otele döndüğümüzde odada cep telefonumu aramaya başladım. ( )
3. Alışveriş yaptığım sitede ürünü göndermedikleri hâlde yanlış bilgi vererek beni beklettiler. ( )
4. Ücret iadesi için gerekli işlemleri yaptım. Ücretin geri ödenmemesi durumunda hukuki sürece başvuracağım. ( )
5. Kayıt yaptırdığım kursta iş yoğunluğuma uymayan nedenlerden dolayı kursun dondurulmasını talep ettim. ( )

YAZMA

8 Gittiğiniz bir lokantada hesap beklediğinizden fazla geldi? Kime, nasıl şikâyet edersiniz? Lokantanın dilek ve şikâyet kutusuna bir yazı yazın.

KONUŞMA

9 Bir dil kursuna kayıt oldunuz. Kursun saati haftada 4 gün 16 saat. Kursun ücreti aylık 200 TL. Siz kursa başladınız ama ders saatleri tam değil. Haftada 3 gün 12 saat ve sınıflar çok kalabalık. Yaptığınız ödemeyi tekrar istediniz kurstan ayrılma istediğinizi söylediniz ama size geri ödeme yapamayacaklarını söylediler. Bu durumda ne yaparsınız?

MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER

Sezai Karakoç

Çocukluğu Ergani, Maden ve Dicle ilçelerinde geçen Sezai Karakoç, ilkokulu 1944'te Ergani'de bitirdi. Gaziantep Lisesinden 1950'de mezun oldu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesini kazanarak başladığı yükseköğrenimini 1955'te fakültenin maliye bölümünü bitirdi. Daha sonra 11 Ocak 1956'da müfettiş yardımcılığı görevine başladı. Görevi icabı Anadolu'yu çok gezdi ve birçok ili, ilçeyi inceleme, tanıma fırsatı buldu. 1965'ten 1973'e kadar birçok kez istifa etti. 1973'ten bu yana da hiçbir resmi görev almadı. İstanbul'da Diriliş Yayınları ve Diriliş Dergisi'ni kurdu. 1990 yılında "güller açan gül ağacı" amblemiyle Diriliş Partisi'ni kurdu. Halen partinin genel başkanlık görevini yürütmektedir. Karakoç, Türkiye'nin en önemli fikir, sanat ve kültür adamlarından biridir. Önemli eserleri şunlardır: Gün Doğmadan (şiirleri), Ruhun Dirilişi, Yitik Cennet, İslam'ın Dirilişi (düşünce), Armağan (piyes)

MONA ROSA

Mona Rosa. Siyah güller, ak güller.
Geyve'nin gülleri ve beyaz yatak.
Kanadı kırık kuş merhamet ister.
Ah senin yüzünden kana batacak.
Mona Rosa. Siyah güller, ak güller.

Ulur aya karşı kirli çakallar,
Ürkek ürkek bakar tavşanlar dağa.
Mona Rosa bugün bende bir hal var.
Yağmur iri iri düşer toprağa,
Ulur aya karşı kirli çakallar.

Açma pencereni perdeleri çek,
Mona Rosa seni görmemeliyim.
Bir bakışın ölmem için yetecek.
Anla Mona Rosa ben bir deliyim.
Açma pencereni perdeleri çek.

Zeytin ağaçları, söğüt gölgesi,
Bende çıkar güneş aydınlığına.
Bir nişan yüzüğü bir kapı sesi.
Seni hatırlatır her zaman bana.
Zeytin ağaçları, söğüt gölgesi.

Zambaklar en ıssız yerlerde açar
Ve vardır her vahşi çiçekte gurur.
Bir mumun ardında bekleyen rüzgar,
Işıksız ruhumu sallar da durur.
Zambaklar en ıssız yerlerde açar.

Ellerin, ellerin ve parmakların
Bir nar çiçeğini eziyor gibi.
Ellerinden belli olur bir kadın,
Denizin dibinde geziyor gibi.
Ellerin, ellerin ve parmakların.

Zaman ne de çabuk geçiyor Mona.
Saat onikidir söndü lambalar
Uyu da turnalar girsin rüyana,
Bakma tuhaf tuhaf göğe bu kadar.
Zaman ne de çabuk geçiyor Mona.

Akşamları gelir incir kuşları,
Konarlar bahçemin incirlerine.
Kiminin rengi ak kiminin sarı.
Ah beni vursalar bir kuş yerine.
Akşamları gelir incir kuşları.

Ki ben Mona Rosa bulurum seni
İncir kuşlarının bakışlarında.
Hayatla doldurur bu boş yelkeni.
O masum bakışların su kenarında.
Ki ben Mona Rosa bulurum seni.

Kırgın kırgın bakma yüzüme Rosa.
Henüz dinlemedin benden türküler.
Benim aşkım uymaz öyle her saza.
En güzel şarkıyı bir kurşun söyler.
Kırgın kırgın bakma yüzüme Rosa.

Artık inan bana muhacir kızı,
Dinle ve kabul et itirafımı.
Bir soğuk, bir mavi, bir garip sızı
Alev alev sardı her tarafımı.
Artık inan bana muhacir kızı.

Yağmurdan sonra büyümüş başak,
Meyvalar sabırla olgunlaşmış.
Bir gün gözlerimin ta içine bak
Anlarsın ölümler niçin yaşarmış.
Yağmurdan sonra büyümüş başak.

Altın bilezikler o kokulu ten
Cevap versin bu kuş tüyüne.
Bir tüy ki can verir gülümseyen,
Bir tüy ki kapalı geceye güne.
Altın bilezikler o kokulu ten.

Mona Rosa. Siyah güller, ak güller.
Geyve'nin gülleri ve beyaz yatak.
Kanadı kırık kuş merhamet ister,
Ah senin yüzünden kana batacak.
Mona Rosa. Siyah güller, ak güller.

Sezai KARAKOÇ

Türkiye’de Saygı

Türkiye’de yabancı birisine hitap ederken bay veya bayan oluşuna göre “amca/teyze” ya da “birader/bacım” gibi ifadeler sıklıkla kullanılır. Türklerde saygı ifadesi olarak gösterilen bir davranış biçimi de el öpmedir. Yaşça küçük olanların büyüklerine saygı ve sevgilerini göstermek için ellerini öpüp alınlarına götürmeleri şeklinde uygulanan geleneksel bir davranış biçimidir. El öpen veya eli öpülen kişinin erkek ya da bayan olmasının önemi yoktur. Yaşlı bir bay veya bayanın tanıdık olsun olmasın herhangi bir gence “oğlum”, “kızım” ya da her ikisini de kapsayabilen “evladım”, “çocuğum” veya “yavrum” gibi kelimelerle hitap etmesi, Türk toplumunda az rastlanılır bir durum değildir.

Kore de Saygı ve Uygun Hitaplar

Kore’de yaşlılara her zaman saygılı davranılmalıdır. Gençler, kendilerinden büyüklere asla adlarıyla hitap edemezler. Örneğin bir kız ağabeyine ancak “oppa”, ablasına “onni” diyebilir ama kendisinden küçük kardeşlerini isimleriyle çağırabilir. Bir erkek ağabeyine “hyong”, ablasına ise “nuna” şeklinde hitap etmelidir. Kendinden büyüklere isimleriyle seslenen küçükler, azar işitebilirler.

Bir kişinin aile içindeki konumu, karşı tarafa o ailedeki baskın erkeğe yakınlığı referans alınarak aktarılır. Örneğin bir ailedeki baskın erkeğin adı Kyong-bin olsun. Kyong-bin’in annesinin kardeşi, Kyong-bin’in teyzesi olarak tanıtılır; Kyong-bin’in kız kardeşi kendi ismiyle değil, Kyong-bin’in kız kardeşi olarak takdim edilir.

Gençlerin televizyon ekranında yaşlılara saygısızca davranması Kore toplumunda hiç hoş karşılanmaz. Ağustos 2005’te KBS kanalı, yayınladığı bir dizide bir gelinin kaynanasını tokatlaması sebebiyle Kore Yayın Komisyonu tarafından cezalandırıldı.

Konuşurken insanların gözlerinin içine direkt olarak bakmak kabalık ve saygısızlık olarak görülür. Örneğin bir erkek çocuk babasıyla konuşurken, bir tartışma içinde bile olsa babasının gözlerinin içine bakamaz.

Yaş, kişilerarası ilişkilerde belirleyici bir faktör olduğundan, aynı yaşta görünen kişilerin birbirlerine yaşlarını sormasına çok sık rastlanır.

Bir kişiye herhangi bir nesne uzatırken, bunu tek el yerine iki elle yapmak nezaket gereğidir. Örneğin çay ikram edilirken, ikramı yapan kişi fincanı iki eliyle tutar. Aynı şekilde ikramı kabul eden kişi de fincanı iki eliyle alır.

Fransa’da Saygı

Fransızlar öncelikle misafirperverliği çok severler, misafirlerini ilk defa ağırlıyorlarsa eğer genellikle ağırlamanın gösterişli bir havada geçmesi için özen gösterirler. Bir Fransız aile tarafından evine davet edilmek, birlikte uzun zaman geçirmenizi gerektiren bir olaydır. Fransızlar selamlaşmak için genelde el sıkışmayı tercih ederler. Masada yemeğe başlamadan önce yemeğin herkese servis edilmesini mutlaka beklerler. Sigara içmek için önce müsaade istenmesini uygun görürler. “Siz” kelimesi, konuşurken saygıyı, mesafeyi ifade eder. Az tanıdığımız veya kendimizden daha yaşlı kişilere, hiyerarşik üstlerimizle seslenirken bu kelimesi sürekli kullanırlar. “Sen” kelimesi sevgiyi ve yakın arkadaşlığı ifade eder. Türk kültürü ile Fransız kültürü arasında belli başlı bazı benzerlikler vardır; mesela, dostlar arasında senli benli konuşmaya genellikle kendiliğinden ve doğal bir şekilde geçilir. Fransızlar, kendilerinden daha yaşlı biriyle, kendisi söylemediği sürece senli benli konuşmazlar.

Sizin ülkenizde bu tarzlarda saygı kültürü var mı?

SÖZÜN ÖZÜ

Şikâyet, zayıfların silahıdır. **Hazreti Ebubekir**

Çok şikâyet edenler, çok şikâyet edilenlerdir. **J. Rousseau**

NELER ÖĞRENDİK

1. Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Gelecek ay bu zamanlar tatil yap..... olacağım.
2. Buraya geldiğim iyi oldu. Böylelikle seni gör..... oldum.
3. Ne zaman seninle buluş..... olsak bir işim çıkıyor.
4. Birkaç ay sonra okuldan mezun ol..... olacaksınız.
5. Yarın bu saatlerde Ankara'ya git..... olacağım.
6. Nerelerdesin? Uzun zamandır buralara gel..... oldun.
7. Bu aralar sağlığıma çok dikkat ediyorum. Her gün spor yap..... oldum.
8. Geç kalmasaydın, şu anda yemeğimizi ye..... olacaktık.
9. Bu kafeye gelmemiz iyi oldu. Böylelikle dinlen..... oldum.
10. Son zamanlarda yüzün hiç gül..... oldu. Bir derdin mi var?

2. Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Acele etmemiz gerekir a. çok beğeneceğini düşünüyorum.
2. Bu projelerden birini seçmeliyiz b. aksi halde uçağı kaçıracamız.
3. Açıkçası annemin bu hediyeyi c. doğrusu beğendiğim hiç olmadı.
4. Bu günlerde dışarı çıkılmaz ç. zira hava çok soğuk.
5. Bu hafta vizyona giren filmlerden d. zira başka seçeneğimiz yok.

3. Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

1. Benim çalış..... sen de çalış.
2. Film seyret..... derslerine çalışsan başarılı olursun.
3. Kuaförün saçımı boya..... ben de evde boyadım.
4. Manzara evin bu penceresinden görün..... diğerlerinden görünmüyor.
5. Bu yolda git..... yere ..... ona eşlik ettim.
6. Bugün için çalış..... çalıştık. Yarın devam ederiz.
7. Ali zeki ol..... da kurnazdır. Dikkat etmelisin.
8. Hiçbir şey planla..... olmadı. Umarım bu sorunları çözeriz.
9. Gör..... şimdi çok işim var. Lütfen sonra gel.
10. Hava yarın bugün de ol..... karlı olacakmış.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Hararetili bir konuşmaya rahatça katılabilirim.	1	2	3	4	5
2. Öz geçmişimi yazarak bir iş başvurusunda bulunabilirim.	1	2	3	4	5
3. Şikâyet ve dileklerimi dile getirebilir ve yazabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

algılama
analitik
arşın
arzuhal
arzuhalci
aşırı makyaj
atanma
avuç
biçare
bilinçli
bizzat
cihan
çirak
dart
dava
esna
frekans
hasır
hekim
heybetli
ıstırab
imaj
iskemle
izin tezkeresi
kadı
kama
kamış
külliye
makam
makul
maruzat
motivasyon
mülakat
organizasyon
rütbe
satır
sektör
staj
sütun
tabure
tazminat
uçuk kıyafet
unvan
üstat
vizyon
yasal süreç
zulüm

FİİLLER

artış göstermek
arz etmek
benimsemek
çare aramak
kanaat getirmek
ölçüp biçmek
uğraşmak

KALIP İFADELER

delik deşik etmek
derdine çare olmak
emri başı üstüne
ipler koptu

BECERİLER

Mesleki, akademik bilgiler içeren metinleri anlama
Uzun, detaylı metinler yazabilme

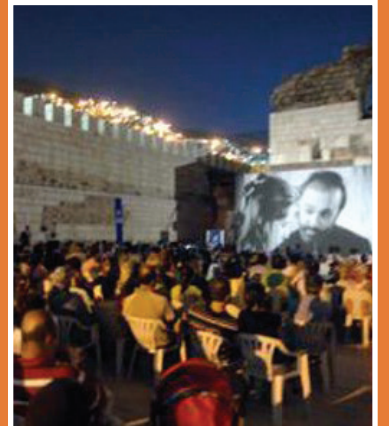
DİL BİLGİSİ

Bağlaç olan 'ki'
Ki'li bağlaçlar (Demek ki, yeter ki, tut ki, şöyle ki, nasıl ki, illâ ki, nedir ki, kaldı ki)
Tezlik fiili
Sürerlilik fiili
Yaklaşma fiili

KELİMELER

Sinema dünyası

FİLM ŞERİDİ GİBİ

beğeniyorum ki, öyle güzel oynuyor ki

-O diziyi o kadar çok beğeniyorum ki sana anlatamam.

-Rolünü o kadar güzel oynuyor ki herkes gerçek zannediyor.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki kelimeleri tanımlarıyla eşleştirelim.

çekim kurgu (montaj) efekt set yönetmen (rejisör) matine suare aktör aktris

1. Sinema, tiyatro, konser vb. sanatsal etkinliklerin gündüz gösterisi. ....
2. Ses ya da ışık yönünden sahnede etki sağlayan aygıt ya da aygıtların tümü. ....
3. Bir filmin çevrilişi sırasında elde edilen görüntüler arasından seçim yaparak bunları belirli bir anlatıma göre düzenleme işi. ....
4. Sinema, tiyatro, konser vb. sanatsal etkinliklerin gece gösterisi. ....
5. Bir filmin çekimi için gerekli hazırlıkların yapılmasında uzmanlık alanlarına göre katkı sağlayan bütün birimler. (saç, makyaj, kostüm, kamera, ses ve ışık, montaj, görsel efekt vs.) ....
6. Sinema ve tiyatrodaki erkek sanatçı. ....
7. Alıcının sürekli olarak çalıştırılmasıyla elde edilen film parçası. ....
8. Sinema ve tiyatrodaki kadın sanatçı. ....
9. Bir oyunu, gerekli ön hazırlığı ve yorumu yaptıktan sonra, inandırıcı ve sanatsal bir biçimde, çeşitli alanların sanatçıları, uzmanları ile işbirliği yaparak sahneye çıkaran sanatçı. ....

OKUMA

LUMIERE KARDEŞLER

“Edison’un kinetokobu bizi, kalabalık bir salondaki seyircilere, hareket eden insanlara, nesnelere hareket eden bir perde üzerinde, gerçeğe uygun bir biçimde gösterebilme düşüncesine yöneltti. 1894 yılı sonuna doğru bir sabah kardeşimin odasına gittiğimde bana rahatsızlandığı için gece uyuyamadığını ve düşündüklerimizi gerçekleştirebilecek bir düzenek hazırladığını söyledi. Kardeşim bir gecede sinematografi bulmuştu.”

Sinema, hayatın bir yansıması aslında çoğu kez de hayatımızın izdüşümü. Bazen de hayallerimizi harekete geçiren ve belki de hiçbir zaman yaşamımızda göremeyeceğimiz ayrıntıları bize gösteren bir görüntüler geçidi... İlk kareler beyaz perdeye yansıdığı anda Lumiere Kardeşler nasıl bir mucizeye imza attıklarının farkında değillerdi.

İlk gösteride şu filmler vardı: Lyon’daki Lumiere Fabrikası’ndan İşçilerin Çıkışı, Bebeğin Kavgası, Trenin La Ciotat Garı’na Gelişi, Alay, Nalbant, Kâğıt Oyunu, Ayrık Otlar, Duvar, Deniz...

Ücretli olan bu gösteriyi tam 35 kişi seyretti. Aslında seyirciler nasıl bir devrimi seyrettiklerinin farkında bile değillerdi o sırada. Lakin gösteri çok beğenildi. Özellikle “Trenin La Ciotat Garı’na Gelişi” adlı görüntü çok büyük ilgi gördü. Hatta seyircilerin, üzerlerine gelen treni gördüklerinde heyecan içinde çığlık attıkları ve sandalyelerinin altına saklanmak istedikleri söylenir.

Başlangıçta kardeşler bu işin geleceğinden ümitsiz oldukları için çekimleri yalnızca altı ay ile bir yıl arasında devam ettirebileceklerini düşünürler.

1896’da İstanbul’a geldiler. “Haliç’in Panoraması, Boğaziçi Kıyılarının Panoraması, Türk Topçusu, Türk Piyadesinin Geçit Töreni” adlı filmleri çektiler. İki yıl sonra kardeşlerin elinde 1000’e yakın film vardı. İzleyenlerin ancak okuyarak ya da gezerek elde

2 Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Lumiere Kardeşler'e ne ilham kaynağı olmuştur?
2. Lumiere Kardeşler'i sinematografi bulmaya iten nedir?
3. Lumiere Kardeşler nasıl bir mucizeye imza atmışlardır?
4. Lumiere Kardeşler'in çektikleri filmler insanlığa neler kazandırmıştır?
5. "Onların ışığı bugün bile bize yansımaya devam ediyor." sözünü açıklayınız.

3 Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarını tanımlarıyla eşleştirelim.

1. uzantı	a. yüksek bir yerden bakıldığında göz önüne serilen geniş görünüş
2. düzenek	b. bölüm, kol, dal, kesim
3. panorama	c. yapıtların önceden denetlenmesi ya da kısıtlanması işi
4. sansür	ç. dayanamayarak bir işi yapma durumuna girmek
5. bağlam	d. herhangi bir olguda olaylar, durumlar, ilişkiler örgüsü veya bağlantısı
6. çığır açmak	e. mekanizma
7. kendini alamamak	f. gittikçe, yavaş yavaş, zaman ilerledikçe
8. canı gönülden	g. bir alanda yeni bir yol, yöntem başlatmak
9. ışık tutmak	ğ. düşüncesiyle kılavuzluk etmek, tutacağı yolu göstermek
10. an be an	h. içtenlikle, çok isteyerek

YA SİZ?

Siz bir yönetmen olsaydınız hangi konularda film yapardınız? Neden?

edebilecekleri bilgileri, olayları beyaz perdede görmelerini sağlayan yeni bir iletişim yöntemi çıkmıştı ortaya. Ayrıca bu dokümanlar belgesel niteliği taşıyor ve tarihe ışık tutuyordu.

Lumiere Kardeşler, tarih Mayıs 1896'yı gösterdiğinde Rus Çarı II. Nikola'nın halkı selamlamasını çekerlerken tribün çöker. Görüntüler an be an kayıt altına alınır kardeşlerce. Kayıtlara sonrasında polis el koyar, kayıtların halka gösterilmesi engellenir ve tarih, ilk sansürle karşılaşır.

Kardeşlerin ünleri ve filmleri hızla yayılırken tepkilerle de karşılaşılır. Amerika'da halk bu filmleri seyretmek için yoğun bir istek duyarken üreticiler "Amerika, Amerikalıdır." diyerek kardeşlere engel olmaya çalışırlar.

Zaman ilerledikçe izleyici artık perdeden geçen görüntülerden ziyade bir hikâyenin resmedilmesine daha çok ilgi duymaya başlar. Böylece Lumiere sineması, gördüğü ilgiyi kaybeder. Lakin onların açtıkları yol bizi bugünün dev sinema sektörüne taşır.

Louise Lumiere yaptıkları sanatı, hayatı yansıtmak olarak tanımlayacaktır bir konuşmasında. Onlar için sinema, yaşamın bir uzantısıdır. Tıpkı kalemin, kılıcın ya da elin bir uzantısı olması gibi... Kardeşler kameralarını bu bağlamda önce kendi yaşamlarının uzantıları için daha sonra da tanımadıkları yaşamların uzantıları için kullandılar. Lakin bunun yeni bir çığır açacağını hiç düşünmediler. Onların açtıkları kapıdan kimlerin geçeceğini bilselerdi acaba nasıl bir tepki gösterirlerdi! İşte bunu hiçbir zaman öğrenemeyeceğiz.

"Lumiere" Fransızca ışık anlamına gelir. Onların ışığı bugün bile bize yansımaya devam ediyor. Eğer Lumiere Kardeşlerin bu bilim merakları ve yaşamı yansıtmaya tutkuları olmasaydı biz bugün bunların hiçbirini yapamayacaktık. Bu yüzdendir ki önlerinde saygıyla eğilmekten kendimi alamıyorum ve onları canı gönülden alkışlıyorum.

BAĞLAÇ OLAN “Kİ” (Use of “Kİ” as a Conjunction)

“ki” bağlacı kendinden önce ve sonra gelen cümleleri “bu sebepten, bu yüzden” anlamlarıyla birbirine bağlar. Kendinden önceki ve sonraki kelimelerden ayrı yazılır.

The conjunction “ki” connects two sentences with a meaning of “thus, therefore”. It is written separately from the previous and following words.

Örnek:

Oyun o kadar güzeldi ki herkes ayakta alkışladı.

Ne var ki herkes ona inanıyordu.

Bilmem ki nasıl anlatayım.

Ne yazık ki olay sandığın gibi olmadı.

Bir şey biliyor ki konuşuyor. (sebep-sonuç)

Birisinden alıntı yapılacağı zaman kullanılır.

It is used when someone is quoted.

Örnek:

Atatürk diyor ki: ... (açıklama)

Özneyle veya tümleçlerle ilgili açıklama yapılacağı zaman kullanılır. Bazen “ki” ile başlayan bu açıklama iki kısa çizgi arasında verilir.

It is used when there is an explanation about the subject or object. Sometimes, the explanation starting with “ki” is hyphenated.

Örnek:

Ben ki hep sizin için çalıştım. (pekiştirme)

O yerden -ki herkes kaçır- sen de kaç.

“ki” yakınma, kınama vb. duyguları anlatmak için bir cümlenin sonuna getirilir.

It is brought to the end of a sentence to describe feelings such as complaint, condemnation etc.

Örnek:

Bu sınavı kazanabilir miyim ki... (kuşku)

Ona güvenilmez ki! (yakınma)

O beni sevmez ki!

Bir soru cümlesinin sonuna getirildiğinde şüphe veya endişe anlatan bir söz:

When this conjunction comes to the end of question sentence, it expresses doubt or concern.

Örnek:

Acaba ceza verirler mi ki?

Başka şansım var mı ki?

Tekrar edilen kelimeler arasında kullanılan “ki” anlamı kuvvetlendirir.

When it is used between the repeated words, it strengthens the meaning.

Örnek:

Adam belâ ki ne belâ...

Kadın görgüsüz ki ne görgüsüz.

Abartma anlamı katar.

It adds exaggeration to the meaning.

Örnek:

Bugün öyle yorgunum ki...

Bu bağlaç birkaç örnekte kalıplaşarak bitişik yazılmaktadır.

It adjoins and takes a fixed form in some cases.

Örnek:

Belki, çünkü, hâlbuki, mademki, meğerki, oysaki, sanki, illaki

4 Aşağıdaki testi çözelim.

1. Aşağıdakilerden hangisinde “ki” yanlış yazılmıştır?

- a. Seninki bir lafla yine ortalığı karıştırmış.
- b. Sendeki saç kimde var?
- c. Anladımki artık onu sevmiyorum.
- ç. Ondaki güzellik dillere destan.
- d. Ondan öylesine nefret ediyorum ki anlatamam.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “kuşku” anlamı vardır?

- a. O, küçücük bebeğe tek başına bakamaz ki.
- b. Ona güvenilir mi ki?
- c. Öyle susadım ki...
- ç. Çocuk öyle yaramazdı ki görme.
- d. Artık özür dilesem de beni affetmez ki.

3. Aşağıdakilerden hangisinde “ki” yanlış yazılmıştır?

- a. Öyle bir sofraya hazırlamış ki yeme de yanında yat.
- b. Öylesine kızmıştki herkes saklanacak delik aradı.
- c. Kiminkini aldığını hâlâ söylemeyecek misin?
- ç. Belli ki söylediğin sözler çok dokunmuş.
- d. Bu akşamki yarışmacı İzmir’denmiş.

4. Aşağıdakilerden hangisinde “ki” yanlış yazılmıştır?

- a. Ayşe öyle yaşlanmış ki anlatamam.
- b. Seninki hâlâ uyanık.
- c. Yanındaki adam kimdi?
- ç. Sınavda ki soruların hepsini çözdün mü?
- d. Duydum ki unutmuşsun, gözlerimin rengini.

5. Aşağıdakilerden hangisinde “ki” yanlış yazılmıştır?

- a. Gelmedin ki o güzel yemeklerden yiyessin.
- b. Beni hiç aramadı ki!
- c. Söylediklerimi anlıyor mu ki?
- ç. Şunu unutmaki ben asla yalan söylemem.
- d. Doğruyu söyleyen de inanmaz ki.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde endişe anlamı vardır?

- a. Geç kalırsam bana kızarlar mı ki?
- b. Öyle uykum var ki!
- c. Ben ki onu o kadar seviyorum...
- ç. Öyle güzeldi ki herkes ona bayıldı.
- d. Kimse onun yanına gitmiyor ki!

7. Aşağıdakilerden hangisinde “ki” yanlış yazılmıştır?

- a. Ona öyle bir ders verdim ki bir daha asla yapmaz.
- b. Trafik o kadar yoğunki Ahmet henüz köprüyü geçememiş.
- c. Kim ki benim arkamdan böyle konuşan?
- ç. Şunu bil ki bu ortaklık burada biter.
- d. Oku ki öğrenesin!

8. “ki” bağlacı, aşağıdaki cümlelerin hangisinde “koşul” ilgisi kurmuştur?

- a. Kapıyı açıyordum ki telefon çaldı.
- b. Senin sözlerini hiç unutmadım ki.
- c. Testleri çöz ki konuyu iyice anlayasın.
- ç. Bu çocuk öyle yaramaz ki sorma.
- d. Sınav başlamıştı ki kapı açıldı.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “merak” anlamı vardır?

- a. Sizinle tatile çıkacağıma öyle seviniyorum ki...
- b. Benim gördüğüm yanlış hiçbiriniz bulamadınız ki...
- c. Bizim evde çalışmayı kabul eder mi ki?
- ç. Bu adama nasıl güvenilebilir ki?
- d. Zamanında gel ki işimizi çabuk bitirelim.

DİNLEME

BİLİNÇALTINA YÖNELİK MESAJLAR

5 Aşağıdaki cümleler doğruysa “D”, yanlışsa “Y” yazalım.

1. Subliminal mesajlar, bilinçaltına yönelik gizli mesajlardır. ( )
2. Sinema ve televizyon filmleri bir saniyelik 25 kareden oluşur. ( )
3. 25. karenin temel mantığı, mesajı bilinçaltına göndermektir. ( )
4. Filmlerde ve reklamlarda gözle görülen mesajlar, ister istemez bilinçaltına kaydediliyor. ( )
5. Subliminal mesajların amacı bir ürünün reklamını yapmaktan çok, bir inancın ya da görüşün propagandasını yapmaktır. ( )
6. Subliminal reklamlar insanların bilinçli seçim hakkını elinden alarak onları gizlice kendi hedefine ve ideolojisine göre yönlendirmektedir. ( )
7. Subliminal teknoloji çizgi filmlerde, şarkılarda, reklam panolarında, filmlerde yasal olarak kullanılıyor. ( )
8. Çizgi filmler, aslında çocuklara sevgiyi, kardeşliği öğretiyor. ( )
9. Çocukların şahsiyetinin oluştuğu (0-7) yaşlarda verilmek istenen düşünceler, sanal reklamlarla bilinçaltına gönderiliyor. ( )
10. Televizyonda izlediğimiz pek çok dizide ya da filmde, sanal reklamlarla karşılaşırız. ( )

YAZMA

6 65 yaşındasınız. Bir anda kendinizi çok tehlikeli bir olayın içinde buldunuz. Geçmişteki yaşantınız film şeridi gibi gözünüzün önünden geçiyor. Yaşamınızın nasıl olduğunu yazalım.

KONUŞMA

7 Subliminal mesajların, hedefteki kitlenin bilinçli seçim hakkını elinden alarak onları gizlice kendi hedefine ve ideolojisine göre yönlendirmesi dünyayı nasıl değiştirebilir?

Günümüz medyasında reklamların subliminal mesajlar içerdiğine katılıyor musunuz? Tartışalım.

ÜNİTE 5

FİLM ŞERİDİ GİBİ B. VE ÖDÜLÜN SAHİBİ

Demek ki, yeter ki, tut ki, şöyle ki, nasıl ki,
illaki, nedir ki, kaldı ki

-Demek ki sana verdiğim ceza yeterli olmadı.
-Yeter ki sen gel, seni istediğin yerlere götürürüm.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki türlerle film isimlerini eşleştirelim.

Tarihî	Robinson Crusoe
Bilim kurgu	Pretty Woman
Belgesel	Star Wars
Macera	Vahşi Hayat
Polisiye	Fetih 1453
Romantik	Seven (7)

OKUMA

SUSUZ YAZ

Berlin Film Şenliği'nde Türk sinemasının ilk büyük zaferi: Metin Erksan, bu uluslararası şenlikte en iyi film seçilen "Susuz Yaz"la büyük ödül "Altın Ayı"yı kazandı. Ve bu ilk filmindeki başarılı rolü için Türk Kadınlar Birliği tarafından Hülya Koçyiğit, yılın kadın sanatçısı seçildi.

Daha sonra Metin Erksan, Susuz Yaz'la Venedik Film Festivali "Merito Biennale"de bir ödül daha kazandı.

METİN ERKSAN'LA ROPÖRTAJ

Türk sinemasının uluslararası bir ödül alan ilk filmi olan "Susuz Yaz"ı konuştuk, restore edilmiş versiyonuyla geçen hafta Cannes'da yeniden galası yapılan filmin yaratıcısı Metin Erksan'la.

Erksan ile konuşmak, gürül gürül akan bir şelaleden bardağa su doldurmaya çalışmak gibi... Bu birikim bizim sayfalara sığacak gibi değil... Sohbeti olabildiğince "Susuz Yaz" ile sınırlı tutmaya çalıştık.

"Susuz Yaz"ın çekildikten 45 yıl sonra Cannes'da galası yapıldı. Ne hissettiniz?

Çok trajikomik bir hikâye bu.

Anlatır mısınız?

Başında Martin Scorsese'nin olduğu "Dünya Sinema Vakfı" diye bir kurum var. Vakfın ödevi, eski filmleri restore edip gün ışığına çıkarmak. Scorsese, Fatih'e (Akın) demiş ki, "Sen de Türk sineması hakkında filmler bul." Fatih de ilk "Susuz Yaz"ı seçmiş. Biliyorsun 2004'te "Duvara Karşı" ile Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı ödülünü aldı. 1964'te, yani ondan 40 yıl evvel o ödülü benim yarattığım, senaristi, prodüktörü ve rejisörü olduğum "Susuz Yaz" almıştı. Halef selefiz yani. Fatih'in Türkiye'den ilk o filmi restore etmesi çok doğal bu nedenle.

Neden trajikomik dediniz?

Filmin negatifi yurt dışına kaçırıldı diye biliyorduk. İstanbul'da bir banka kasasında bulundu. Evet, Fatih bana gelip de durumu söylediğinde ona, "Şimdi burada polisiye bir olay başladı." dedim. Çünkü öncelikle filmin bulunması lazım. Fatih geldi bana, "Film nerede?" dedi. Ben de dedim ki, "Negatif yurt dışına kaçırıldı, yok". Türkiye'de sadece negatiften kötü bir kopyası var. Fatih zaten oradan seyretti. Ama orijinal negatifi peşine düştü ve filmi ortaya çıkardı. Ben de bilmiyordum negatiflerin İstanbul'da olduğunu. Üstelik de en son bobin kayıp. Film, Almanya'dan Berlin Film Festivali'nden kalma bir kopyadan tamamladılar. Bir mucize yarattı Fatih.

Peki, “Susuz Yaz”ın hikâyesini anlatır mısınız?

Mülkiyet meselesi beni çok ilgilendiriyor. İlk olarak, “Yılanların Öcü”nde toprak mülkiyeti üzerine bir film yapmaya çalıştım. Sonra bir de su mülkiyeti üzerine film yapayım dedim, o da “Susuz Yaz”. Önce kendim bir hikâye yazdım ama Necati Cumalı’nın hikâyesinden çektim filmi. Üçüncü filmim de insan mülkiyeti üzerineydi “Kuyu”.

Hülya Koçyiğit’in de ilk filmi. Nasıl verdiniz ona rolü?

Başrolleri önce Türkan (Şoray) ile Ayhan’a (Işık) teklif ettim. Çok büyük para istediler, sonra da “Biz köylü elbisesi giymeyiz, Anadolu’ya da gelmeyiz.” dediler. Onun üzerine kız kardeşi Nilüfer vesilesiyle Hülya’yı tanıdım. Ben yıldız avcısı değilim. Bazen “star maker” falan derler benim için, alakası yok. Ben oyuncu olmayan hiçbir erkek veya kadına oyunculuk teklif etmedim. Hülya istedi o rolü, öyle verdim.

Filmi bugün çekseniz neyi değiştirirsiniz?

“Susuz Yaz”a bugün şöyle başlardım. Avuçlarına su alan bir adam bekler. Tutar elinde o suyu, durur. Ama ne yaparsa yapsın parmaklarının arasından akar o su... Hâlbuki toprak olsa durur. İşte böyle başlardım. Ha, bir de

“Susuz Yaz”dan sonra çok garip bir şey oldu. Filmi çektiğim zaman su kaynakları hariç bütün sular devletindi. Yalnız kaynaklar kimin tapulu arazisinde çıkıyorsa ona aitti. Ama filminden sonra kanun çıktı, kaynaklar devlete geçti. Dünyada acaba kaç film kanun çıkarmıştır?

Filmin özellikleri saymakla bitmiyor yani... İlk Altın Ayı alan, kanun çıkaran... Başka?

Bir de “Susuz Yaz” çok kritik bir zamanda kazandı o ödülü. 1963’ten sonra Almanya’ya giden bütün işçilerde benim hakkım var. Almanlar filmi görünce “Aaa, bunlardan da sinemacı çıktı.” dediler.

Sık sık sinemaya gidiyor musunuz?

Uzun yıllar hiç gitmedim. Ben televizyonda seyredirim. Zaten evden de pek çıkmam. Üniversiteye ders vermeye gider gelirim.

TV dizilerini de seyrediyor musunuz?

Seyrediyorum. “Elveda Rumeli”yi çok seviyorum. Bizim Serdar Akar yapıyor. Mesela orada oynayanlar, özellikle de kadınlar inanılmaz iyi. Hele Berrak Tüzünataç ve anne (Şebnem Sönmez). Ne müthiş oyuncu o anne. Bazıları ona Helen Mirren derki ben de çok severim- Helen Mirren onun yanında sönük kalır.

Neden Cannes’daki galaya gitmediniz?

Ben festivalleri sevmem. Üstelik dün akşam bir-iki parça gördüm Cannes Festivali’nden, soytarılık! Erkekler smokinlerle penguenlere benziyor, bütün kadınlar da Harry Potter’daki cadılara! Bir kere daha nefret ettim. Giremem onun içine. Şöyle ki Roma İmparatorluğu zamanında gladyatörler vardı. İmparatorluk son derece rezil bir şekilde insanları dövüştürür, birbirlerine öldürtürdü. Mecburdu insanlar, köle çünkü... Cannes’daki imparator da para, onlar da paranın köleleri. Aynı gladyatörler gibi dövüşmeye gelmişler. Bu sefer bıçaklarla, silahlarla değil, filmlerle dövüş ediyorlar para uğruna. Öyle festivale gitmem ben!

25 yıldır kameradan uzaksınız. Hiç mi aklınızdan film çekmek geçmiyor?

Ooo, geçmez mi?

Nasıl tutuyorsunuz kendinizi?

Ben bugüne kadar ne “Film yapmayacağım.” ne de “Film yapacağım.” dedim. Ama şu dakika bir film yapmak istiyorum. İçimden geliyor şimdi, çok istiyorum bir film yapmak. Michelangelo’nun hayatının son demlerinde söylediği bir laf var: “Yahu, şimdi resim yapmayı öğrendim ama ölüyorum.” Bu bana çok güzel geliyor. Geriye dönüp baktığım zaman, çektiğim filmleri hiç beğenmiyorum. Ama galiba şimdi bir film yaparsam fena bir film olmaz. Ben de film yapmayı öğrendim çünkü.

2 Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Dünya Sinema Vakfı'nın görevi ne?
2. Fatih Akın'ın Türk sineması ile ilgili verilen görevde "Susuz Yaz"ı seçmesinin nedeni ne?
3. Fatih Akın nasıl bir mucize yarattı?
4. Metin Erksan "Susuz Yaz"ın senaryosunu yazarken nelerden ilham almıştır?
5. Hülya Koçyiğit "Susuz Yaz"ın nasıl başrol oyuncusu oldu?
6. "Susuz Yaz" o yıllarda Türkiye'de neleri değiştirmiştir?
7. Metin Erksan "Cannes Film Festivali" ile "Roma İmparatorluğu"nu hangi yönlerden karşılaştırıyor?

3 Aşağıdaki cümleler doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazalım.

1. "Susuz Yaz" Venedik Film Festivali "Merito Biennale"de bir ödül kazandı. ( )
2. Türk sinemasının uluslararası bir ödül alan ilk filmi "Yılanların Öcü"dür. ( )
3. 2004'te "Duvara Karşı" ile Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı ödülünü aldı. ( )
4. Susuz Yaz filminin negatifi İstanbul'da bir banka kasasında bulundu. ( )
5. Susuz Yaz, toprak mülkiyeti konusunu işleyen bir filmidir. ( )
6. Susuz Yaz, 1963'ten sonra Almanya'ya giden işçileri konu alan bir filmidir. ( )

YA SİZ?

Sizin ülkenizde uluslararası bir festivalde ödül bir film var mı? Anlatalım.

DİL BİLGİSİ

"Ki" İle Birleşmiş Bağlaçlar (Conjunctions adjoined)

Nitekim / Nasıl ki (Thus, Hence, In fact, Just as)

"Gerçekten, nasıl ki" anlamında bağlaç olarak kullanılır. İki cümleyi karşılaştırma ve benzetme ilgileriyle birbirine bağlar. *It is used as a conjunction with a meaning of "really, in fact". It connects two sentences by aspects of comparison and analogy.*

Örnek:

Nasıl ki emeklemeden yürüyemiyorsak ehliyet almadan da araba kullanmamalıyız.
Davranışları hiç de hoş değildi nitekim annesi de bundan hoşlanmadı.

Demek ki (Therefore, that is to say)

Kelimeden veya cümleden birincisini açıklamak üzere ikinci kelimenin ya da cümlenin başına getirilerek "sebep-sonuç" ilgisi kurar.

To explain the first of the word or a sentence, it comes to the beginning of the second word or sentence and builds up a "cause-effect" relationship.

Örnek:

Demek ki yarın gelecekmiş.
Ben bunu duymamıştım demek ki öyle olmuş.
Telefona cevap vermiyor. Demek ki hala bana çok kızgın.

Yeter ki (As long as)

Emir ve istek cümlelerinin başına gelir. Bu cümleleri önceki cümleye "amaç ve şart" ilgisiyle bağlar.

It is brought to the beginning of order and request sentences. It connects these sentences to the preceding sentences with a relation of "purpose and condition".

Örnek:

Bütün engelleri aşarım yeter ki sen yanımda ol.
İstedğin ücreti vereceğim yeter ki bizimle çalış.
Az veya çok kazanmak önemli değil yeter ki sevebileceğim bir iş olsun.

Tut ki (As if)

Bir cümleye, “farz edelim ki, varsayalım ki, diyelim ki, kabul edelim ki, tut ki, farz et ki, ... -diğini düşünelim” gibi sözlerle varsayım, olasılık anlamı kazandırılır. Bu bağlaçlar cümleleri şart, sonuç belirterek birbirine bağlar. Bu cümleler devamı olan, fakat tamamlanmamış ya da cevap beklenen cümlelerdir.

A sentence becomes to have the meanings of assumption and probability with uses such as “Let’s assume, suppose, say that, let’s face it, pretend that “. This conjunction connects sentences together by indicating conditions and results. These sentences are the ones who has a continuation yet not completed or the ones expected to be answered.

Örnek:

Diyelim ki cüzdanını çaldırdın.

Farz edelim ki okulu bıraktın, ne yapacaksın?

Diyelim ki bu konuyu anlamamışsın.

Üç yüz kilometrelik yolu iki saatte aldığını düşünelim.

Kaldı ki (Moreover, besides)

Cümleleri sebep-sonuç ilgisiyle bağlar. Başında yer aldığı cümleye “bundan başka, bununla birlikte” anlamı katar.

It connects the sentences with a relation of cause-and-effect. It also adds meaning to the sentence it is used at the beginning “besides, furthermore”

Örnek:

Hava çok soğuk, kaldı ki hastayım, onun için sana gelemem.

Kaldı ki bu iş için ben sana söz vermedim.

Öyle ki (in fact, such ..that)

Cümleleri sonuç ve benzetme ilgisiyle bağlar. “ki”den sonra gelen cümleler, önceki cümlelerin sonuçlarıdır.

It connects the sentences with a meaning of of cause-and-effect. The following sentences after “ki”, are the results of the preceding sentences.

Örnek:

Seni seviyorum; öyle ki senin için canımı veririm.

Çok sıkıldı, öyle ki ağzından bir tek söz çıkmadı.

Bembeyaz oldu öyle ki bayılacak sandım.

Şöyle ki (That is to say)

Cümleleri sonuç anlamı vererek birbirine bağlar:

It connects the sentences by giving the meaning of conclusion

Örnek:

Bilgisayardaki sorunu çözdük. Şöyle ki yarın herkes ücretlerinizi alabilecek.

İllaki (In any case)

Cümleleri “Ne olursa olsun, hangi şartta olursa olsun, her durumda” anlam ilgileri kurarak birbirine bağlar.

It connects the sentences by establishing the meanings “No matter what, no matter what circumstances of each case has, no matter what”.

Örnek:

İllaki sana bu konuyu öğreteceğim diye tutturdu.

Nedir ki

Cümlelerin sonunda kullanılır. Sonuna geldiği cümleye “küçümseme, önemsizlik, değersizlik” anlamı verir.

It is used at the end of the sentences. It gives the meanings “disvalue, indifference, worthlessness”.

Örnek:

Onun Amerika’ya gitmesi nedir ki herkes gider.

Üniversiteyi bitirmek nedir ki bakalım iyi bir iş bulabilecek mi?

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

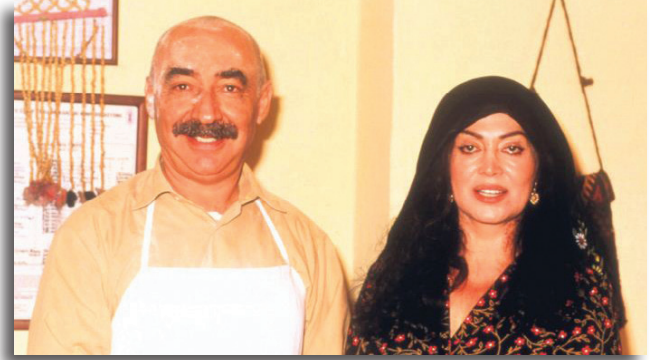
1. .... bakteriler uygun ortamda hemen çoğalırlarsa mantarlar da aynı şekilde çoğalırlar.
2. Haberi duyunca yüzü sapsarı oldu; ..... bayılacak sandım.
3. Burası çok güzel; ..... insan kendini cennette sanıyor.
4. Evlendiğim zaman çok mutluydum; ..... ondan başka bir şey düşünemiyordum.
5. .... dünyada tek başına kalmışsın.
6. Sınıftaki hiç kimse 4. soruyu yapamamış; ..... o konuyu anlamamışsınız.
7. .... düğünden bir hafta önce gel, diye ısrar ediyor.
8. Uçak bileti bulsaydı beni arardı; ..... bilet bulamadı.
9. Yeni bir ev alacaklarmış; ..... o kadar çok para kazanıyorlar.
10. Buzdolabındaki yiyecekler çabucak bozuluyor; ..... bir sorun var.
11. Bence riske girmeyelim; ..... işler iyi gitmedi. O zaman ne yapacağız?
12. İlk maşım ile sana yemek ismarlamak; ..... .
13. .... hayatta bütün istediklerine kavuştun.
14. Yeni bir araba almak ..... krediyle herkes alabilir.
15. Canı çok sıkındı; ..... bizimle iki laf etmedi.

DİNLEME

SULHİ DÖLEK'LE RÖPORTAJ

5 Röportajı dinleyelim. Röportajda neler hakkında konuşuluyor? İşaretliyelim.

1. Senaryosunu yazdığı diziler ( )
2. İkinci Bahar dizisinin sonu ( )
3. Sulhi Dölek'in hayatı ( )
4. Dizideki karakterleri nasıl yarattığı ( )
5. İnsanların dizilere ilgisi ( )
6. Sulhi Dölek'in İkinci Bahar dizisiyle ilgili duyguları ( )
7. İkinci Bahar dizisindeki karakterler ( )

YAZMA

6 Varsayalım siz bir sinema oyuncusunuz. Bir aşk filminde başrolü oynuyorsunuz. Bize senaryoyu anlatır mısınız?

1. Kiminle oynuyorsunuz?
2. Olay nerede geçiyor?
3. Sonu nasıl bitiyor?

KONUŞMA

7 Sizce film bir endüstri midir yoksa sanat dalı mıdır?

Yerel veya ulusal arenalarda filmleri ödüllendirmek onun sanat / ticari değerini arttırır mı?

ÜNİTE 5

FİLM ŞERİDİ GİBİ

C. KLASİKLER YA DA DİZİLER

çıkıverdi, konuşup durmak, gidedurmak, bakakalmak, az daha, az kaldı, az kalsın, neredeyse

-Önümüze bir tavşan çıkıverdi.
-Kaçan otobüsün arkasından bakakaldım.
-Yanımdaki kadın iki saat konuşup durdu.
-Siz gidedurun ben size yetişirim.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Sinemaya giderken nelere dikkat edersiniz? Önem sırasına göre numaralandırınız.

- sinema binasına
- filmin türüne
- filmin oyuncularına
- filmin ödül alıp almadığına
- yerli veya yabancı film olup olmadığına

OKUMA

YABANCI ÜLKELERDE YAYINLANAN TÜRK DİZİLERİ

Türkiye'nin başta Ortadoğu'ya ve Balkanlar'a olmak üzere yaptığı dizi satışı, turist olarak geri döndü. Türk dizilerinin izlendiği ülkelerden gelen turist sayısı yüzde 12 arttı. Son yıllarda Türk dizi sektörünün başarısı dünya çapında konuşulur oldu. Bunun en somut göstergesi yurt dışına satılan dizilerin sayıca artması. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2005 yılından başlamak üzere 2011'in sonuna kadar toplam 76 ülkeye 35 bin 675 saat dizi satıldığını açıkladı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü, dizi satılan ülkelere Türkiye'ye yoğun bir turist akışının sağlandığını söyleyerek dizi setlerinin ve dizi çekilen mekânların bu turistlerin yoğun ilgisi ile karşılaştığını aktarıyor.

Sanayi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın dizi sektörünün getirilerinin farkında olduğunu ve "Daha fazla ne yapılabilir?" konusunun tartışıldığını, sektörün önünün açılması için doğru veriler ışığında hareket edeceklerini ifade ederek Amerika ile Avrupa ülkelerine de satış yapılmasını hedeflediklerini ve sektörü desteklediklerini belirtiyor.

Yabancı ülkelere en çok satılan dizi "Kurtlar Vadisi" olurken bunu "Deli Yürek", "Gümüş", "Bumerang Cehennemi", "Yaprak Dökümü", "Acı Hayat", "Asmalı Konak", "Sakarya Fırat" ve "Tek Türkiye" gibi diziler izledi.

Türk dizilerini izleyebilmek için Ortadoğu ve Balkan halkları sürpriz bir çaba içersindeler. "Elveda Rumeli" dizisi ile başlayan Türk dizilerinin Ortadoğu ve Balkanlara açılımı bu ülkelerde Türkçe kurslarının patlamasına neden oldu.

Örneğin Yunan televizyonlarında yayınlanan "Muhteşem Yüzyıl", "Sıla", "Asi", "Acı Hayat", "Yer Gök Aşk", "Deniz Yıldızı" ve "Lale Devri" dizilerini Yunanca altyazı ile takip eden Yunanlılar, dizilerden ilk olarak "merhaba, nasılsın, canım, tamam" gibi bazı kelimeleri öğrendi. Yunanistan'da diziler Türkçe olarak Yunanca altyazı ile yayınlanıyor. Her 2 Yunanlıdan biri Türk

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Yerli diziler hangi ülkelerde patlama yaratmıştır? İsimleriyle yazınız.
2. Türk dizilerinin Ortadoğu ve Balkanlar'daki açılımı nelere sebep olmuştur?
3. Bakanlıklar yerli dizi sektörünün önünün açılmasını neden istiyorlar? Bunun için ne yapmak istiyorlar?
4. Gulf News'e göre yerli dizi patlamasının sebepleri nelerdir?
5. Yabancı ülkelerde Türk dizilerinin yayınlanmasının Türkiye'ye ne gibi etkileri vardır?
6. Türk dizilerinin yayınlandığı yabancı ülkelerdeki insanların Türkiye'ye karşı tepkileri nelerdir?

YA SİZ?

Sizin ülkenizde efsaneleşen, insanları etkileyen diziler var mı? Onların konusu ne?

dizisi izliyor. Yunan ve Türk halkının yakınlaşmasına büyük katkıda bulunan Türk dizileri, komşumuz Yunanistan'a Türkçe kelimeleri öğrenme fırsatı verdi. Yunanistan'da 1 olan Türkçe dil kursu sayısı 10'a çıktı.

Yunan kültürünü olumsuz etkilediğini savunanların aksine Yunan halkı, artık göremedikleri aile bağlarının Türk dizilerinde güçlü bir şekilde yansıtıldığını düşünüyor.

Ayrıca Rusya'da yayınlanan ilk 13 bölümüyle büyük ilgi gören "Muhteşem Yüzyıl" adlı dizinin ilk bölümleri 11 saat aralıksız gösterilerek bir rekora imza attı. Damaşnyı TV dün, "Muhteşem Yüzyıl"ın daha önce yayınladığı ilk 13 bölümünü yerel saatle 10.10'dan 23.00'e kadar aralıksız yaklaşık 11 saat izleyiciyle buluşturdu. Damaşnyı TV'deki ilk 13 bölümün ardından diziye ara verilmesine seyirciler büyük tepki göstermişti.

Birleşik Arap Emirlikleri gazetesi Gulf News, Arap televizyonlarında fırtına gibi esen Türk dizilerini değerlendirdi ve son 20 yılda 100'den fazlasının ihraç edildiği Türk dizilerinin 60 milyon dolardan fazla kazanarak rekora koştuğunu belirtti.

Gulf News, Arap dünyasında esen Türk dizileri rüzgarını masaya yatırdı, Türk dizilerinin Arap medyasında nasıl ayrı bir kulvar açtığını inceledi. Son bir yılda 20'den fazla ülkede 100'den fazla Türk dizisi yayınlandı ve 60 milyon dolardan (107 milyon lira) fazla kazandı. 2008'de Dubai merkezli tüm Arap dünyasına yayın yapan ilk özel uydu kanalı MBC, Türk dizilerini yayınlamaya başladığında bu sayı sadece 20 idi. Türk dizilerine artan talep, dizilerin fiyatlarını da yükseltti.

"Gümüş"ün 30 Ağustos 2008'de yayınlanan son iki bölümü Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da 85 milyon izleyici çekti, bu izleyicilerin 50 milyonunu kadınlar oluşturuyordu. Gümüş istisna değil, Türk yapımlarını Arap dünyasında günde ortalama 30 milyon kişi izliyor. Gulf News'e göre bu artışın belli başlı beş nedeni var. Bunlardan ilki, Türk yapımlarının kalitesi. Saati neredeyse 100 bin dolara (178 bin TL) mal olan Türk dizileri karşısında Arapların 35 ila 40 bin dolarlık (62-71 bin TL) yapımları sönük kaldı. Arap yapımcılar Türk dizilerle yarışabilmek için, "Daha geniş bütçeli, standartları yükseltilmiş yapımlara yönelmek" gerektiğini söylüyorlar.

DİL BİLGİSİ

Tezlik Fiili

fiil + (y)Iver

Tezlik fiili, bir iş ya da hareketin çabuk yapılması isteğini ya da çok çabuk yapıldığını ifade etmek üzere ayrıca bir ricayı ve yakarışı ifade etmek üzere kullanılır.

It is used to Express the willingness to act or to perform very quickly or to express a request or entreaty.

Örnek:

Mutfağa gitmişken bana bir çay getiriver.
Adam televizyonun karşısında uyuyuverdi.
Bu dosyayı benim yerime götürürsen ne olur?
Bugün de işe gidiverme.

NOT: Tezlik anlamı veren bir tane daha birleşik fiil vardır:

There is one more compound verb that gives the same meaning:

çıkagelmek → beklenmeyen bir anda gelmek

Sürerlilik Fiili

fiil + (y)Akal/dur/gel

Sürerlilik fiili, bir iş ya da durumda sürerlilik göstermek için ve özellikle emir ve istek (dilek) biçimleriyle kullanılır. Sürerlilik göstermek için “durmak” yerine bazen “koymak” ve “kalmak” da kullanılır.

It is used to highlight the continuity in the case of an occasion or incident, especially in the form of order and request. To point out continuity “koymak” and “kalmak” are also used in place of “durmak”.

Örnek:

Uzun zamandır görmediğim arkadaşşıma rastlayınca donakaldım.
Sen bu işleri yapadur. Ben birazdan geleceğim.
Türklerde bayramlaşma geleneği yıllardan beri süregelir.

Yaklaşma Fiili

fiil + (y)Ayaz

Yaklaşma fiili, bir duruma çok yaklaşmış olmayı anlatır. Çok az kullanılır.

It tells that a situation is nearly approached and used very little.

Örnek:

Ayağım kaydı. Düşeyazdım.

NOT: Bugün İstanbul’da ve yazı dilinde bu anlam “az daha, az kaldı, az kalsın, neredeyse” zarflarıyla verilmektedir.

Today, in Istanbul and in its written for, this meaning is presented by using the adverbs “az daha, az kaldı, az kalsın, neredeyse” (almost, nearly).

Neredeyse, onu Taksim’de gördüğümü ağızdan kaçıracaktım.

3 Aşağıdaki cümlelerdeki fiilleri tezlik ve sürerlilik fiiline dönüştürelim.

1. Masadaki ekmeği (kaldırmak)

.....

2. Hiçbir iş yapmadan bütün gün bilgisayarın başında veya televizyonun karşısında (oturmak)

.....

3. Aylin Hanım, şu mektuplar çok önemli, öğlene kadar (yazmak)

.....

4. Siz sofrayı (hazırlamak) ben bakkaldan ekmek alıp geleyim.

.....

5. İstmeden kötü sözler birden ağzından (çıkmaq)
.....
6. Kaçırıldığı otobüsün arkasından (bakmaq)
.....
7. Zil çalıyor. Kapıyı (açmaq)
.....
8. Onu karşımda görünce heyecandan (donmaq)
.....
9. Kedi arabanın önüne birden (fırlamak)
.....
10. Yolda yürürken aniden başı (dönmek)
.....
11. Saatlerden beri niçin (söylenmek)
.....
12. Çok yorgundu. Televizyonun karşısında (uyumak)
.....
13. Kırıcı sözler birden ağzından (çıkmaq)
.....
14. Kötü haberi duyunca sandalyeye (yığılmak)
.....
15. Onun doğru dürüst tanımadığı bir insana yaptığı kaba şaka karşısında herkes (şaşmaq)
.....
16. Siz ödevlerinizi (yapmaq) ben hemen fotokopi çektirip geliyorum.
.....
16. Başını ellerinin arasına alarak olduğu yere (çökmek)
.....
17. Ali o kadar yaramaz ki derste bile (konuşmaq)
.....
18. Sokaktaki insanlar yağmurda (koşuşmaq)
.....
19. Kardeşim dün çok keyifsizdi. Bütün gün (düşünmek)
.....
20. Hazır, çamaşırıları ütülerken benim gömleklerimi de (ütülemek)
.....

4 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tezlik, sürerlilik veya yaklaşma anlamı vardır? Yanlarına yazalım.

1. İstemediğim sözler ağzından dökülüverdi. (.....)
2. Çocuklar bahçede koşuşup duruyorlar. (.....)
3. Sınıfta kaldığını öğrenince donakaldı. (.....)
4. Az kalsın annem yalanımı yakalayacaktı. (.....)
5. Neredeyse on yıl oldu, ben hâlâ doğduğum şehre gidemedim. (.....)
6. Etrafımda dolanıp durma, ağzından baklayı çıkar. Ne istiyorsun? (.....)

5 Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarını boşluklara yerleştiririm.

kalakaldı kaçacak delik arıyordu konuşup duruyordu neredeyse duraksadığını çıkıverdi
tir tir titriyordu konuşup duracağına içi içine sığmıyor daliver geçiverelim boynunu büktü
boyundan büyük işlere titreyip durma

Bir fare, bir devenin yularından tutmuş, kurula kurula yola çıkmışlardı. Heyecanından ....., kendi kendine .....

- Ben ne büyük fareyim, koca bir deveyi yularından tutmuş, çekip götürüyorum. Derken önlerine koca bir ırmak .....
....., . Fare kocaman ırmağı görünce kas katı kesildi, ... olduğu yerde.
Suya girerlerse, kuşkusuz boğulacaktı. Deve, farenin ....., görünce:

- Hayrola dostum, dedi. Niçin durdun? ..... de şu ırmağa, karşı tarafa geçelim. Fare korku-
dan .....

- Ben bu ırmağı nasıl geçerim, görmüyor musun, su çok derin?

Deve:

- Hele bir görelim, ne kadarmış bu su, diyerek ırmağa giriverdi. Su dizlerine kadar çıkmıştı.

Güldü. Fareye:

-A korkak cüce! ..... buraya gel, su..... diz boyu. Korkacak ne
var, haydi suya dal da karşıya ..... Fare korkudan ..... Deveye:

- Ey büyük üstat! Dizden dize fark var. Bu ırmak sana diz boyu ama bana koca bir deniz. Sana iki adımlık bir yol ama bana
aşılamayan bir nehir.

Deve dayanamadı:

- Öyleyse bir daha böbürlenmek yok. .... girişme. Kendin gibi farelerle boy ölçüş. Haydi, ...
..... sıçra da sırtıma bin. Seni de senin gibi yüzlercesini de karşıya geçirebilirim. Bu sana bir ders
olsun. İnsan kendisini iyi tanımalı, hele aldatıcı gurura kapılmamalıdır.

DİNLEME

YAZLIK SİNEMALAR

6 Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Yeni model yazlık sinemaların eskisine göre farkı nedir?
2. Eski bahçe sinemalarının etkisinin kaybolmasına sebep ne olmuştur?
3. Yazar metinde neye özlem duymaktadır?
4. Yazlık sinemaların 60'lı yıllarda çoğalmasının sebepleri neler olabilir?
5. Yazar, yazlık sinemaların şimdiki halinden nasıl yakınmaktadır?

YAZMA

7 Ülkeniz sinemaları hakkında neler biliyorsunuz?

- Filmler
- Yönetmenler
- Film yıldızları
- Sinemaların yapıları

KONUŞMA

8 Sinema mı, televizyon mu, DVD mi seyretmeyi tercih edersiniz? Nedenlerini konuşalım.

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

Altın Portakal Film Festivali

Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali, 1964 yılından bu yana Antalya’da düzenlenen Türkiye’nin en önemli film festivallerinden biridir. 1950’li yılların ortalarında, tarihi Aspendos Tiyatrosu’nda düzenlenmeye başlayan konserler ve tiyatrolar, bugünkü Antalya Altın Portakal Film Festivali’ni hazırlamıştır. Halkın yoğun ilgi gösterdiği ve her yıl yaz aylarında yapılan bu gösteriler gelenekselleşerek 60’lı yılların başına kadar bir şenlik havasında süregelir. Uzun yıllar “Belediye Tabibi” olarak görev yapan Avni Tolunay’ın 1963 yılında Belediye Başkanı olmasıyla bu şenlikler “Antalya Altın Portakal Film Festivali”ne dönüşür. Festivaller Antalya Büyükşehir Belediyesi’ne bağlı Antalya Kültür ve Sanat Vakfı (AKSAV) tarafından her yılın sonbahar mevsiminde Antalya Kültür Merkezi’nde gerçekleştirilmektedir. Bu festivale 2005’ten bu yana Uluslararası Avrasya Film Festivali eşlik etmektedir.

Antalya Altın Portakal Film Festivali çerçevesinde, Ulusal ve Uluslararası Yarışma’nın yanı sıra, Ulusal Belgesel Film Yarışması ve Ulusal Kısa Film Yarışması da yer almaktadır. Ayrıca Asya ve Avrupa sineması olmak üzere dünya sinemasının önemli ve saygın isimlerinin filmleri de sinemaseverlerle buluşmaktadır.

Akademi Ödülleri (Oscar)

Akademi Ödülleri, bilinen adıyla Oscar, dünyada en tanınmış film ödülüdür. Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisi (Academy of Motion Picture Arts and Sciences) tarafından 1929’da Los Angeles’ta verilmeye başlandı. Törenler yılda bir kez ve çoğunlukla şubat ayında yapılır.

Akademi ödülleri, Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisi (AMPAS) tarafından verilir. Akademi, Oscar ismini 1939 yılına kadar resmi olarak kullanmamıştır.

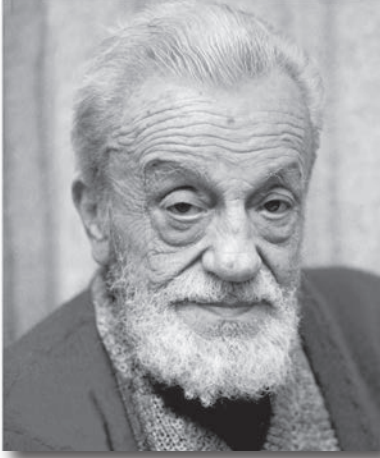
Oscar heykelciğini kazananlar bu ödülü satamazlar. Eğer ödülünden kurtulmak istiyorlarsa ancak Akademi’ye 1 dolar karşılığında satabilirler. Bir filmin Oscar’a aday gösterilebilmesi için 40 dakikadan uzun olması, ABD-Los Angeles ili sınırları içinde en az bir sinemada paralı gösteriminin gerçekleşmiş olması ve gösterimin en az bir hafta sürmüş olması şartı aranıyor.

Cannes Film Festivali

Cannes Film Festivali Fransa’nın güneyinde bulunan Cannes kentinde düzenlenen uluslararası film festivalidir. Büyük ödül, Altın Palmiye’dir. Cannes Film Festivali Avrupa’daki en önemli 3 Film festivalinden biridir. Cannes Film Festivalinde her yıl ortalama 20 film yarışmaktadır. Bu filmler, jüri başkanı ve jüri üyeleri tarafından ödüllendirilir. Cannes Film Festivalinde verilen ödüller şunlardır: Altın palmiye, Büyük jüri, En iyi yönetmen, En iyi kadın oyuncu, En iyi erkek oyuncu, En iyi senaryo, En iyi kısa film, Altın kamera.

Sizin ülkenizde film ve müzik festivalleri düzenleniyor mu? Arkadaşlarımıza bu konularda bilgi verelim.

NECİP FAZIL KISAKÜREK

Necip Fazıl (26 Mayıs 1904, İstanbul 25 Mayıs 1983, İstanbul) Türk ve İslamcı şair, yazar ve fikir adamıdır. 21 yaşında yayımladığı “Örümcek Ağı” adlı şiir kitabının ardından, 24 yaşındayken yayımladığı “Kaldırımlar” adlı şiir kitabıyla tanınmıştır. 1934 yılına kadar sadece şair olarak tanınmış ve meşhur Bâb-ı Âli’nin önde gelen isimleri arasında yer almıştır. 1934 yılında Abdülhakîm Arvâsî ile tanıştıktan sonra büyük bir değişim yaşamış ve bu değişimi kendisi “...içimi öylesine bir sosyal mücadele ve cemiyeti yorma hamlesi kapladı ki, artık çalışamaz oldum.” şeklinde tanımlar. Öne çıkan eserleri şunlardır: Çile (şiirlerini topladığı eser), Reis Bey, Bir Adam Yaratmak (tiyatro eseri), Batı Tefekkürü ve İslam Tasavvufu, Türkiye’nin Manzarası ...

İnci Enginün’e göre N. Fazıl, Halk şiiri geleneğinden hareket etmiş, heceyi kullanmış, Batı şiiriyle kendi geleneğimizi birleştirmeye çalışmıştır. Mustarip, arayan, bekleyen ve hiç tatmin olmayan modern insanın huzursuzluğu onda görünür. Dine yöneldikten sonra başlangıçtaki bu trajik duyusu kaybolmuştur. Orhan Okay Kısakürek için, “Galiba o, edebiyatımızda, hatta belki dünya edebiyatında da kendi şiirlerini devamlı değişikliklerle her defasında başka estetik endişelerle ortaya koyan tek şairdir.” demiştir

26 Mayıs 1980’de Türk Edebiyatı Vakfı tarafından “Şairler Sultanı” ve 1982 yılında yayınlanan “Batı Tefekkürü ve İslâm Tasavvufu” isimli eseri münasebetiyle de “Yılın Fikir ve Sanat Adamı” seçildi.

ÇİLE

Gâiblerden bir ses geldi: Bu adam,
Gezdirensin boşluğu ense kökünde!
Ve uçtu tepemden birdenbire dam;
Gök devrildi, künde üstüne künde...
Pencereye koştum: Kızıl kıyamet!
Dediklerin çıktı, ihtiyar bacı!
Sonsuzluk, elinde bir mavi tülbent,
Ok çekti yukardan, üstüme avcı.
Ateşten zehrini tattım bu okun.
Bir anda kül etti can elmasımı.
Sanki burnum, değdi burnuna (yok)un,
Kustum, öz ağzımdan kafatasımı.
Bir bardak su gibi çalkandı dünya;
Söndü istikamet, yıkıldı boşluk.

Al sana hakikat, al sana rüya!
İşte akıllılık, işte sarhoşluk!
Ensemde örsünde bir demir balyoz,
Kapandım yatağa son çare diye.
Bir kanlı şafakta, bana çil horoz,
Yepyeni bir dünya etti hediye.
Bu nasıl bir dünya hikâyesi zor;
Mekânı bir sath, zamanı vehim.
Bütün bir kâinat muşamba dekor,
Bütün bir insanlık yalana teslim.
Nesin sen, hakikat olsan da çekil!
Yetiş körlük, yetiş, takma gözde cam!
Otursun yerine bende her şekil;
Vatanım, sevgilim, dostum ve hocam!

SÖZÜN ÖZÜ

Film yapmak, birçok kereler yaşamak için bir şanstır.

Robert Altman

Sinema, filme alınmış tiyatrodur.

Robert Bresson

Eski filmlerime karşı kendimi bir baba gibi hissederim. Çocuklarınızı dünyaya getirirsiniz, sonra onlar büyür ve sizi terk ederler. Zaman zaman birlikte olursunuz ve onları yeniden görmek sizin için her defasında büyük bir keyif olur.

Michelangelo Antonioni

NELER ÖĞRENDİK

1. Aşağıdaki fiilleri ve kelimeleri boşluklara yerleştirelim.

fırlayıverdi az kalsın kıpırdamıyorduk çıkıverdi geçirebilirim düşüverdi neredeyse az daha yetişebilmek

Sabah güneşinin ışıklarıyla uyandım. Çalar saatim bozulmuş. Çok geç kalmıştım. Saat 09.00'da dersim başlayacaktı. Derse yetişmeliydim. Hemen yataktan fırladım. Kahvaltı etmeye bile zamanım yoktu, hemen hazırlanıp evden çıktım.

Garajdan arabamı çıkarırken bekçi önüme ..... garajın çıkışı o kadar dar ki ona çarpmamak için ..... arabayı duvara sürtecektim. Neyse bunu ucuz atlattım.

Tam okula yaklaşıyordum ki aniden önüme bir çocuk ..... İkimiz de çok korkmuştuk. Biraz daha geç kalsaydım ona çarpacaktım. O korkuyla ikimiz de yerimizden ..... Çocuk tekrar koşmaya başladı. Bu defa da ..... karşıdan gelen adama çarpacaktı. Ah şu çocuklar! Bu yaşlarda o kadar dikkatsiz oluyorlar ki...

Bugün ters tarafımdan kalkmışım galiba... Aksilikler peşimi bırakmıyor. Okula yaklaşmıştım ki yan yoldan bir araba ..... , ... çarpışıyorduk. Bu günü kazasız belasız ..... ne mutlu bana!

Nihayet okula geldim ama ..... ders başlayacaktı. Görevli, okulun kapısını açtı. Aceleyle içeri girerken arabanın aynasını ..... duvara sürtüyordum.

Bizim okulun bahçesinde kediler pek boldur. Arabamı park ederken dikiz aynasından okul görevlisinin elini kolunu salıdığını gördüm. Pencereyi açtım, ne olduğunu sordum. Kedilere dikkat etmemi söyledi. Meğerse ..... kedileri eziyormuşum. Neyse bir olay olmadan arabamı park ettim.

Derse ..... için arabadan fırladım, fırladım ama koşarken ders notlarım elimden ..... Hemen öğrenciler ve görevliler imdadıma yetişti. Biz Türklerin bir lafı vardır: "Acele işe şeytan karışır." Çok doğruymuş.

2. Aşağıdaki boşlukları tamamlayalım.

1. Onunla bu sabah yine otobüste karşılaştım, heyecandan ..... kalbim duracaktı.

2. Hiçbir şeyin farkında değildim. Olduğum yere yığıl.....

3. .... altı yıl oldu, seninle görüşmüyoruz. Hâlâ Amerika'da mısın?

4. Ne olduğunu anlayamadan garsonun elindeki çorba tabağı üstüme dökül.....

5. Bu konu hakkında ona bir şey söylemeyecektim ama ağızımdan kaç.....

6. Aniden kamyonun üstüne geldiğini gören adam korkudan don.....

7. Kardeşim dün çok keyifsizdi. Bütün gün düşün.....

8. Dört ay sonra askerdeki oğlumun kapının önünde görünce ..... elimdeki bardağı düşürüyordum.

9. Oğlumun diploma töreninde öyle duygulandım ki gözlerimden yaşlar ak.....

10. Yola minicik bir köpek yavrusu çıkınca otobüs ani bir frenle dur.....

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Uzun, mesleki veya akademik bilgiler içeren metinleri anlayabilirim.	1	2	3	4	5
2. Metin türüne ve konuya bağlı olarak uzun, detaylı metinler yazabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

danıştay
bakteri
mantar
denetlenme
kısıtlanma
olgu
bilinçaltı
propaganda
ideoloji
şahsiyet
sanal
vakıf
versiyon
gala
şelale
trajikomik
orijinal
bobin
mülkiyet
başrol
garip
tapu
hariç
kritik
müthiş
soytarılık
smokin
rezil
mecbur
gladyatör
uğruna
doküman
düzenek
tribün
bağlam
uzantı
tutku

yöre
olgu
örgü

FİLLER

restore edilmek
sınırlı tutmak
dönüşmek
kılavuzluk etmek
yöneltmek
yansımak
olgunlaşmak
tutturmak

KALIP İFADELER

canı gönülden
göz önüne serilmek
çığır açmak
iki laf etmek
gün ışığına çıkarmak
ilham almak
peşine düşmek
bir şeyde hakkı olmak
sönük kalmak
kanun çıkarmak
işe girişmek

BECERİLER

Sunumları takip edebilme
Teknik bilgileri anlayabilme

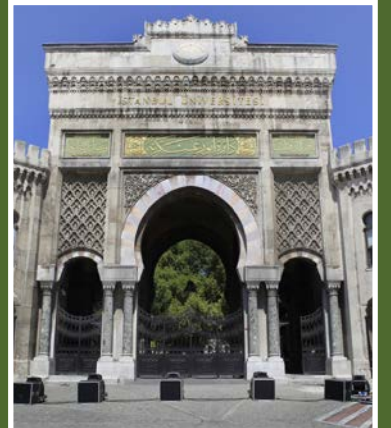
DİL BİLGİSİ

Zarf fiiller (-DİĞİN / AcAĞİN göre)
Zarf fiiller (-DİĞİ takdirde)
Zarf fiiller (-mEsi durumunda)

KELİMELER

Bilgi
Bilgi Teknolojileri

BİLGİ DÜNYASI

geldiğine göre, yapacağına göre,
okumadığına göre

-Misafirimiz de geldiğine göre içeri geçebiliriz.
-Bu işi siz yapacağınıza göre bizim kalmamıza gerek yok.
-Bugünkü gazeteyi okumadığına göre haberi duymamışsındır.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki cümleyi okuyalım ve ünlü bilge Mevlana'nın sevgi ile güneş, dostluk ve kardeşlik ile akarsu, hataları örtme ile gece, tevazu ile toprak, öfke ile ölü arasında nasıl bir ilgi kurduğunu anlatalım.

Sevgide güneş gibi ol, dostluk ve kardeşlikte akarsu gibi ol, hataları örtmede gece gibi ol, tevazuda toprak gibi ol, öfkede ölü gibi ol, her ne olursan ol ya olduğun gibi görün ya görüldüğün gibi ol.

Mevlana

OKUMA

2 Aşağıdaki metni okuyalım ve kelimeleri uygun boşluklara yazalım.

faziletli hikmet oluruna şüurluluk üretken dokunmayacak potansiyel ihtiraslardan kâinattaki

BİLGE VE BİLGELİK

Günlük dilde bilge kelimesi, dünya ile uyumlu, kendi kendine yeterli, bilinçli yaşayan ve davranışlarını düşünerek yapan insan anlamına gelir. Eş anlamlısı da, akıllı ve bilgili insandır. Bilge, her şey hakkında doğru ve akla uygun karar verebilen bir kimsedir. Bilge, iç çalkantılardan ve ..... arınmasını bilen akıllı bir kişidir. Bilgenin en büyük özelliği, her konuda ölçülü olmasıdır. Bilgelik ise, bilge kişinin özelliğidir. .... anlamına da gelir. Genel olarak insanın bilinçli yaşaması

anlamına gelmektedir. Kişi bilgi edinerek bilge olamaz; ancak bilgiyi iyi uygulayabilir ve hayata geçirebilirse bilgelik yoluna girebilir. Bilge, çok iyi derecede bilen, kendine hakim, bildiğini kendisi ve başkaları için faydalı olacak şekilde kullanabilen kişiye denir. En önemli özelliği ..... oluşudur. Çok iyi muhakeme etme ve yargılama gücüne sahiptir. Çünkü bilge, öğrendiklerini kendi özü ile irtibatlandırır. Büyük sorunlar karşısında insanları ferahlatır. Bu özellikleri ile bilge, bilgiden farklıdır. Genel olarak kendi dışındaki nesnelere, insanların ve olayların bilgisine sahip olana bilgin, kendini bilene de bilge denir. Birtakım bilgileri hafızaya yerleştirmek, kişiyi bilgelik yoluna götürmez; hatta öyle bilgiler vardır ki kişiyi bilge yapması bir yana, onun için bir yükür. Bu yüzden bilge kendine faydası ..... bilginin peşinden koşmaz. Aynı olaya bilge ile bilgin farklı şekilde bakarlar. Bilgin, bazen olaylara olumsuz anlam yükleyebilir ve sonuç iyi olmayabilir. Oysa bilge, her olaydan ders alır ve olayları kendi bilincini arttıran bir araç olarak görür. Bilgeye göre her insan ve her olay, herkes için bir öğretmendir. Bilge, olaylara mümkün mertebe tarafsız bir şekilde yaklaşır. Genellikle hiçbir şeye itiraz etmez. Her şeyin kendisine ve insanlığa vereceği katkısı düşünür.

Bilgelik her şeyden önce yüksek ..... halidir. Bu haldeki insan, her şeyin insan için olduğunu fark eder. Kötü olarak nitelenen olaylardan bile ders alır. Bilgenin kötü olaylardan aldığı ders, sıradan insanın iyi olaylardan aldığı dersten

3 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Bilge ve bilgelik nedir?
2. Bilgenin en önemli özelliği nedir?
3. Bilgelik nasıl başlar ve gelişir?

4 Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

1. Bilge olmak için yapılacak tek şey çok okumaktır. ( )
2. Bilge insanın en önemli özellikleri herkese karşı anlayışlı olmak, paylaşmak ve çevresinde gelişen olayları ses çıkarmadan izlemektir. ( )
3. Bilgin, çevresindeki olaylara olumsuz bakış açısıyla bakabilir ve bunlardan olumsuz neticeler çıkarabilir. ( )
4. İnsanlar olaylardan farklı farklı dersler çıkarabilir. ( )

YA SİZ?

Sizce günümüzde bilge olmak mümkün mü? Neden?

fazladır. Her olay, farklı realitedeki insanlara farklı dersler verir. Aklını kullanamayan, olaylardan çok az ders alır. Bilge ise, olayları kendini geliştirme fırsatına dönüştürür. Hiçbir şeyi önemsiz diye atlamaz. Bu şekildeki bakışı ile bulunduğu ortama yüksek bilinç getirir. Onun bulunduğu ortam çok yüksek ışık veren bir ampulle aydınlatılmış gibidir. Aydınlanmış ortamda bulunan bütün insanlar da aydınlanmış olur. Bu yönü ile bilge, iş olsun diye değil, kendisine ve diğer insanlara faydalı olan bilgileri taşır. Bilgeliğe yönelmiş bir kişi her düşünce ve hareketi iyi yanından ele alır. O, ... mükemmelliği fark etmiştir. Bu bilinçle evreni daha da iyileştirmeye çalışır. Öncelikle iyi bir insan olmanın yollarını arar.

Bilgelik, bilincin yükselmesi ile başlar. Bu bilinç yükselmesi ile kişi, hayatın bir savaş alanı olmadığını, bir gelişim süreci olduğunu fark etmeye başlar. Bu süreçte başkalarına anlayış gösterir, onlarla her şeyi paylaşmaya çalışır. Böylece dostluk ve arkadaşlığa her gün biraz daha fazla önem verir. Sevginin alınıp verilmesi de bilgeliğin başladığına işaret eder; çünkü sevgi ile beraber kişinin anlayış yeteneği gelişir. Bu yeteneğin gelişmesi ile birlikte kişinin zihninde “kim ve ne” olduğuna dair bir merak uyanır. İşte bu merak tüm ..... güçleri, harekete geçirmek üzere yerinden oynatır. Potansiyel güçlerin uyanması, kişisel gelişmeyi hızlandırır.

Bilgelik yolunu seçen insan, hayatının kontrolünü eline almış demektir. O, artık kendi hayatının efendisi olmuştur. İşlerini de mümkün olduğu kadar ..... bırakır. Oluruna bırakmak, kişinin kendi içinde olduğu durumu fark etmesi ve bu fark ettiklerine uyum sağlamasıdır. Bu süreçte kendini zorlama yoktur. Kendini geliştiren birey, her zaman “olmakta olan” kişidir. Her insan bilgelik kapasitesine sahiptir. Ancak bu yüksek bilinç seviyesine ulaşmak belli bir zaman ve enerji harcanmasını gerekli kılar. Çaba sarf edilmezse kişinin içinde bulunan bu gizli ışık söner. Işığı söndürmemek için insanın yapısında bulunan ve bir araya geldiklerinde bir güç oluşturan sevgi, dostluk ve yardımlaşma gibi insanî özelliklerin geliştirilmesi şart. Bilgelik, kişiyi ..... olmaya teşvik eder. Bu bakımdan toplumlar için bilgeliğin önemi büyüktür. Bir toplumda bilge insanların sayısının artması, o toplumun her alanda gelişmesini sağlar.

DİL BİLGİSİ

Zarf Fiiller (Verbal Adverb)

Fiil + -DIĞInA / -(y)AcAĞInA göre

Bu zarf-fiil iki şekilde kullanılır:

1. Bir cümleyi veya düşünceyi aktarmak için kullanılır. Bu şekilde olumsuz olarak kullanılmaz.

It is used to transfer a sentence or thought. It cannot be used in a negative way in this case.

Örnek:

Duyduğuma göre sınavdan 100 almışsın.

Arkadaşımın söylediğine göre İstanbul çok güzel bir şehirmiştir.

Müdürün söyleyeceklerine göre hareket edeceğiz.

2. Bir durumdan sonuç çıkarma veya tahmin anlamında kullanılabilir. Bu şekilde olumsuz olarak kullanılabilir.

It can be used to make inferences or guesses. It can be used in a negative way in this case.

Örnek:

Bu saate kadar gelmediğine göre başına bir şey gelmiş olmalı.

Çok işi olduğuna göre tatile çıkmayacak.

Sabaha kadar çalışacağına göre çok işi olmalı.

5 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Duy..... Ali yurt dışına gidiyormuş.
2. Ödevlerini bitir..... televizyonu açabilirsin.
3. Annemin de..... babam önümüzdeki ay gelecekmış.
4. Sana söylediklerimi yapma..... bu işi istemiyorsun.
5. Bunu beğen..... alabiliriz.
6. Yarın size gel..... aranızdaki küskünlüğü bitirmeye kararlı.
7. Çok çalış..... bu işi en iyi şekilde yapacak.
8. Birbirinizi sev..... ortada sorun yok demektir.
9. Bir ayda araba al..... iyi maaş alıyor olmalı.
10. Bütün bu problemleri gör..... kör olmalı.

6 Aşağıdaki cümleleri eşleştirelim.

1. Telefonu açmadığına göre	a. biz toplantıya başlayabiliriz.
2. Seni evine çağırdığına göre	b. evde değildir.
3. Yalnız oturduğuna göre	c. iyi bir haber verecektir.
4. Fatih gelmeyeceğine göre	ç. beklemekten başka çaremiz yok.
5. Bunca saat düşündüğüne göre	d. bir derdi olmalı.
6. Bizi yemeğe o götüreceğine göre	e. bir çözüm bulmuşundur.

DİNLEME

AVUÇTAKİ KELEBEK

7 Metni dinleyelim ve soruları cevaplayalım.

1. Annesi çocukları neden bilgenin yanına götürmüştü?
2. Kardeşlerin, bilgenin bilemeyeceğini düşündükleri soru neymiş?
3. Kardeşlerin sorusu üzerine bilge nasıl bir cevap vermiş?
4. Sizce bu hikâyenin ana teması nedir?

YAZMA

İKİ SORU

Hiçbir zaman kahkaha ile güldüğü görülmemiş, toplumun kötülüklerinden ve nahoş hallerinden kaçmayı kendine ilke edinmiş olan Eflâtun'a iki soru sormuşlar; birincisi, "İnsanoğlunun sizi en çok şaşırtan iki davranışı nedir?"

Eflâtun tek tek sıralamış:

"Çocukluktan sıkılırlar ve büyümek için acele ederler. Ne var ki sonra çocukluklarını özlerler.

Para kazanmak için sağlıklarını yitirirler. Ama sağlıklarını geri almak için de para öderler.

Yarınlarından endişe ederken bugünlerini unuturlar. Sonuçta ne bugünü, ne de yarınları yaşarlar. Hiç ölmeyecekmiş gibi yaşarlar. Ancak hiç yaşamamış gibi ölürlər..."

Sıra gelmiş ikinci soruya, "Peki sen ne öneriyorsun?"

Eflâtun yine sıralamış:

"Kimseye kendinizi sevdirmeye kalkmayın! Yapılması gereken tek şey, sadece kendinizi sevmeye bırakmaktır. Ve önemli olan; hayatta en çok şeye sahip olmak değil, en az şeye ihtiyaç duymaktır..."

8 Size göre insanoğlunun sizi en çok şaşırtan iki davranışı nedir? Yazalım.

9 Siz ne öneriyorsunuz?

KONUŞMA

10 Sizce bilgiyi paylaşmanın bir sınırı olmalı mı? Neden? Tartışalım.

yazdığı takdirde, kullanmadığınız takdirde,
bozulduğu takdirde

-Cevapları doğru verdiğiniz takdirde yüz puan alacaksınız.
-İlaçlarınızı doğru kullanmadığınız takdirde hastalığınız ilerleyebilir.
-Cihaz bozulduğu takdirde servis evinize gelip cihazı tamir edecektir.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki sözlerle ilgili düşüncelerimizi söyleyelim.

Okyanusu suya bakarak aşamazsın.

Dünyada işlemesi güç üç şey vardır: Elmas, çelik ve insan ruhu.

Uyuyor taklidi yapan bir adamı uyandırmak imkânsızdır.

Bilgi bir ışık gibidir. Onu kullanırsanız daha parlak olur, kullanmazsanız söner.

Derinin rengi insanları farklı kılmaz. İyi iyidir, kötü kötüdür.

OKUMA

BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Bilgi teknolojisini; bilginin üretilmesi, toplanması, biriktirilmesi, işlenmesi, yeniden elde edilmesi, yayılması, korunması ve bunlara yardımcı olan araçlar olarak tanımlayabiliriz. Bunlar her alan için geçerlidir. Karmaşık ve yarışmacı bir dünyanın üyesi olan insan, hayatta kalmak ve varlığını sürdürebilmek için önemli nitelik ve nicelikte bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma, kısacası bilgiye sahip olma gereksinimi içindedir. İnsanın bu gereksinimini gidermede en önemli sorun, bilginin nasıl elde edileceği, nasıl dağıtılacağı ve nasıl saklanacağıdır. Bu da bilgi teknolojilerinin hızla gelişmesinin en önemli nedenini oluşturmaktadır. Bilgi teknolojileri, bilgiye ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan, işitsel, görsel, yazılı, basılı olan araçların tamamına verilen isimdir. Bilgi teknolojileri insan yaşamını önemli ölçüde etkiler. Bilgi teknolojileri kadar insanlık yaşamını etkileyen farklı teknolojiler, insanlık tarihi boyunca çok az karşımıza

çıkmıştır. Bilgi teknolojisi nedir sorusunun yanıtını şu şekilde de verebiliriz: Bilgi teknolojileri aslında, hem bilgisayar teknolojilerini hem de iletişim teknolojilerini kapsamaktadır. Bilgi teknolojileri bilgileri toplayan, işleyen, depolayan, ağlar aracılığı ile bir yerden farklı bir yere ileten araçların tamamına verilen isimdir. Bilgi teknolojisi nedir sorusunun yanıtı farklı bir görüş tarafından da şu şekilde verilmektedir: Bilgi teknolojileri, bilgisayar teknolojilerinin ve iletişim teknolojilerinin birlikte kullanılması ile oluşturulmuş sistemlerdir. Bilgisayarlar, televizyonlar, telefonlar, faksler, uydu araçları ve daha birçok şey bilgi teknolojilerini oluşturur.

Toplanan, sınıflandırılan, kaydedilen, işlenen bilgiler hangi amaçla kullanılır? Bu sorunun birden çok cevabı vardır. Ama en önemli amaçları arasında eğitime desteği sayabiliriz. Günümüzdeki öğrenme ortamları için bilgi teknolojilerinin önemli kolaylık ve faydaları vardır. Toplumdaki bireyler bu teknolojiler sayesinde hayatları boyunca eğitim görme imkânına kavuşabilirler. Yaptıkları işlere yönelik yeni beceriler kazanabilirler. Kırsal bölgelere eğitim olanaklarının götürülmesinde bu teknolojilerin faydası oldukça büyüktür. Bu yararlılardan bazıları şunlardır: Toplum, okul, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki işbirliği, bilgi teknolojileri kullanılarak geliştirilebilir. Öğrenme ortamlarını, elektronik yazılımlar ve oyunlarla destekleyerek eğitimin kalitesi artırılabilir. Bilgi teknolojileri vasıtası ile öğrenciler bilgiye ulaşma, problem çözme, bilginin işlenmesi ve sunulması becerilerini kazanıp bunları günlük hayatta uygulayabilir. Öğrenci kendi kendine aktif bir şekilde öğrenme yeteneği kazanabilir. Bu araçlar eğitimle ilgili materyallerin hazırlanmasında ve geliştirilmesinde, ölçme ve değerlendirmede büyük kolaylıklar sağlar. Bu teknolojiler kullanılarak eğitim yerlerindeki idari işler daha kolay ve etkili bir biçimde yapılabilir.

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Bilgi teknolojisi nedir?
2. Bilgi teknolojilerinin oluşmasının ve gelişmesinin nedenleri nelerdir?
3. Bilgi teknolojileri eğitimde hangi alanlarda ve nasıl kullanılabilir?

3 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Eğitimde bilgi teknolojilerinin kullanımı çok eski zamanlardan beri vardır. ( )
2. Bilgi teknolojilerinin en önemli kazanımı çok uzaktaki bilgilere kolaylıkla ulaşma imkânı sağlamasıdır. ( )
3. Bilgi teknolojisi sadece bilgisayardan ibarettir. ( )
4. İnsanın ihtiyaçları sonucu bilgi teknolojileri doğmuştur. ( )

YA SİZ?

Bugüne kadarki eğitim hayatınızda bilgi teknolojilerini ne kadar ve nasıl kullandınız?

DİL BİLGİSİ

Zarf Fiiller (Verbal Adverb)

Fiil + -Diği takdirde

Şart belirten zarf-fiildir. Temel cümledeki işin gerçekleşmesi veya gerçekleşmemesi için gerekli olan şartı anlatır. Daha çok resmî dilde ve yazılı dilde kullanılır.

It signifies condition. It describes the necessary condition for the action to be realized in the main sentence. It is more likely to be used in official and written language.

Örnek:

Derslerine çalışmadığın takdirde sınıfta kalacaksın.

Okula telefon ettiğiniz takdirde sınav sonucunuzu öğrenebilirsiniz.

Biraz bekleyelim. O gelmediği takdirde biz yolumuza devam edelim.

4 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Ürünle ilgili bir sorun ol..... buradaki müşteri hizmetleri numarasını arayabilirsiniz.
2. İsterseniz odaya bakın. Beğenme..... odanızı değiştirebiliriz.
3. İstenilen belgeleri bize ulaştır..... kaydınız yapılacak ve faaliyetlerimizden ücretsiz faydalanabileceksiniz.
4. Saat 15.00'da burada olma..... görüşmeniz iptal edilecek.
5. Bu kuponla bize gel..... ürünlerimizi indirimli alabilirsiniz.
6. Sigara içmeye devam et..... kanser olabilirsiniz.
7. Ödemelerinizi erken yap..... evinizi bir ay önce teslim alabilirsiniz.
8. Oyunuzu bize ver..... her mahalleye bir üniversite yaptıracağız.

5 Aşağıdaki cümleleri yeniden yazalım.

1. Sabahları erken uyanırsan işlerin erken biter.
.....
2. Borcunuzu bir hafta içinde ödemezseniz faiz iki katına çıkacak.
.....
3. Bu sorunu çözemezseniz şirketimiz çok kan kaybedecek.
.....
4. Sizi görmediği için çok üzülüyor. Daha sık ziyarete gelmezseniz durumu daha kötü olacak.
.....
5. Söylediklerimi yaparsanız başarılı olursunuz.
.....
6. Sabahları erken kalkarsanız daha fazla vaktiniz olur. Böylelikle işlerinizi de yetiştirirsiniz.
.....
7. Yola şimdi çıkmazsanız trafiğe yakalanabilirsiniz.
.....
8. Beni dinlemezseniz işleriniz her zaman böyle ters gider.
.....

DİNLEME

6 Metni dinleyip uygun şekilde sıralayalım ve metindeki boşlukları dolduralım.

İNSAN BEYİNİ BİLGİYİ NASIL DEPOLAR?

- ( ) Bu işlemin ..... olan kısmı ise hücre içinde gerçekleşen kimyasal reaksiyonlardır. Her hücrenin bir mikro hafızası vardır. Bu minik ..... taşıdığı bilgi miktarı açısından dev bir kütüphaneye benzetilebilir. Nesilden nesile aktarılan bu minik ama dev arşiv DNA'dır.
- ( ) Her an beynimize duyularımız aracılığıyla binlerce algı ve bilgi gelir. Beyin denen organ sinir ..... oluşmuş, protein ve yağ içeren bir et parçasıdır. Bu gerçek düşünüldüğünde aklımıza bütün bilgileri nasıl hayatımız boyunca sakladığımız ve daha sonra hatırlayabildiğimiz sorusu gelecektir.
- ( ) Bilim adamları beynimizin tüm fonksiyonlarının nasıl çalıştığını hâlen tam olarak ortaya koyabilmiş değillerdir. Bir insan yaşamı boyunca beyninin bütün kapasitesinin ancak ..... oranını kullanabilmektedir.
- ( ) Bundan da önemlisi beynimiz bir bilgisayar gibi ..... ettiği bilgileri istendiği anda nasıl geriye çağırabilmektedir? Elde ettiğimiz bütün bilgiler beyinde kalıcı olarak saklanmak için ..... yoluyla hafızadaki diğer kayıtlı bilgilerle birleştirilir.

YAZMA

7 Tarih boyunca insanlar bilgiyi nasıl kayıt altına almıştır? Araştıralım ve bilimsel bir yazı şeklinde yazalım.

KONUŞMA

8 Ülkelerin gelişmesinde bilim mi, sanat mı daha önemlidir? Tartışalım.

çalışması durumunda, geçirmeniz durumunda

-Çok çalışması durumunda başarılı olabilir.
-Kaza geçirmeniz durumunda bütün masrafları sigorta şirketi karşılayacaktır.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki açıklamaları resimlerle eşleştirelim.

a. Celsus Kütüphanesi: İzmir, Selçuk'a bağlı Efes'te bulunan bir kütüphane kalıntısı. Roma döneminde 110-135 yılları arasında inşa edilen kütüphane iki katlıdır. Zamanında 14.000 kadar kitaba ev sahipliği yaptığı düşünülmektedir.

b. İskenderiye Kütüphanesi: Mısır'ın İskenderiye kentinde bulunuyor. MÖ 3. yüzyılda kurulmuş olan kütüphane, insanlık tarihinde meydana getirilmiş olan en önemli eserlerden biridir. Eski kaynaklar burada 900 bin cilt el yazması eserin toplandığını kaydeder. Yakılan İskenderiye Kütüphanesinin bulunduğu alanda yeni İskenderiye Kütüphanesi yapılmış ve 2002 yılında hizmete açılmıştır.

c. British Museum Kütüphanesi: Londra'da hükümet tarafından 1753'te kuruldu. British Museum koleksiyonları dört ana bölümde toplanmıştır: Eski Çağ yapıtları bölümü, sikkeler ve madalyalar bölümü, baskılar ve çizimler bölümü, günümüzde ayrı bir yapıda bulunan İnsanlık Müzesi adı verilen bölüm.

BİLGİ TOPLUMU VE ÜNİVERSİTELER

20. yüzyılın son on yılı tüm dünya ekonomisinde ve günlük hayatımızda değişikliklere neden olan iki büyük harekete sahne olmuştur. Bunlardan birisi ekonominin küreselleşmesi diğeri ise teknolojideki evrimdir. Küreselleşme ile dünya ekonomileri birbirine bağımlı hale gelirken, teknolojik evrimle de internet ve diğer bilgi ve iletişim teknolojileri gelişmiştir. Maddî ürünler yerine, bilişim teknolojileri sayesinde bilgi üretiminin önem kazanacağı bir çağa girmiş bulunuyoruz. Bu çağ, “üçüncü dalga” (birinci dalga tarım toplumu, ikinci dalga sanayi toplumu), “modernlik sonrası çağ”, “endüstri sonrası toplum”, “enformasyon çağı” ve “bilgi toplumu” gibi değişik isimlerle adlandırılmakla birlikte bunlardan en fazla kabul gören ise “bilgi toplumu” kavramıdır. Çünkü bu çağın en önemli elemanı bilgidir. Bu çağ için Thomas A. Stewart’ın, “İçinde yaşadığımız çağda, zenginlik bilginin ürünüdür. Bilgi ekonominin başlıca hammaddesi ve en önemli ürünü haline gelmiş bulunuyor. Günümüzde zenginlik yaratmak için gerek duyulan sermaye; arazi, bedensel emek, imalat aletleri ve fabrikalar değildir; bunların yerini bilgi almış durumdadır.” ifadeleri bilgi toplumu ve bilgi tabanlı ekonomiyi çok iyi tarif etmektedir. Bilgi toplumu, başta emek faktörü olmak üzere tüm üretim faktörlerinin, kamu ve özel sektör işletmelerinin, bireylerin ve devletin teknolojik gelişmeler karşısında yeniden yapılanmasını, yeni bir dünya görüşü ve yaşam felsefesini beraberinde getirmektedir. 20. yüzyılın son on yılına kadar hüküm süren sanayi toplumundaki maddî sermayenin, kol gücünün yerini bilgi toplumunda bilgi ve insan sermayesi, beyin gücü almaktadır. Sanayi toplumunda fiziksel ve düşünsel anlamda insan sermayesinin üretime katılımı söz konusu iken, bilgi toplu-

munda düşünsel anlamda, yükseköğrenim görmüş nitelikli insan sermayesinin üretime katılımı söz konusudur. Örneğin, yapılan araştırmalarda, bir yıl daha fazla yüksek öğrenim veren ülkelerde zaman içerisinde ekonomik randımanın %3 ile % 6 arasında arttığı gözlenmiştir. Modern toplum daha fazla kalifiye elemana ihtiyaç duymaktadır.

Bilgi toplumu birbirine bağlı dört elemanın bileşkesinden doğmaktadır. Bunlar; bilimsel araştırmalar ile yeni bilgilerin üretilmesi, üretilen bilgilerin eğitim yoluyla iletilmesi, bilişim ve iletişim teknolojileri yardımıyla yayılması ve teknolojik yenilik (inovasyon) aracılığı ile işletilmesidir. Araştırma, eğitim ve yeniliğin kesişme noktasında bulunan bilgi toplumunun merkezinde üniversiteler bulunmaktadır.

Bilim adamı olabilmeyen temel gereksinimi nedir? Sağduyu, sabır, özen, çalışkanlık, dikkati yoğunlaştırma gücü, gerekli şartlardır. Ama yaratıcı zekâ bir bilim adamının sahip olması gereken en önemli özelliktir. Zekânın tanımını vermek güç. Ancak zekânın en önemli özelliklerinden biri önceden hiç karşılaşılmayan durumlarla baş edebilme yetisidir. Bu anlamda önceden karşılaşmadığı durumlarla baş edebilen birey ya da toplumların, önceden karşılaştığı durumlarla bile baş edemeyenlerden daha zeki olduğunu rahatça söyleyebiliriz.

İnsanları araştırma faaliyetine ne yönlendirir? Öğrenmeye ve bilime duyulan tutku mu, meslekteki ilerlemenin zorladığı gereksinimler mi, ticari amaçlar mı? Bilim insanlarını herhangi bir konuyu incelemeye yönelten güdülerin arasında yeni şeylerin bulunabileceği ve daha derinlemesine anlama olasılığının bulunduğu inancı da vardır. Araştırma, ilerlemenin olabileceğine inanmanın bir işaretidir. Bu bakımdan insanlığın durumu hakkında iyimser olma anlamına gelir. İlerleme olasılığının bulunduğu inanan ve dolayısıyla entelektüel açıdan iyimser bir bakış açısına sahip öğretim üyeleri herhalde daha iyi öğretmenlerdir.

Üniversite eğitimi, bir mesleği yürütebilmek için gerekli bir diplomayı almanın yanı sıra, kişinin bir bütün halinde gelişmesini kapsar. Yani, bireyin yaşamdaki amaçlarının uygarlaşması, duygusal tepkilerinin incelenmesi ve günümüzdeki yeni ve geçerli bilgilerin ışığı altında nesne ve olayların doğası hakkındaki anlayışının olgunlaşmasını kapsar. İnsan üniversiteye bilginin de ötesinde bir şeyler almak, bazı alışkanlıkları ve sanatları kazanmak için gider. Özen gösterme alışkanlığı için, başkasının ne düşündüğünü hemen anlayabilme sanatı için, görüşlerimizin onaylanması ya da reddedilmesine katlanabilme alışkanlığı için, medeni bir şekilde olumlu ya da olumsuz görüş bildirebilme sanatı için, en küçük ayrıntılara dikkat edebilme alışkanlığı için, belli bir zaman süresinde mümkün olanı kestirebilme alışkanlığı için, ayırt edebilmek için, zihinsel cesaret için ve zihinsel sağlamlık için. Hepsinden önemlisi insan üniversiteye kendisini tanımak için gider.

Çağdaş üniversitenin vermesi gerekenler etkin ve kalıcı bir şekilde nasıl verilebilir? Kuşkusuz bunlar sadece ders programlarıyla verilemez. Toplumun, üniversiteden mezun ettiğimiz meslek sahiplerinden yüksek düzeyli teknik beceri beklemeye hakkı vardır. Bu hekimler için de, ziraat mühendisleri için de, fenciler için de geçerlidir. Mesleki yetkinlik çok gereklidir, ancak kuşkusuz yeterli değildir. Yani ideal bir meslek topluluğu yalnızca işini iyi yapan profesyonellerden ibaret değildir. Bütünsel hedef, profesyonel yetkinlik ile alçakgönüllülük, rasyonellik ve çalışma azmini birlikte kazandırmaktır.

Bilim insanlarının büyük çoğunluğuna göre insanoğlunun karşılaştığı sorunlar, insan doğasındaki kusurlardan kaynaklananlar da dahil, bilimsel araştırmalarla çözülecek, yorgun ve hırpalanmış olan bu dünya yerine, barış ve refahın egemen olduğu huzurlu bir dünyanın yolu açılacaktır. Çok mu ütöpk? Ütöpk olsa da, düşlemesi bile mutluluk vermiyor mu insana?

2 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. “Bilgi Toplumu” kavramını oluşturan etkenler nelerdir?
2. Bilgi Toplumu ve Sanayi Toplumu arasındaki temel fark nedir?
3. Bilim adamı olmak için ne tür özelliklere sahip olmak gerekir?
4. Üniversiteler insanlara nasıl yetiler kazandırır?
5. Sizce “Bilgi Toplumu”nda üniversitelerin rolü nasıl olmalı?

YA SİZ?

1. Ülkenizdeki üniversite sistemi nasıl? Anlatalım.
2. Üniversitede hangi bölümde okumak istersiniz? Neden?

DİL BİLGİSİ

Zarf Fiiller (Verbal Adverb)

Fiil + -mE + iyelik durumunda

Şart belirten zarf-fiildir. Temel cümledeki işin gerçekleşmesi veya gerçekleşmemesi için gerekli olan şartı anlatır. Daha çok resmî dilde ve yazılı dilde kullanılır.

It signifies condition. It describes the necessary condition for the action to be realized in the main sentence. It is more likely to be used in official and written language.

Örnek:

Türkçeyi çok iyi öğrenmeniz durumunda sizi üniversiteye kabul edebiliriz.

Kurallara uymamanız durumunda ceza alabilirsiniz.

Yeterli imza toplamanız durumunda dilekçeniz işleme konulacaktır.

3 Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

1. Bir sorun ol..... bizi arayabilirsiniz.
2. Bu soruları cevaplama..... sınavdan kötü puan alabilirsiniz.
3. Üç gün içinde başvurma..... hakkınızı kaybedeceksiniz.
4. Buraya gel..... size daha iyi yardımcı olabiliriz.
5. Bu kitaba çalış..... Türkçeyi daha iyi öğrenebilirsiniz.
6. Bize aylık rapor ver..... iş hakkınız fes edilir.
7. Sınavda imla kurallarına dikkat et..... puanınız düşer.
8. Sessizlik sağlan..... toplantıya başlanmayacaktır.
9. Teslimatı geç yap..... ödeme bir hafta sonra yapılacaktır.
10. İşlemlerinizi internetten yap..... havale ücreti alınmayacaktır.

4 Aşağıdaki karışık kelimelerden cümle oluşturalım.

1. yardım / durumunda / istediklerini / bize / vermemiz / edecek misin

..... ?

2. yanına / istemeniz / görmek / gidebileceksiniz / onu / durumunda

.....

3. hemen / sizi / polise / aramamam / haber / durumunda / verin

.....

4. her şey / birbirinizin / daha / iyi / düşünmeniz / güzel / hakkında / olacak / durumunda

.....

5. arayın / hemen / ayağınızın / beni / durumunda / tekrar / ağrımam

.....

DİNLEME

5 Metni dinleyelim ve doğru olan cümleye “D”, yanlış olan cümleye “Y” yazalım.

İNGİLİZCENİN KÖKENİ ANADOLU

1. Dünyada toplam üç milyar kişi Hint-Avrupa dillerinden birini konuşur. ( )
2. Hint-Avrupa dillerinin nereden geldiği konusu uzun zamandır tartışılmaktadır. ( )
3. Rusça, Hint-Avrupa dil ailesi içinde yer almaz. ( )
4. İngiliz Arkeolog Colin Renfrew'ın tezine göre bu diller Hazar Denizi etrafında oluştu. ( )
5. Yapılan araştırmada “anne” kelimesinin kökeni incelendi. ( )

YAZMA

6 Eğitimde ailenin mi yoksa okulun mu rolü önemlidir? Yazalım.

KONUŞMA

7 Bilgi toplumunda üniversite eğitimi nasıl olmalı? Sizden bir üniversite kurmanız istense nasıl bir üniversite kurardınız?

DÜNYADAKİ İLK ÜNİVERSİTELER

Darulfünun

Darulfünun, Osmanlı İmparatorluğu döneminde II. Abdülhamit tarafından kurulan üniversitedir. Hukuk, tıp, edebiyat, matematik, Türkçe, Arapça, Fransızca, İngilizce, Rusça gibi birçok alanda eğitim vermiştir. Üniversitede yerli ve yabancı birçok bilim adamı hocalık yapmıştır. Darulfünun, bugün İstanbul Üniversitesi adı altında eğitimlerine devam etmektedir.

Nizamiye Medreseleri

Nizamiye Medreseleri, Büyük Selçuklu Devleti zamanında kurulan ve dönemin ünlü veziri Nizamülmülk'ün adıyla anılan medreselerdir. Bağdat, İsfahan, Nişapur, Belh, Herat, Basra, Musul ve Amul'da benzerleri vardı. Bağdat'taki medreselerin kurulmasında Alparslan ve Nizamülmülk'ün ilgi ve özel çabaları etkili olmuştur. Bağdat'taki Nizamiye medreseleri yüksek öğretim kurumları idi. Öteki medreseler, müderrislerin düzeyine göre orta ya da yüksek öğretim kurumu sayılmışlardır. Nizamiye medreselerinde esas olarak din, hukuk, dil öğretimi yapılmıştır.

Kurtuba Üniversitesi

Kurtuba Camii İspanya'da Endülüs Emevi Devleti zamanında yapılan muhteşem bir camidir. Caminin yanında ise büyük bir saray, hastaneler, medreseler yapılmıştır. Bunların yanında bir de büyük bir üniversite kurulmuştur. Avrupa'da ilk kurulan üniversite budur. Burada fen, sosyal bilimler ve tıp alanında dersler verilmiştir. Önemli birçok bilim adamı burada yetişip bilime önemli katkılarda bulunmuştur.

Keyruvan Üniversitesi

Dünyadaki ilk üniversitelerinden biri Fas'ın Fez şehrinde kurulan Keyruvan Üniversitesi'dir. Bu üniversite yaklaşık 859 yılında kurulmuştur. Üniversite kurulduktan sonra dönemin bilim merkezlerinden biri haline gelmiştir. Bilimlerdeki birçok gelişmenin temeli bu üniversitede atılmıştır.

CEMİL MERİÇ

Cemil Meriç, XX. yüzyıl Türk düşüncesinin önde gelen birkaç entelektüelinden biridir. 1916'da Hatay'da doğdu. Ailesi Balkan Savaşı sırasında Yunanistan'dan göçmüştü. Fransız idaresindeki Hatay'da Fransız eğitim sistemi uygulayan Antakya Sultanisi'nde okudu. Tercüme bürosunda çalıştı, ilkokul öğretmenliği ve nahiye müdürlüğü yaptı. 1940'ta İstanbul Üniversitesine girip Fransız Dili ve Edebiyatı öğrenimi gördü. Mükemmel düzeyde Fransızca okuyup yazan Meriç, İngilizceyi anlıyor, Arapçayı, kendi ifadesiyle, "söküyor"-du. Elazığ'da (1942-45) ve İstanbul'da (1952-54) Fransızca öğretmenliği yaptı. 1941'den başlayarak İnsan, Yücel, Gün, Ayın Bibliyografyası dergilerinde yazmaya başladı. İstanbul Üniversitesinde okutmanlık yaptı (1946-63), Sosyoloji Bölümü'nde ders verdi (1963-74). 1955'te, gözlerindeki miyopun artması sonucu görmez oldu, ama olağanüstü çalışma ve üretme temposu düşmedi. Çeşitli dergilerde yazıları yayımlandı. Hisar dergisinde "Fildişi Kuleden" başlığıyla sürekli denemeler yazdı. 1974'te emekli oldu ve yılların birikimini art arda kitaplaştırmaya girişti. 1984'te, önce beyin kanaması, ardından felç geçirdi, 13 Haziran 1987'de vefat etti. Belli başlı kitapları şunlardır: Bu Ülke (1974), Umrandan Uygarlığa (1974), Mağaradakiler (1978), Kırk Ambar (1980), Bir Facianın Hikâyesi (1981), Işık Doğudan Gelir (1984), Kültürden İrfana (1985).

KÜLTÜR VE MEDENİYET

Alman tarihçilerinin dilinde kültür lafı, daha önce mevcut olan medeniyete çok yakın bir mana kazanır. Bununla beraber birtakım ayrılıklar önerilir. Kültür, insanoğlunun fizik dünyaya, fizik çevreye söz geçirmek için sahip olduğu kolektif araçlar bütünüdür. Başka bir deyişle ilim, teknik ve uygulamalarıdır. Medeniyet ise insanın kendini inzibat altına alması, fikirce, ahlakça, ruhça yükselmesi için lüzumlu olan kolektif araçların tümü, güzel sanatlar, felsefe, din ve hukuk gibi...

Ama bunun aksini ileri sürenler de var. Onlara göre, medeniyet toplum yaşayışının maddi ve faydacı amaçlarına hizmet eder, akılcıdır: Emeğin, üretimin, teknolojinin ilerlemesi için gerekli bir akılcılık. Peki kültür, o da toplum yaşayışının daha hasbi, daha manevi yönlerini kucaklar, saf düşüncenin, hassasiyetin, idealizmin meyvesidir.

Bu tekliflerden hangisine katılacağız? İki taraf da hem sayıca birbirine eşit hem de birikim olarak. Amerikan sosyologları ise, belki de beğendikleri Alman sosyologlarına uyarak ikinci anlayışı benimsemiş. Fakat antropolog ve sosyologların çoğu böyle bir anlayışı lüzumsuz ve karanlık bulmuş. Onlara göre ruhla madde, gönülle akıl, kavramlarla varlıklar arasında böyle bir ikilik kurulamaz. Sosyolog ve antropologların yüzde doksanı "medeniyet" kelimesini kullanmaz, "kültür" kelimesini tercih ederler. Kimine göre bu iki kavram eş anlamlıdır. Kimine göre farklı.

Bu iki kavramı ayıran çağdaş sosyologlara göre, medeniyet kelimesi aralarında yakınlık bulunan veya ortak bir kaynaktan gelen milli kültürler bütününe belirtmek için kullanılmalıdır. Mesela Batı medeniyeti denince Fransız, İngiliz, İtalyan, Amerikan kültürleri anlaşılmalıdır. Yani kültür kavramı belli bir topluma bağlıdır. "Medeniyet" ise zaman ve mekanda çok daha geniş, çok daha kucaklayıcı bütünlük için kullanılmalıdır. Durkheim (Durkheim) ile Mauss, medeniyetten, belli bir sosyal organizmaya bağlı olmayan sosyal olayları anlarlar; bu olaylar milli ülkeleri aşar, belli bir toplumun tarihi ile de sınırlanamaz, milletlerüstü bir hayatları vardır.

Medeniyet kelimesi, ilmî ve teknik gelişme, şehirleşme, sosyal organizasyonun giriftliği bakımından daha ileri bir aşamada bulunan toplumlar için kullanılır. Kelimenin eski anlamı bu idi. Zamanımızda daha çok, sanayileşme, modernleşme, gelişme gibi lafızlar tercih edilmektedir. Medeniyet kelimesinin beraberinde getirdiği değer hükümlerinden sıyrılmanın başka çaresi yoktur.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

1. Acık..... yemek yiyebiliriz.
2. İşleri yolunda git..... çok para kazanıyordur.
3. Akşam eve kimse gitme..... biz de gitmeyiz.
4. Bu işlere zaman ayırma..... neden kabul ettin?
5. İşimi yap..... sorun yok demektir.
6. Bu saate kadar gel..... başına bir şey gelmiştir.
7. Cüzdanını bul..... artık gidebiliriz.

2. Aşağıdaki cümleleri –mAsI durumunda zarf-filini kullanarak yeniden yazalım.

1. Sana gelirse hemen beni ara.
.....
2. Düzenli çalışırsanız bir hafta içerisinde bu işi bitirebilirsiniz.
.....
3. Dediklerimi yapmazsanız siz zararlı çıkarsınız.
.....
4. Soruları iyice düşünürseniz hepsine doğru cevap verebilirsiniz.
.....
5. Dürüst olursanız herkesin saygısını kazanabilirsiniz.
.....

3. Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

1. İstanbul'a erken var..... beni arayın.
2. Geç çık..... kapıları kilitlemeyi unutmayın.
3. Pratik yap..... Türkçeyi daha güzel konuşabilirsiniz.
4. Hiçbir şey anlama..... bana sorabilirsiniz.
5. Kompozisyon yaz..... fazla puan alacaksınız.
6. Tekrar aynı ağrıları hisset..... hemen hastaneye gelin.
7. Bu işyerini kapat..... birçok insan işsiz kalacak.

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Pek çok sunuyu oldukça rahat takip edebilirim.	1	2	3	4	5
2. Günlük hayatta yer alan teknik bilgileri ayrıntılarıyla anlayabilirim.	1	2	3	4	5
3. Zor olan bölümleri birkaç kez okuyarak uzun ve karmaşık metinleri tamamen anlayabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

tevazu
ihtiras
muhakeme
bilinç
fazilet
hikmet
şuur
nahoş
işitsel
görsel
oran
duyu
reaksiyon
yazılım
küreselleşme
faktör
kalifiye
bileşke
entelektüel
uygar
yetkinlik
ütöpik

FİİLLER

arınmak
irtibatlandırmak
yapılandırmak

BECERİLER

Değerlendirmeler yapabilme
Eleştiri yazısı yazabilme

DİL BİLGİSİ

Sıfat-fiiller
(-miş/(y)AcAk/mAktA olan)
Sıfat-fiiller
(-miş/(y)AcAk/mAktA olduğu)
Edatlar
(-Dan dolayı, nedeniyle, yüzünden, sayesinde, diye)

KELİMELER

Sanat

SANAT SANAT İÇİNDİR

- bitmiş olan, gelmekte olan, konuşacak olan -Çalmakta olan şarkıyı sana armağan ediyorum.
-Boşalmış olan cam şişeleri geri dönüşüme kazandırınız.
-Haftaya başlayacak olan festival dört gün sürecek.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Aşağıdaki eserleri, ait olduğu sanat dalının adıyla eşleştirelim.

Heykel ( )

Seramik ( )

Kara kalem ( )

Origami ( )

Kaligrafi ( )

OKUMA

SANAT NEDİR?

Her insanın güzellik duygusuna ve günele karşı bir ilgisi vardır. Giysilerimizin biçim ve renk uyumuna dikkat ederiz. Ev eşyalarımızı yerleştirirken güzel görünmesine özen gösteririz. Düzgün görümlü çiçeklerle süslenmiş bir masada yemek yemek iştahımızı açar. Güzel bir müzik eşliğinde iş yapmak verimi arttırır... Sanat, insanlık tarihinin her döneminde vardı. İnsanlığın geçirdiği değişimler sanat biçimlerini ve sanata bakışı değiştirmiş; her dönemde ve her toplumda, sanat farklı görünüşlerde ortaya çıkmıştır. Bugün sanatın duygusal ve düşünsel etkileme gücüne sahip oluşu daha belirleyicidir. Bu anlayışa en uygun tanımı yapan Thomas Munro'ya göre sanat, "do-yurucu estetik yaşantılar oluşturmak amacıyla dürtüler yaratma becerisidir."

"Sanat" kelimesi genelde görsel sanatlar anlamında kullanılır. Kelimenin bugünkü kullanımı, Batı kültürünün etkisiyle İngilizcedeki "art" kelimesine yakın olsa da halk arasında biraz daha geniş anlamda kullanılır. Gerek İngilizcedeki "art" (artificial = yapay), gerek Almandaki "kunst" (künstlich = yapay), gerekse Türkçedeki Arapça kökenli "sanat" (suni = yapay) kelimeleri, içlerinde yapaylığa dair bir anlam barındırır. Sanat, bu geniş anlamından Rönesans zamanında sıyrıl-maya başlamış, ancak yakın zamana kadar "sanat" ve "zanaat" kelimeleri dönüşümlü olarak kullanılmaya devam etmiştir. Buna ek olarak Sanayi Devrimi sonrasında tasarım ve sanat arasında da bir ayrım doğmuş, 1950 ve 60'larda popüler kültür ve sanat arasında tartışma kaldıran bir üçüncü çizgi çekilmiştir.

Sanat, güzel ile uğraşır. Güzel görece bir kavramdır. Kendi içinde tutarlı bir bütünlüğü taşıyan şey çirkin, acı verici, iğrendirici bile olsa estetik açıdan güzeldir. Sanat, nesnel ve öznel yaklaşımlara göre farklı açıklanır. Nesnel yaklaşımda sanat, toplumsal etkilerle; öznel yaklaşımda ise salt bir bireysellekle yaratılır. Sanat sanat için mi yoksa toplum için mi yapılmalı? Sanatın amacı faydalı olmak mıdır yoksa sadece güzeli aramak mı? Bu soruların kaynağı 19. yüzyıl Avrupa'sı. Yaklaşık bir yüzyıl sonra da bize ulaşan bir polemik. Kant'a göre sanatın kendi dışında, hiçbir amacı yoktur. Onun tek amacı kendisidir. Güzel sanatı ancak deha yaratabilir. Hegel'e göre sanattaki güzellik, doğadaki güzellikten üstündür. Sanat, insan aklının ürünüdür. Kendisine doğanın taklidinden başka amaç bulmalıdır. Marks'a göre üretici eylem, insanın ve doğanın karşılıklı etkileşiminin bir aşamasıdır. Bu, toplumsal bir karakter taşır. Sanat, yaşamı insanileştiren bir olgudur. Araştırmacı, yaratıcı, çok yönlü tümel insana ulaşma çabası içinde sanatlar gelişebilir. Croce, güzelliğin yerine anlatımı öne çıkarır. Sanat, sezginin ve anlatımın birliğidir. Bireysel ve teorik bir etkinliktir. Doğa, sanatçının yorumu ile güzel olabilir. Collingwood'a göre sanat herhangi bir duygunun dışavurumu değildir. Bu duygu, ifade edildiği ana kadar açıklık kazanmamış olup, ifade edilişi onun keşfedilmesine neden olacak bir duygu olmalıdır.

Sonuç olarak, deha düzeyindeki zekânın, var olana karşı tepkisinin, tutarlı bir bütünlük içerisinde somutlaştığı bir alandır. Sanatçı, zekâsı ve sezgileriyle çağının önünde giden insan olduğu için, gerçek sanatın anlayanı azdır. Onu anlamak için çaba gerekir. Sanat en genel anlamıyla, yaratıcılığın ve hayal gücünün ifadesi olarak anlaşılır.

Sonuç olarak, deha düzeyindeki zekânın, var olana karşı tepkisinin, tutarlı bir bütünlük içerisinde somutlaştığı bir alandır. Sanatçı, zekâsı ve sezgileriyle çağının önünde giden insan olduğu için, gerçek sanatın anlayanı azdır. Onu anlamak için çaba gerekir. Sanat en genel anlamıyla, yaratıcılığın ve hayal gücünün ifadesi olarak anlaşılır.

2 Aşağıdaki cümleler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazalım.

1. İnsan değişiyor ve geliyor ama sanatın çizgisi değişmiyor. ( )
2. Sanat insanların fikirlerini ve hislerini etkiler. ( )
3. Kant’a göre sanat, insanlara bir fayda sağlamalıdır. ( )
4. Croce’ye göre ne anlattığınız değil nasıl anlattığınız önemlidir. ( )
5. Collingwood’a göre sanatçı sıradan duyguları alışılmamış yollarla anlatır. ( )
6. Sanat herkes içindir, onu anlamak kolay olmalıdır. ( )

YA SİZ?

Sizce sanatın amacı nedir? Mesaj vermek mi, yoksa sadece bir güzellik ortaya koymak mı?

DİL BİLGİSİ

Sıfat fiiller (Verbal Adjective)

Fiil+ -mİş / (y)AcAk / mAktA olan

Özneyi işaret eden sıfat-fiille oluşturulan yapıyı, geçmiş, şimdi ve gelecek anlatacak şekilde genişletebiliriz. Tek başına +(y) An formu, ismi, bitmiş ya da süren işlerle ilgili olarak niteler. Bitmişlik ya da sürme anlamlarını ayırmak, açıkça belirtmek ya da bunların dışında gelecek zaman anlamı vermek istersek fiile +mİş, +mAktA, +(y)AcAk eklerini ekleyebiliriz.

One can expand the use of verbal adjective structure which points the subject as to tell about present, past, and future. “+(y) An” structure by itself describes a noun in relation to the occurrences already finished or ongoing. When one would prefer to separate between or to enunciate an ongoing or finished state or to refer to the future tense, then the verb is added “+mİş, +mAktA, +(y)AcAk”.

Örnek:

Bu kitabı okumuş olan öğrenciler el kaldırsın. (Kimler okudu?)
Buraya doğru gelmekte olan adam dil merkezinin başkanıdır.
(Bir adam geliyor, o adam dil merkezinin başkanıdır.)
Kadıköy’de açılacak olan şubemizde temel ve orta düzey sınıfları olacaktır. (Bir şube açılacak, o şubede temel ve orta düzey sınıfları olacaktır.)

NOT: Bu kullanım, +mİş ve +(y)AcAk formlarıyla kurulan yapılarda “olan” kelimesi olmadan da sağlanabilir. Sözlüksel sıfat-fiillerle karıştırılmamalıdır.

The structures formed by “+mİş” and “+(y)AcAk” suffixes enables the same use without including “olan”. It should not be confused with lexical verbal adjectives.

Örnek:

- Yarın beni ziyaret edecek {olan} arkadaşımın adı Engin. (öznesel)
- Bakalım gelecek günler neler gösterecek. (sözlüksel)

3 Aşağıdaki cümleleri örneklerdeki gibi tamamlayalım.

1. Ayın 15’inde başla..... kursumuza kayıt yaptırabilirsiniz.
2. Az sonra canlı yayında açıklama yap..... konuşmacı, yayınımıza başkentten katılıyor.
3. Bit..... yaz mevsimi yerini sonbaharın hüznüne bırakıyor.
4. Bu listeye alın..... isimler yarın saat 09.00’da burada olsunlar.
5. Burada daha önce çalış..... herkesi bir toplantıda bir araya getirmek istiyoruz.
6. Cumartesi yayınlan..... tatil programında her hafta başka bir yer tanıtılıyor.
7. Çimenlerin üstünde dinlen.....kız benim ablam.
8. Daha önce bu filmi izle..... kimse var mı aramızda?
9. Dergimizin grafik tasarımını yap..... elemanımız bugün izinli.
10. Düşünümüze gelerek bizi onurlandır..... konuklarımız için küçük sürprizler hazırladık.

DİNLEME

İSTANBUL MODERN

4 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

1. İstanbul Modern, İstanbul'daki sayılı modern sanat müzelerinden biridir. ( )
2. İstanbul Modern'de yalnızca Türk sanatçıların yapıtlarına yer veriliyor. ( )
3. Müze ziyaretçilerinin üçte ikisini (2/3) Türk izleyiciler oluşturuyor. ( )
4. Müzede, yapıtlarla ilgili kısa açıklamalar da sunuluyor. ( )
5. Müzede sadece resim yapıtları sergilenmiyor. ( )
6. İstanbul Modern, 2004 yazında açıldı. ( )
7. Müzede çocuklar ve yetişkinler için eğitim programları var. ( )
8. Müzeye giriş, haftada üç gün ücretsiz. ( )

5 Aşağıdakilerden hangileri İstanbul Modern'in misyonu dâhilindedir? İşaretleyelim.

1. Alanında küresel bir değere kavuşmak ( )
2. Çocukların ve gençlerin sanata yönelmesini teşvik etmek ( )
3. Diploma ve sertifika programları yürütmek ( )
4. İzleyiciyle buluşturmak ( )
5. Sanat alanında eğitimler vermek ( )
6. Sanat yapıtları korumak ( )
7. Sanatçı yetiştirmek ( )
8. Sanatçılara maddi gelir sağlamak ( )
9. Tanınmamış sanatçıların isimlerini duyurmak ( )
10. Türk sanatını yurt dışına tanıtmak ( )
11. Yurt dışında yapılan sanatsal üretimleri Türk izleyiciye sunmak ( )

YAZMA

İMGELERİN GİZİNİ ÇÖZMEK

Resim sanatını nasıl değerlendirmeli? Bir eseri nasıl okumalı? Müze deneyimlerini zenginleştirmek ve sanatı değerlendirme becerilerini geliştirmek için işte pratik bir rehber; bir sanat yapıtının özünü ve anlamını keşfetmek için eleştiri yapmanın yapısal bir yöntemi. Resim eserini "okumak" dört aşamadan oluşur:

A. TANIMLAMA

1. Bu sanat eserini üreten sanatçının adı nedir?
2. Bu ne tür bir sanat eseridir?
3. Sanat eserinin adı nedir?
4. Bu eser ne zaman üretilmiştir?
5. Bu sanat eserinin üretildiği tarihsel dönemde yer almış bazı önemli olayları sıralayınız.
6. Eserdeki nesnelere sıralayınız.
7. Bu eserdeki anlamlı sanatsal unsurları inceleyiniz ve tanımlayınız:
  - a. Çizgi
  - b. Doku
  - c. Biçim
  - ç. Renk
  - d. Mekân
  - e. Model / Örnek (desen)

B. ANALİZ

Sanat eserinde kullanılan sanat ilkelerini ele alınız. Sanatçının resim unsurlarını organize etmek için onları nasıl kullandığını gösteriniz.

- Denge (renkler, nesnelere...)
- Karşıtlık (zıtlıklar)
- Öne Çıkarma / Vurgu
- Ahenk / Bağdaşma
- Çeşitlilik
- Birlik / Uyum
- Derecelendirme (renkler, ton, nesnelere vb. arasındaki geçişler)
- Hareket
- Oran (rengin, nesnenin vb. tuvalde kapladığı alan)
- Kompozisyon (tuvalde yerleşim)

C. YORUMLAMA

Sanat yapıtı hakkında yaptığınız tanımlama ve analizden sonra, sanatçının ne söylemeye çalıştığını düşünüyorsunuz? Sanatçı bu yapıtı neden yaratmıştır? Yapıt sizce ne anlama geliyor? Bu yapıta baktığınızda içinizde ne gibi duygular uyanıyor? Sizce bu sanat yapıtında başka şeyleri temsil eden şeyler (semboller) var mı?

Ç. YARGI

Bu sanat yapıtından hoşlanıyor musunuz? Onun iyi ve / veya önemli bir sanat yapıtı olduğunu düşünüyor musunuz? Bu sanat yapıtını evinize asıp seyretmek ister miydiniz? Bu sanat yapıtı müzeye konacak denli iyi bir yapıtı mıdır?

6 Aşağıdaki dört resimden birini seçip inceleyelim.**7 Resim incelemenin dört aşaması ile onları oluşturan unsurları hatırlayarak resimlerdeki imgelerin dilini çözmeye çalışalım. Notlar alalım.**

- Tanımlama
- Analiz
- Yorumlama
- Yargı

8 Her bir aşama için bir paragraf oluşturarak bir eleştiri yazısı kaleme alalım.**KONUŞMA****9 Bir villa aldınız. Villanızı şık mobilyalar ve değerli sanat eserleriyle dekore etmek istiyorsunuz. Sınıf arkadaşınız bir ressam. Atölyesine gittiniz, ona bir tablo siparişi vereceksiniz. Hayalinizdeki tabloyu en ince ayrıntısına kadar ona anlatın: Hangi ressamın resimlerine benzesin; resimde hangi konu, nesnelere, renkler olsun? Neden?**

ÜNİTE 7

SANAT SANAT İÇİNDİR B. SANAT TÜRLERİ

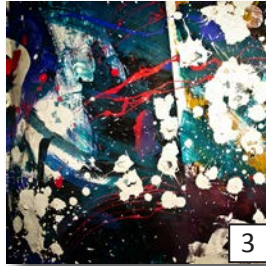
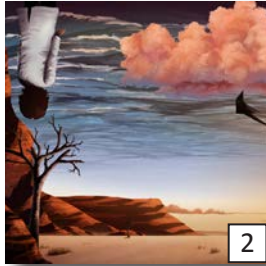
görmüş olduğum, çekmekte olduğunuz, söyleyecek oldukları

-Açıklayacak oldukları bilgiler sansasyon yaratacak.
-Görmüş olduğunuz yapıt 4. yüzyıldan kalma.
-Oynamakta olduğumuz oyunu daha yeni öğrendik.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

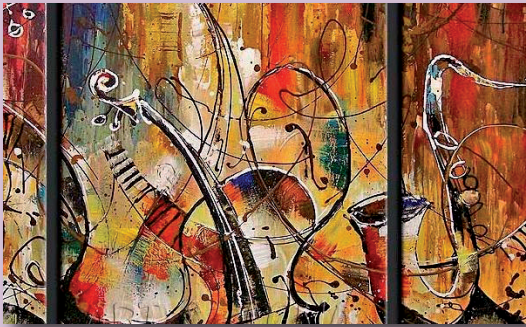
1 Aşağıdaki tabloda bazı sanat akımlarının kısa tanımları verilmektedir. İkilili gruplar oluşturarak sanat akımlarıyla resimleri eşleştirelim.

- a. **Kübizm:** Herhangi bir şeyde gözün türlü yönlerden görebildiği özellikleri, bir arada geometrik şekillerle göstermeye çalışır.
- b. **İzlenimcilik:** Özellikle ışık ve renkten kaynaklanan görsel izlenimleri yansıtmayı hedefler. Günün belirli bir zamanına özgü ışığın sanatçı üzerinde yarattığı izlenimlere önem verilir.
- c. **Dışavurumculuk:** Duyguları daha iyi yansıtabilmek için sanatçı geleneksel kuralların dışına çıkarak gerçeğin biçimini bozma yöntemini kullanır.
- ç. **Grafiti:** Duvar yazıları ve resimler yoluyla kendini ifade eden bir görsel uygulamadır.
- d. **Gerçeküstücülük:** Figürler mantıksal bir sıra izlemek yerine bilinçdışı psikolojik süreçlerle bir araya gelir.

OKUMA

SANAT TÜRLERİ

genel olarak önce iki gruba ayrılır:

A. Geleneksel Sınıflandırma

1. **Uygulamalı / Endüstriyel Sanatlar (Zanaat):** Tasarım ve estetiğin, fonksiyonel günlük kullanım nesnelere uygulanmasıdır. Terzilik, açılıklık vb. yanında, süsleme sanatları, endüstriyel tasarım, grafik tasarım, moda tasarımı, dekorasyon, mimarlık, fotoğraf vb. uygulamalar da bu alana dâhildir. Herkes dolap yapabilir, ama bir marangoz gibi yapamaz. Herkes dikiş dikebilir ama bir terzi gibi dikemez.

2. **Güzel Sanatlar:** Duygu ve düşüncelerin estetik bir şekilde çeşitli yollarla anlatılması işidir. Göze güzel görünüm sergilemek, kulağa hoş sesler duyurmak ve ruhta heyecan yaratmak güzel sanatların amacıdır. Güzel sanatlar teriminin ortaya çıkışındaki motivasyon, resim, heykel gibi görsel sanat dallarını; tekstil, seramik gibi zanaat ve uygulamalı sanatlardan ayırmaktır. Buradaki